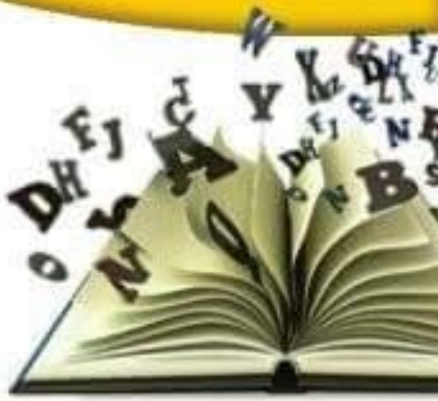
درویش

انگلیسي گرامر

لیکوال : خلیل احمد (درویش)

دویم چاپ ۱۳۹۵ ل کال

Dervish English Grammer

درویـش انګلــسـي ګـرامـر

لیکوال : خلیل احمد (درویش)

سریزه

الحمدلله رب العلمین، والصلواة و السلام علی امام الهدة المرسلین، و علي آله و اصحابه الذین آنا روا الدنیا بنـور الدین و علي من تبعهم باحسان و نشـر الهدی الی یوم الدین اجمعین.

له لوی توانا خدای(ج) څخه ډېر شکر گـزار یم چې ماته یـې بیا هـم د دې کتاب لیکلـو تـوانایي راوبښـله. ژبه د پوهېدنې او پوهونې یوه وسېله ده دا چې الله(ج) ادم (ع) له خاورې څخه جوړ کړ او وروسته یې ساه ور دننه کړه کله چې په ادم (ع) کې روح پیدا شوه او انسان ترېنه جوړ شو نو الله (ج) زر کسبه د هغـوی له نومونو سره ور وښودل، نو ویلی شو چې ژبه د انسان له پیدایښت سره سمه پیدا شوې ده؛ له بلې خوا انګلـیسي هغه نړیواله ژبه ده چې په اوسنۍ او عصري نړۍ کې ډېره زیاته اړتیا ورته لېدل کېـږي، نو زما هـم دا یوه ارزو وه، چې د انګلیسي ژبې ګرامر به د خپلې خوږې پښتو ژبې له ژباړې سره لیکم ځکه زموږ په ټولنه کې یو تعداد پښـتانه وروڼه او خوېندې له یو لړ ستونزو سره مخ دي نو د دې کتاب سره به ان شاء الله د ډېـرو وروڼو او خوېندو ستونزه هـواره شي. لکه څنګه چې انګلـیسي یوه نړیواله او علمي ژبه ده نو باید په زده کړه کې ورڅخه ناوړه ګټه وانه خېستل شي.

زموږ ګران هېواد له څه باندي تېرو درې لسیـزو راهـیسي د اور په لمبو کې سوځېدلـی، وران شوی، د ښـوونــې او روزنې کچه پکې ډېـره ټیټه ده نو د دې دردېدلی هېـواد جوړونکې او کونډو یتیمانو د اوښکو پاکوونکي به همدا ځوان تحصیل یافته نسل وی، هرڅومره چې ښوونه او روزنه پرمختګ کوي په همدې ډول مو هېواد هم د پرمختګ په لوری راونیږی او د پردیو څخه به په امن، بې احتیاجه او سوکالی کې ژوند کوی؛ پښتو متل دی چې(پردی کټ تر نیمو شپو وي) پردی هېڅ وخت نشي خپل کېدای، نه به خپل شی، او نه به پرمختګ راته راوړی ترڅو چې مو پخپله مټه خپل هېواد نه وی پیاوړی کړی او په پوره صداقت او سپـېڅلې احساس مـو کار نه وي ورته کـړی.

له بلي خوا اوس محال زموږ په ټولنه کې تهذیب ډېر تنزیل کړی دی، چې د دې عمده عوامل د پردیو تقلیدونه دي او د دې ناوړه ارمغان راوړل هم د پردیو هدف او کار دی چې دا تقلیدونه زموږ د ځوانو نسلونو په فکرونو، عقیدو، اخلاقو او ښوونه او روزنه باندي ډېر ناوړه او بده اغېزه کړې ده؛ دا یو داسي

ویروس دی چې زموږ د ټولنې ډېر کسان پرې اخته دي نو له دې سره مبارزه او د دې مخنیوی هم د تحصیل یافته او مفکرو افرادو په واسطه کېدای شي.

لکه څنګه چې دا کتاب ما له مختلفو ګرامري کتابونو څخه راټول کړی او پخپله مې ډېزاین کړی، کمپیوټرایزډ کړی او تألیف کړی نو که چېري د ویونکي په نظر کومه نېمګړتیا ورغله لومړی به ښېنه راته کوي او وروسته به حتماً ما ته د برېښنالیک یا د ټیلیفون په ذریعه احوال راکوي ترڅو په راتلوونکي چاپ کې اصلاح شي او دا به مو په ما تل پاتې او نه هېرېدونکي لطف او احسان وي.

په درناوي

انجنیر خلیل احمد« درویش»

برېښنالیک: Khalil.dervish@gmail.com

ټیلیفون: 0788480493 او 0705337534

مننه او کور ودانی

له خپل ګران پلار دوکتور محمد رحیم«رنځورمل»، مشر ورور ډاکتر زلال احمد«رنځورمل»، انجنیر نصیر احمد«پوپل» او له خپلو خوږو ملګرو انجنیر نصیر احمد «حقمل»، انجنیر میرویس«صالح»، انجنیر رفیع الله«باور»، انجنیر میرویس«ایوبي»، انجنیر احمد خالد«حکیمي»، انجنیر عبدالرحمن «محمودي»، انجنیر موسی کلیم«نظري»، انجنیر احمد فهیم«ترین»، استاد عبدالمالک«شفق»، استاد محمدالله «نادري»، قاضي عبدالمتین«افغانمل»، احمد فرید«پوپل»، استاد محمد هارون«پوپل»، عزیز الله«فیصل» او د کندهار پوهنتون د ژورنالېزم پوهنځي استاد پوهنیار صبغت الله«غورځنګ»، د ښوونې او روزنې پوهنځي استاد پوهنیار عبدالصمد«حامد»، په اخیر کې په خاصه توګه د کندهار پوهنتون د انجینري پوهنځي رئیس ښاغلي پوهنیار عبدلحبیب«غفورزی» او د کندهار پوهنتون علمي مرستیال ښاغلی پوهنیار انجنیر عبدالتواب«بالاکرزي» له هڅونې څخه ډېره مننه کوم چې تل یې راته ښې مشورې راکړي دي.

په درنښت

انجنیر خلیل احمد« درویش»

د کتاب په هکله څو کرښې

په دفتر کې په کار بوخت وم چې ګران خلیل احمد«درویش» راغي او خپل د کتاب(انګلیش ګرامر) په باب یې راته یادونه وکړه چې پر یاد کتاب یې ډیري خواري ګاللې او هغه یې د چاپ تر بریده چمتو کړي دي؛ ډیر خوشحاله شوم او ده ته مې مبارکي وویله، کتاب مې په داسي حال کې چې د ده په زیار او زحمت ډیر خوشحاله وم، وکتي.

کتاب چې په(260) مخونو کې د انګلیسي ژبي ګرامر په اساساتو باندي لیکل شوي دي، له ځانه سره پښتو ژباړه هم لري چې د انګلیسي ژبي د هغه مینه والو لپاره چې د مقدماتي حالت څخه یو څه مخته شوي وي ډیر مؤثر دی، کتاب په روانه ژبه لیکل شوي او ویل یې د مینه والو لپاره ګټور او مفید دی.

زه د ګران «درویش» دا هلې ځلې ستایم چې د دې کتاب په لیکلو او تدوین کې یې کړي دي؛ دا چې نوموړي تراوسه پوري د انجنیري پوهنځي په دریم ټولګی کې محصل دي د هیواد او او خلګو د خدمت لپاره ده ته نور توفیق غواړم او په راتلوونکي کې د نورو سترو بریاوو هیله ورته کوم.

په درنښت

پوهنیار انجنیر عبدالتواب«بالاکرزی»

د کندهار پوهنتون علمي مرستیال

لنډه پېژندنه

خلیل احمد "درویش" د ډاکتر محمد رحیم "رنځورمل" زوی د مرحوم فیض الله (پوپل) لمسی او د مرحوم محمد سرور خان (ابدالي) کړوسی، چې په ۱۳۷۱ لمریز کال د غزنی ولایت، قره باغ ولسوالی د کندلخو په نومي کلي په یوه درنه او علمي کورنۍ کې زیږېدلی چې د نسب اصلی سلسله یې د کندهار ولایت په شاولي کوټ ولسوالۍ پوري اړه لري درویش صاحب خپلی لمړنۍ او ابتدايي زده کړې د بي بي خدیجې الکبرای(رض) په ابتدایي ښوونځي کې او ثانوې زده کړې یې د سلطان محمود غزنوی په عالی لیسه کې په لمړۍ درجه پای ته رسولي دي.

وروسته له فراغت څخه د ښو او عالي نمرو په لاس ته راوړلو سره د خپلي علاقې او خوښې سره سم د کندهار پوهنتون انجنیری پوهنځي ته بریالی او په ۱۳۹۴ لمریز کال کې یې له همدې پوهنځي څخه د لیسانس په کچه لاسوند(دیپلوم) تر لاسه کړ.

دا چې انګلیسي ژبه یوه معیاري، علمي او نړیواله ژبه ده او زده کړه یې په اوسني عصر کې ضروري برېښي نو د نوموړي د پرلپسې زیار او زحمت نتیجه وه چې خپل باکیفیته او په علمي معیار برابر اثر یې د وخت له غوښتنو سره سم د لوستونکو لاس ته ورساوو.

زما په نظر به د درویش صاحب دغه اثر د زده کوونکو او لوستونکو د علمي کچې پر وده او ترقي زیاته اغېزه ولري او هیله من یم چې د انګلیسي ژبې د ښې او چټکي زده کړي لپاره به د شاګردانو او لوستونکو مینه والو او پلرونو د خپلو بچیانو د ښې او باکیفیته زده کړي لپاره له همدې اثر څخه ګټه پورته کړی.

په درنښت

استاد محمد اسماعیل«سعادت»

غزني، افغانستان

ډالـــۍ

- ♥ د قـدر وړ مور او پلار ته چې زما په ښـوونه او روزنه کې يې بې حده زياتي هڅې کـړي او هـيڅ ډول قرباني يې راڅخه نده سپمولې.
- ♥ هغـو پلرونو او مېندو ته چې د خپلو ماشومانو په ښـوونه او روزنه کې هڅې کوي.
- ♥ خپل درانه استاد پوهنيار عبدالستار «کاکـړ» ته.

Language ژبه

Language is a social phenomenon which is used for understanding.
ژبه یوه ټولنېزه پدېده ده چې د پوهېدنې لپاره پکار وړل کېږي.

Grammar: Grammar is the series of rules regulations which is used for correct writing, reading and speaking.
گرامر: گرامر عبارت له یو لړ مقرراتو او اصولو څخه دی، چې د صحیح لیکلو، لوستلو او خبرې کولو لپاره پکار وړل کېږي.

Or: The scientific study of a language is called Grammer.
اویا: د یوې ژبې علمي زده کړې ته گرامر وایي.

Alphabet: A set of letters arranged in order for forming words is called alphabet.
الفباء: د تورو یوه مجموعه چې د کلیمو د جوړولو لپاره پکار وړل کېږي الفباء بلل کېږي.

Or: Alphabet is the basic sound of a language and each sound is considered as a letter.
اویا: الفباء د یوې ژبې اساسي غږ دی او هر غږ د یو توري په حیث مطرح کېږي.

Letter: The conventional alphabetical character or a written symbol used to represent a speech sound and constituting a unit of an alphabet is called letter.

توری: قراردادي الفبایي جوړښت اویا یو لیکنې سمبول "چې" د خبرې غږ بیانولو لپاره استعمالېږي او د الفباء یوه برخه تشکیلوي توری بلل کېږي.

Or: The basic sound of a language is called letter.
اویا: د یوې ژبې اساسي غږ ته توری وایي.

- **The Letters are commonly of two kinds in English Language.**
- په انگلیسي ژبه کي توري عموماً په دوه ډوله دي:

Capital Letters (Uppercase Letters) لوي توري:a

هغه توري دي چې په غټ او برجسته شکل لیکل کېږي او په لاندی ډول دي.

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.

- لوی توري په لاندي ځایونو کې استعمالېږي:

۱: د یوې جملې د لیکلو په شروع کې استعمالېږي:

Ex: <u>W</u>e are students. مثال: موږ شاگردان یو.

۲: دخاصو اسمونو او صفتونو د لمړي توري د لیکلو لپاره استعمالېږي:

Ex: <u>A</u>ziz, <u>A</u>fghani, <u>S</u>amiullah. مثال: عزیز، افغاني، سمیع الله.

۳: د کال د میاشتو او د اوونۍ د نومونو د لمړي توري د لیکلو لپاره استعمالېږي:

Ex: <u>S</u>unday, <u>F</u>riday, <u>M</u>arch, <u>A</u>pril.

۴: د (I) فاعلي ضمیر د لېکلو لپاره استعمالېږي.

Ex: <u>I</u> am a student. مثال: زه یو شاگرد یم.

۵: د مخففاتو د لیکلو لپاره استعمالېږي.

Ex: U.E.A, UN.

۶: د لقبونو د لومړي توري د لیکلو لپاره استعمالېږي.

Ex: The <u>K</u>ing of India. مثال: د هند پادشاه.

Ex: Abdul Bari (<u>J</u>ahani). مثال: عبدالباري (جهاني).

Ex: Abobaker <u>S</u>ediq. مثال: ابوبکر صدیق.

۷: د کتابونو د نومونو د لیکلو لپاره استعمالېږي.

Ex: <u>Q</u>uran, <u>Z</u>aboor, <u>T</u>orat etc… مثال: قــران، زبــور، تورات او نور...

۸: د ملي و رځو او عمومی رخصتیو لپاره استعمالېږي.

Ex: Eid, Nawrooz, Ashora.

مثال: عـید، نـوروز، عـاشـورا.

۹: د علومو او ژبو د نومونو لپاره استعمالېږي.

Ex: Biology, Pashto, Arabic.

مثال: بیـولـوژي، پـښـتو، عـربي.

۱۰: د غرونو او دریابونو د نوم دلیکلو لپاره استعمالېږي.

Ex: Kunar River, Hindokush Mountain, Ba Ba Mountain etc...

مثال: کونړ دریاب، هندوکش غـر، بابا غـر اونور...

۱۱: د نداء د توري د لیکلو لپاره استعمالېږي.

Ex: Oh!, Pooh!

مثال: آه!، پوه!

b : واړه توري (Small letters (lowercase letters

واړه توري هغه توري دي چې په غیر برجسته شکل لیکل کېږي او معمولاً په کتابونو، مجلو، اخبارونو او نورو لیکنو کې ورڅخه ګټه اخیستل کېږي.

a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.

Note: There are 26 letters in English language.

نــــوټ: په انګلیسی ژبه کې ۲۶ توري دي.

ـ په انګلیسي ژبه کې توري د تلفظ له لحاظه په درې برخو وېشل شوي دي:

۱: غــږ لــرونــکــي تــوري (Vowel letters).

۲: نیمه غږ لرونکي توري (Semi vowel letters).

۳: بــې غــږه تــوري (Consonant letters).

- **Vowel letters:**

Vowel letters are those which make syllables in a word, It means every vowel letters can make a syllable or sound alone.

- غږلرونکي توري:

غږلرونکي توري هغه دي چې په يوه کليمه کې هيجا(سيلاب) جوړوي، هغه په دې مانا چې هر غږلرونکی توری په تنهايي سره کولای شي يوه هجا يا غږ تشکيل کړي.

There are five vowel letters in English language which are : (A, E, U, I, O).

په انگليسي ژبه کې پنځه غږلرونکي توري دي چې عبارت دي له: (A, E, U, I, O) څخه.

- **The role of vowel letters.** د غږلرونکو تورو نقش.

1. All the word in English should have at least one vowel to be pronounced.

۱. د انگليسي ژبې ټولي کليمې حد اقل بايد د يو غږلرونکي درلودونکي وي ترڅو تلفظ شي.
(هيڅ کليمه نشو کولای بې د غږلرونکي توري له موجوديت څخه تلفظ کړو).

غږلرونکي توری نلري ↓ غږلرونکي توری لري ↓↓↓

Ex: rng ____________ Orange

2. Vowel letters causes syllabication in the word.

۲. غږلرونکي توري په کليماتو کې د هجا بندي باعث‌گرځي(کليمې د اواز له لحاظه تقسيم بندي کوي).

Syllable ↓ Syllable ↓

Ex: Report = Re ____ port.

Syllable ↓ Syllable ↓

Ex: Moral = Mo ___ ral.

3. For the words that are started with a vowel letter use article (an).

۳. د هغو کلیماتو لپاره چې په غږ لرونکي تورو شروع شوي وي د (an) تعریف توري څخه استفاده کیږي.

غږ لرونکي توری ↑ Ex: an orange.

غږ لرونکي توری ↑ Ex: an apple.

- **Semi vowel letters:(w, y).** نیمه غږ لرونکي توري: **(w, y).**

These letters also can make a sound in the words.

همدارنگه دغه توري کولای شي په کلیماتو کې غږ تشکیل کړي.

Ex: pharmacy.

Note: the two letters (w ,y) are sometime vowel and sometime consonant in this reason they are called semi vowels. that is to say when they are used at the beginning of the words to start a syllable, are consonant, but at the middle of a word or at the end, are vowels.

نوټ: دوه توري چې عبارت دي له (W, Y) څخه، ځیني وخت بې غږه او ځیني وخت غږ لرونکي وي نو په دې دلیل هغه ته نیمه غږ لرونکي توري وایي. یعنې کله چې دغه (توري) د هجایي تورو په شروع کې راشي بې غږه دي مگر کله چې د کلیمو په مابین او اخېر کې راشي غږ لرونکي دي.

Ex: window, word, yellow : (consonant بې غږه).

Ex: Spy, Sky, Cycle, Why : (vowel غږ لرونکي).

- **Consonant letters.** (بې غږه توري)

Consonant letters are those which can not pronounced in a word without vowels.

بې غږه توري هغه توري دي چې د غږ لرونکو تورو له موجودیت څخه پرته نه تلفظ کیږي.

Or: Consonant letters are those which can not make a sound or syllable alone.

اویا: بې غږه توري هغه دي چې نشي کولاي په تنهایي سره غږ یا هیجا (سیلاب) تشکیل کړي.

- Except five vowel letters all the rest are consonant in English language.

- په انګلیسي ژبه کې له پنځو غږ لرونکو تورو پاتي ټول بې غږه دي.

Note: Syllable is the unite of classification of a word according to its voice (sound).

نوټ: د تلفظ او غږ مطابق د کلیماتو د تقسیم واحد ته هجاء وایي.

- The consonant letters are nineteen letters in English language, those are consist in:

Bb, Cc, Dd, Ff, Gg, Hh, Jj, Kk, Ll, Mm, Nn, Pp, Qq, Rr, Ss, Tt, Vv, Xx, Zz.

- په انګلیسي ژبه کې نه لس (۱۹) بې غږه توري دي چې عبارت دي له:

Bb, Cc, Dd, Ff, Gg, Hh, Jj, Kk, Ll, Mm, Nn, Pp, Qq, Rr, Ss, Tt, Vv, Xx, Zz.

- **Explanation of consonant letters:**

- **د بې غږه تورو تشریح:**

۱: د (B) توری پهر پښتو ژبه کې د (ب) غږ ورکوي.

Ex: Boy, Broom.

نوټ: دغه توري په دوه حالته کي خاموش (بي غږه) دي:

a. په هغه کلیمو کې چې د (b) توری د (t) د توري مخکي راشي.

بې غږه

Ex:Debt, Doubt

b. په هغو کلیمو کې چې د (b) توری د (m) د توري څخه وروسته په اخېر کې راشي.

بې غږه ↙ ↘

Ex: Com<u>b</u>, Thum<u>b</u>.

۲: د (C) توری په پښتو کې د (س، ک) غږ ورکوي د (e ,i ,y) څخه مخکې (س) له هغه بغیر (ک) تلفظ کېږي.

Ex: <u>C</u>ity, <u>C</u>ar, <u>C</u>ycle.

↓ س ↓ ک ↓ س

- د (C) توری له (H) سره یوځای استعمالېږي او د (ش، چ، ک) غږ ورکوي.

Ex: S<u>ch</u>ool, Mar<u>ch</u>, <u>Ch</u>oice, Me<u>ch</u>anic.

↓ ک ↓ چ ↓ چ ↓ ک

- د (C) توری ځیني وخت له نورو تورو سره یوځای کېږي د (ش) غږ ورکوي.

Ex: Spe<u>cia</u>l, An<u>cie</u>nt, O<u>cea</u>n, Cons<u>cio</u>us..(ش)

۳: د (D) توری په پښتو کې د (ډ) غږ ورکوي.

Ex: <u>D</u>oor, <u>D</u>ram.

- ځیني وخت د (D) توري د (U) د توري مخته راځي د (ج) غږ ورکوي.

Ex: E<u>du</u>cation, Gra<u>du</u>ate.

↓ ج ↓ ج

- د (D) توری د (G, J) له توري څخه مخکې نه تلفظ کېږي.

Ex: A<u>d</u>jective, bri<u>d</u>ge.

↓ بې غږه ↓ بې غږه

- د (D) توری ځيني وخت له (H) سره د (ض) غږ ورکوي.

Ex: Ramadhan. .(رمضان)

۴: د (F) توری په پښتو کې د (ف) غږ ورکوي.

Ex: Fan, Family, Father.

- د (F) توری د (of) په کلیمه کې د (v) غږ ورکوي.

Ex: A part of the book.
د(v)غږ ورکوی

۵: د (G) توری د (ج) غږ ورکوي کله چې د (E ,I) څخه مخکې راشي کله (گ) او کله (ج) تلفظ کېږي.

Ex: Girl, Gender, Get.
گ ج گ

- هغه وخت چې د (G) توری د (y) څخه مخکې راشي همېشه (ج) تلفظ کېږي.

Ex: Geology, Gymnastic.

- کله چې د (G) توری د نورو تورو څخه مخکې راشي همېشه (گ) تلفظ کېږي.

Ex: Garden, Grass, Good.

- هرکله چې د (G) توری د (m) او (n) له توري مخکې په سر يا په اخېر د کليمې کې راشي نه تلفظ کېږي.

Ex: Sign , Diaphragm.
بې غږه بې غږه

۶: د (H) توری په پښتو ژبه کې د (ح، ه) غږ ورکوي.

Ex: Hide, Hand, Hen.

- د (H) توری ځینې وخت بې غږه وي.

Ex: <u>H</u>our, <u>H</u>onor.

↓ بې غږه ↓ بې غږه

- د (H) توری په ترکیب شوي ډول له نورو تورو سره یوځای کېږي او مختلف غږونه ورکوي.

Exs: a: Lau<u>gh</u>, Rou<u>gh</u>

↓ ف ↓ ف

b: <u>Sh</u>e, <u>Sh</u>ine

↓ ش ↓ ش

c: <u>Ch</u>aracter, S<u>ch</u>ool.

↓ ک ↓ ک

d: <u>R</u>hyme, <u>R</u>heumatism.

↓ بې غږه ↓ بې غږه

e: Biogra<u>ph</u>y, <u>Ph</u>one.

↓ ف ↓ ف

f: <u>Ch</u>alk, <u>Ch</u>oice.

↓ چ ↓ چ

۷: د (J) توری په پښتو کې د (ج) او (ژ) غږ ورکوي.

Ex: <u>J</u>ob, <u>J</u>ail, <u>J</u>am.

۸: د (K) توری په پښتو کې د (ک) غږ ورکوي.

Ex: <u>K</u>eep, <u>K</u>ick.

- کله چې د کلیمې په شروع کې د (K) توری د (N) د توري مخکې راشي نو (K) نه تلفظ کېږي.

Ex: <u>K</u>nife, <u>K</u>nee, <u>K</u>noll.

↓ بې غږه ↓ بې غږه ↓ بې غږه

۹: د (L) توری په پښتو کې د (ل) غږ ورکوي.

Ex: Lure, like, look.

- د (L) توری اکثره وخت د کلیمې په منځ کې نه تلفظ کېږي.

Ex: Chalk, walk, could.

۱۰: د (M) توری په پښتو کې د (م) غږ ورکوي.

Ex: Mother, Mobile.

- کله چې د (M) توري د (N) له توري څخه مخکې راشي نه تلفظ کېږي.

Ex: Mnemonics.
بې غږه

۱۱: د (N) توری په پښتو کې د (ن) غږ ورکوي.

Ex: Nation, Near .

- کله چې د (N) په اخیر د کلیمې کې د (M) له توري وروسته راشي نه تلفظ کېږي.

Ex: Autumn, Contemn.
بې غږه بې غږه

۱۲: د (P) توری په پښتو کې د (پ) غږ ورکوي.

Ex: Poem, Paper, Part.

- د (P) توري ځیني وخت د (H) له توري سره یوځای کېږي د (ف) غږ ورکوي.

Ex: Phone, Pharmacy.

- که چېري د (P) توري د کلیمې په شروع کې د (s, t, n) له تورو څخه مخکې راشي نه تلفظ کېږي.

Ex: Pneumonic, Psychology, Ptomaine.
بې غږه بې غږه بې غږه

۱۳: د (Q) توری په پښتو کې د (ک، ق) غږ ورکوی او اکثره وخت د (U) له توري سره یوځاي لیکل کیږي.

Ex: Quran, Question, Quite.

- که چیري (Q) له (U) سره په ترکیبي ډول راشي د (K) په څېر تلفظ کیږي.

Ex: Technique, antique.

۱۴: د (R) توری په پښتو کې د (ر ، ړ) غږ ورکوي.

Ex: Read, Room, Road.

- کله چې د (R) له توري وروسته یو بې غږه توری اویا ساکنه (e) په اخیر د کلیمې کې د (R) د توري څخه مخکي راغلی وی په بریتانوي سیستم کې نه تلفظ کیږي.

Ex: Form, Teacher, Ruler.

بې غږه بې غږه بې غږه

- د (R) توری همدارنگه کولای شي د (H) له توري سره یوځاي استعمال شي.

Ex: Rhythm, Rheumatism.

۱۵: د (S) توری په پښتو کې د (س، ص، ث) غږ ورکوي.

Ex: Sound, Start, Single.

- د (S) توری ځیني وخت د کلیمي په سر کې د (U) له توري مخکي د (ش) غږ ورکوي.

Ex: Sure, Sugar. .(ش)

- د (S) توری ځیني وخت د (ز) غږ ورکوي.

Ex: Noisy, Busy, Cousin, Poison. (ز)

- که چیري د (S) توری د (ion)، (uat)، (ure) له ترکیبونو سره راغلي وي اکثره وخت (ژ) تلفظ کیږي.

Ex: Pleasure, Explosion.

- د (S) توری ځيني وخت له (ia) څخه مخکي راځي د (ش) يا (ژ) په څېر تلفظ کېږي.

Ex: Asian, Persian, Controversial.

- د (S) توری په ډېرو ځايونو کې بې غږه وي او نه تلفظ کېږي.

Ex: Crops.

- کله چې د (S) توری د (H) له توري سره يوځای د (ش) غږ ورکوي.

Ex: Shop, Shall, Shine.

۱۶: د (T) توری په پښتو کې د (ت ، ټ ، ط) غږ ورکوي.

Ex: Teacher, Tree, Tear.

- د (T) توری ځيني وخت د (U) له توري مخکي د (چ) غږ ورکوي.

Ex: Picture, Actual, Signature.

- د (T) توری ځيني وخت د (io) او (ia) څخه مخکي استعمالېږي او د (ش) غږ ورکوي.

Ex: International, Action, partial.

- د (T) توری ځيني وخت له (S) څخه وروسته نه تلفظ کېږي.

Ex: Listen, Thistle, Nestle.

په دې مثال کې (t) غږ نه ورکوي.

- د (T) توری ځيني وخت له (H) سره يو ځاي کېږي او نه تلفظ کېږي.

Ex: Asthma, Isthmus.

بې غږه بې غږه

۱۷: د (V) توری په پښتو کې د (وي) او (في) غږ ورکوي.

Ex: Verse, Vast, Vine.

۱۸: د (W) توری په پښتو ژبه کې د (و) غږ ورکوي.

Ex: Wag, Waif.

- د (W) توری د کلیمې په شروع کې د (R) د توري مخکې نه تلفظ کېږي.

Ex: Write, Wrong.

بې غږه بې غږه

- د (W) توری د (H) له توري سره یوځای کېږي ځیني وخت د (ح) او ځیني وخت د (و) غږ ورکوي.

Ex: While, What, Whole.

۱۹: د (X) توری په پښتو ژبه کې د (ایګز)، (ایکس) او (اکس) غږ ورکوي.

Ex: Box, Tax, Exam .

اکس ایکس اګز

- د (X) توری د کلیمې په شروع کې د (ز) غږ ورکوي.

Ex: Xylem, Xeric.

۲۰: د (Y) توری په پښتو کې د (ي) غږ ورکوي.

Ex: Young, Yellow, Your.

۲۱: د (Z) توری په پښتو ژبه کې د (ز، ذ، ظ، ض) غږ ورکوي.

Ex: Zero, Zinc, Zone.

- د (Z) توري ځیني وخت د (U) د توري دمخه د (ژ) په څېر تلفظ کېږي.

Ex: Seizure.

Compound Letters
ترکیبي توري

Combination of more than one letter which has particular sound are called compound letter.

د یوه توري څخه د زیاتو ترکیب چې مشخص غږ لري ترکیبي توري بلل کېږي.

Ch	(چ)	Ex: Chalk.	Sio	(ژ)	Ex: Television.
Sh	(ش)	Ex: Shin.	Cie	(ش)	Ex: Ancient.
Zh	(ژ)	Ex: Zhalah.	Th	(د)	Ex: This.
Gh	(غ)	Ex: Ghazni.	Wh	(و)	Ex: White.
Kh	(خ)	Ex: Khan.	Du	(ج)	Ex: Education.
Ph	(ف)	Ex: Phone.	Su	(ش)	Ex: Suger.
Tu	(چ)	Ex: Nature.	Tia	(ش)	Ex: Initiate.
Tio	(ش)	Ex: Nation.	Cia	(ش)	Ex: Special.

Parts of speech
د کلام اجزاوي

Words are the base of a language they are put together to make a sense are classified according to the work they in the sentences, these word do in the sentences are called parts of speech.

کلیمې د یوې ژبې د بنسټ حیثیت لري دوی په خپلو کې یوځای کېږي او په جمله کې یو مفهوم جوړوي، چې دغه کلیمې د هغه دندو له مخې، چې دوی په جملو کې ترسره کوي طبقه بندي کېږي چې همدې ته د کلام اجزاوي وایي.

Or: Division of words in a language is called parts of speech.

اویا: په یوه ژبه کې د کلیمو وېشنې ته د کلام اجزاوي وایي.

- **The parts of speech are divided in nine parts:**

- **د کلام اجزاوي په نهو برخو وېشل شوي دي:**

1. **Pronoun.** ضمیر.
2. **Verb.** فعل.
3. **Article.** د تعریف توری
4. **Noun.** اسم.
5. **Adjective.** صفت.
6. **Adverb.** قید.
7. **Conjunction.** د ربط توری.
8. **Preposition.** اضافه توری.
9. **Interjection.** د ندا توری.

1) **Pronoun** : pronoun is a word which is used instead of a noun and avoid the repetition of noun.

۱) **ضمیر**: ضمیر هغه کلیمه ده چې د نوم په ځای استعمالیږي او د نوم له تکرار څخه مخنیوي کوي.

Ex: Shfiq is a student. (Shfiq → Noun)

مثال: شفیق یو زده کوونکی. (شفیق → اسم)

Ex: He is a student. (He → Pronoun)

مثال: هغه یو شاگرد دی. (هغه → ضمیر)

2) **Verb:** verb is a word which shows an action, stat, possession, presence or absence in a sentence.

۲) **فعل**: فعل هغه کلیمه ده چې په جمله کې یو عمل، حالت(وضعیت)، ملکیت، موجودیت او نا موجودیت ښکاره کوي.

Or: Verb is a word which shows an action or state of a noun or pronoun.

اویا: فعل هغه کلیمه ده چې د یو اسم یا ضمیر عمل اویا حالت ښکاره کوي.

Ex: Wardag <u>is</u> a beautiful place. مثال: وردگ یو ښکلی ځای <u>دی</u>.

Ex: Amran <u>comes</u> to school every day. مثال: عمران هره ورځ ښوونځي ته <u>راځي</u>.

3) **Article:** article is a word which is used with a noun or adjective and determines them.

۳) **د تعریف توری**: د تعریف توری هغه کلیمه ده چې له نوم اویا صفت سره استعمالېږي او هغوی معینوي.

Or: Article is a letter or group of letters that determine a noun or pronoun.

د تعریف توری یو توری یا گروپ د تورو دی چې یو اسم یا ضمیر مشخصوي.

Ex: <u>The</u> sun. Ex: <u>The</u> glass. Ex: <u>The</u> beautiful.

4) **Noun:** noun is a word which is used as the name of some person, place, animal, or thing.

۴)**اسم**: اسم هغه کلیمه ده چې د شخص، ځاي، حیوان او شي د نومولو په حیث استعمالېږي.

Ex: Asad, Logar, Cow, Table etc… مثال: اسد، لوگر، غوا، مېز او نور...

5) **Adjective:** Adjective is a word which completes the meaning of a noun or qualifies a noun.

۵)**صفت**: صفت هغه کلیمه ده چې د اسم مانا تکمیلوي اویا د هغه ستاینه کوي.

Or: Adjective is a word that describes people, things and events or modify a noun or pronoun.

اویا: صفت هغه کلیمه ده چې خلک(اشخاص)، شیان او واقعي توصیفوي اویا یو اسم یا ضمیر تنظیموي.

Ex: Kandahar is a <u>big</u> province. مثال: کندهار یو <u>لوی</u> ولایت دی.

6) Adverb: Adverb is a word which is used to add something to the meaning of a verb, an adjective, or another adverb.

۴)**قـــيـــد**: قيد هغه کليمه ده چې فعـل، صفت، او يا بل قيد په مانا يو شي زياتوي .(د هغوی مانا تکميلوي).

Or: Adverb is a word which is used to describes a verb, an adjective, another adverb or adverbial phrase.

اويا: قيد هغه کليمه ده چې فعـل، صفت بل قيد يا قيدي عبارت تشريح کوي.

Ex: Obaid <u>runs</u> fast.(verb). مثال: عـبيـد <u>تېز</u> ځغلي.(فعل).

Ex: He spoke quite <u>correctly</u>.(adverb). مثال: هغه <u>کاملاً په صحيح</u> ډول خبري وکړي(قـيد).

7) Conjunction: Conjunction is a word which is used to join two words, two sentences, two phrases, and two clauses.

۶)**د وصل(ربط) توری**: د ربط توری هغه کليمه ده چې د دوو کليمو، دوو جملو، دوو عباراتو، او دوو قضيو وصل کولو لپاره پکار وړل کېږي.

Ex: Abdul Hadi <u>and</u> Karrim are brothers. مثال: عبدالهادي <u>او</u> کريم سره ورونه دي.

8) Preposition: Preposition is a word which is used to show the relationship between two persons or things.

۴)**اضافي توری**: اضافي توری هغه کليمه ده چې د دوو اشخاصو اويا شيانو ترمنځ رابطه ښيي.

Or: Preposition is a word that shows the relationship of a noun or pronoun to some other words in a sentences.

اويا: اضافي توری هغه کليمه ده چې د اسم يا ضمير اړيکه د نورو کليمو سره په جمله کې ښيي.

Ex: I am <u>in</u> the bazaar . مثال: زه <u>په</u> بازار کې يم.

9) Interjection: Interjection is a word or phrase that expresses emotion or exclamation, an interjection has no grammatical connection to other words.

۹) **د نداء (غږ) توری**: د نداء توری یوه کلیمه یا عبارت دی، چې احساسات یا فریاد ښیي، ندایه توری کوم ګرامري اړیکه د نورو کلیمو سره نه لري.

Or :Interjection is a word which is used to express strong and sudden feelings, or for liking and disliking.

اویا: د نداء توری هغه کلیمه ده چې د قوي او ناڅاپی احساساتو، اویا د خوښې او ناخوښي لپاره استعمالېږي.

Ex: <u>Oh</u>! She is so cute. مثال: <u>آه</u>! هغه څومره ښایسته ده.

Pronoun ضمیر

pronoun is a word which is used instead of a noun and avoid the repetition of noun.

ضمیر هغه کلیمه ده چې د نوم په ځای استعمالېږي او د نوم له تکرار څخه مخنیوي کوي.

- **Kinds of pronoun:** د ضمیر ډولونه

1. Personal pronouns. شخصي ضمیرونه.
2. Demonstrative pronouns. اشاروي ضمیرونه.
3. Possessive pronouns. ملکي ضمیرونه.
4. Distributive pronouns. توزیعي ضمیرونه.
5. Indefinite pronouns. نا معین ضمیرونه.
6. Interrogative pronouns. پوښتنیز ضمیرونه.
7. Emphasizing pronouns. تاکیدي ضمیرونه.
8. Reflexive pronouns. انعکاسي ضمیرونه.
9. Relative pronouns. موصولي ضمیرونه.

1) Personal pronouns شخصي ضميرونه

Personal pronouns are those which are used instead of people Places and things in the sentences.
شخصي ضميرونه هغه دي چې د خلکو(اشخاصو)، مکانونو او شیانو په ځای په جملو کې استعمالیږي.

Or: Personal pronouns are used for showing possession or state.
اويا: شخصي ضميرونه د ملکیت یا وضعیت ښودلو لپاره استعمالیږي.

- **Personal pronouns of two kinds:** شخصي ضميرونه په دوه ډوله

❖ Subjective pronouns. فاعلي ضميرونه.
❖ Objective pronouns. مفعولي ضميرونه.

❖ Subjective pronouns: فاعلي ضميرونه

Subjective pronouns are those which are used in the place of subject in the sentence.
فاعلي ضميرونه هغه ضميرونه دي چې د فاعل په ځای په جمله کې استعمالیږي.

Subjective pronouns	فاعلي ضميرونه
I	زه
You	ته، تاسي
He	هغه (مذکر)
She	هغه (مونث)
They	هغوی، دوی
We	موږ
It	هغه (بېجان)

- **Subjective pronouns are as follow:** فاعلي ضميرونه په لاندي ډول دي:

Subjective pronouns فاعلي ضميرونه			
First person لومړي شخص(متكلم)	Singular مفرد	I	I go to school.
	Plural جمع	We	We play cheese.
Second person دوهم شخص(مخاطب)	Singular مفرد	You	You are a student.
	Plural جمع	You	You are students.
Third person دريم شخص(غايب)	Singular مفرد	He, She, It	He/She is a teacher. It is a book.
	Plural جمع	They	They are my family.

❖ Subject فاعل (مبتدا)

➢ Subject is the doer of an action. فاعل د يو عمل سرته رسوونكي دى.

Ex: Najeeb speaks English. مثال: نجيب په انگليسي خبري كوي.

➢ Subject is a word which is used at the beginning of the sentences.

فاعل هغه كليمه ده چې د جملې په سر كې راوړل كېږي.

Ex: This is my room. مثال: دغه زما اطاق دی.

➢ Subject is a person or thing that we talk about.

فاعل هغه شخص يا شی دی چې مورږ د هغو په باره كې خبري كوو.

Ex: He is a doctor. مثال: هغه يو ډاكتر دی.

❖ **Objective pronouns: مفعولي ضميرونه**

Objective pronouns are those which are used in the place of object in the sentence.

مفعولي ضميرونه هغه دي چې د مفعول په ځای په جمله کې استعمالېږي.

Objective pronouns are as follow: مفعولي ضميرونه په لاندي ډول دي:

Objective pronouns	مفعولي ضميرونه
Me	ماته، زما، له ما
You	تاته، تاسي ته
Us	موږ ته
Them	هغوی ته، دوی ته
Him	هغه (مذکر) ته
Her	هغې (مونث) ته
It	هغه (بېجان) ته

❖ **Object: مفعول**

Object is a person or thing in which the work or action is done to.

مفعول يو شخص يا شی دی چې په هغه باندي کار يا عمل ترسره کېږي.

Or: Object is the receiver of an action.

اويا: مفعول د يو عمل اخيستونکd دی.(چې عملورباندي ترسره کېږي).

Ex: I gave <u>him</u> a book. مثال: ما <u>هغه ته</u> يو كتاب وركړ.

- **Kinds of object: د مفعول ډولونه**

1. Direct object. (Accusative Object).
2. Indirect object. (Dative object).

1. Direct object: مستقيم مفعول

Direct object is an object which is affected by the action of a verb directly.

مستقيم مفعول هغه مفعول دی، چې فعل مستقيماً د عمل په واسطه متاثره کېږي.

Or: The first receiver of an action is called direct object.

اويا: د يو عمل لمړني اخيستونکي ته مستقيم مفعول وايي.

Ex: I sent a letter to Ahsanullah. مثال: ما يو ليک احسان الله ته ولېږه.

2. Indirect object: غير مستقيم مفعول

Indirect object is an object which is affected by the action of a verb indirectly.

غير مستقيم مفعول هغه مفعول دی چې يو فعل د عمل په واسطه په غير مستقيم ډول متاثره کېږي.

Or: The second receiver of an action is called indirect object.

اويا: د يو عمل دوهم اخيستونکي ته غير مستقيم مفعول وايي.

Ex: I will buy a car for Naseer. مثال: زه به د نصير لپاره يو موټر واخلم.

car → Direct object; Naseer → indirect object

موټر → مستقيم مفعول; نصير → غيرمستقيم مفعول

Note: Direct object is usually a thing and indirect object is usually a person.

نوټ: مستقيم مفعول معمولاً شی وي او غير مستقيم مفعول معمولاً شخص وي.

To Be verbs د وجود لرلو فعلونه

To Be verbs are used to show state and being the sentences.

د وجود لرلو فعلونه په جملو کي د حالت (وضعيت) او موجوديت ښودلو لپاره استعمالېږي.

- We can use to be verbs before an adjective, a noun, a place Expression, an "ing" form of a verb and third form a verb.
  - موږ د وجود لرلو فعلونه له صفت، اسم، دمکان اصطلاح، دوخت اصطلاح، د فعل "ing" شکل او د فعل له دریم شکل څخه د مخه استعمالولاي شو.

- **To Be verbs consist in:** د وجود لرلو فعلونه عبارت دي له

To Be verbs د وجود لرلو فعلونه							
Is	are	am	was	were	be	been	being

Present conjugation	حـال گـردان
I am	زه یم
You are	ته یې، تاسي یاست
They are	هغوی دي، دوی دي
We are	موږ یو
He is	هغه(مذکر) دی
She is	هغه(مونث) ده
It is	هغه (بېجان) دی

Ex: <u>He is</u> a doctor. مثال: هغه یو ډاکټر دی.

Ex: <u>I am</u> a student. مثال: زه یو زده کوونکی یم.

Past conjugation	ماضي(تېر) گـردان
I was	زه وم
You were	ته وې، تاسي وئ
They were	هغوی وو ، دوی وو
We were	موږ وو
He was	هغه (مذکر) وو
She was	هغه (مونث) وه
It was	هغه (بېجان) و

Ex: He was a carpenter. مثال: هغه یو نجار و.

Ex: They were engineers. مثال: هغوی انجنیران وو.

Note: نوټ

If there is a (to be) verb in a sentence, in the question form these verbs are used at the beginning of the sentence and in the negative form (not) is used after these verbs.

که چېري (to be) فعل په جمله کې موجود وي په سوالي شکل کې دغه فعلونه د جملې په سر کې راځي او په منفي شکل کې له دغه فعلونو وروسته د (not) کلیمه استعمالېږي.

Ex: مثال:

- Ahmad Zia is a teacher. (+). - احمدضیا یو ښوونکی دی.(+).
- Is Ahmad Zia a teacher?. (?). - آیا احمد ضیا یو ښوونکی دی؟ (؟).
- Ahmad Zia is not a teacher. (-). - احمدضیا یو ښوونکی نه دی. (-).

Note: نوټ

(To be) verbs are both ordinary and auxiliary verbs, if they are used alone in the sentences, they are ordinary verbs but when they are followed by other verbs in the sentences, they are auxiliary verbs.

د (To be) فعلونه هم اصلي فعلونه دي او هم کومکي فعلونه، که چېري په جمله کې یوازې استعمال شي یعنې چې بل فعل موجود نه وي په دغه صورت کې اصلي فعلونه دي مګر کله چې له نورو فعلونو سره یو ځای شي کومکي فعلونه دي.

Ex: Karrim is a Qari. (Ordinary verb). مثال: کریم یو قاري دی. (اصلي فعل).

Ex:Abdullah is playing football.(Auxiliary verb). مثال:عبدالله دفوټبال په لوبه مشغول دی.(کومکي فعل).

نوټ: په حال جاري زمانه کې د (Is, am, are) له (To be) فعلونو څخه، په تېره زمانه کې د (Were, Was) له (To be) فعلونو څخه، په راتلوونکي جاري زمانه کې د (Be) له (To be) فعل څخه او په کاملو زمانو کې د (Been) له (To be) فعل څخه ګټه اخیستل کېږي.

Examples: :مثالونه

I *am* working now. زه اوس په کار کولو لگیا یم.	حال جاري زمانه
He *was* studying the book. هغه د مطالعې په حال کې و.	تېره جاري زمانه
I will *be* going to Kabul. زه به کابل ته د تلو په حال کې یم.	راتلوونکي جاري زمانه
We have *been* playing volleyball for two hour. موږ د دوو ساعتو لپاره د والیبال د لوبې په حال کې یو.	حال کامله جاري زمانه

Ex: He is a doctor. مثال: هغه یو ډاکټر دی.

Ex: I am a student. مثال: زه یو زده کوونکي یم.

Ex: He was a carpenter. مثال: هغه یو نجار و.

Ex: They were engeeners. مثال: هغوی انجینران وو.

To have verbs: د لرلو فعلونه

To have verbs are those which are used to show possession or ownership in the sentences.
د لرلو فعلونه هغه دي چې په جمله کې ملکیت او مالکیت ښودلو لپاره استعمالېږي.

- **To have verbs consist in: د لرلو فعلونه عبارت دي له**

To have verbs د لرلو فعلونه		
Have	Has	Had

Present conjugation	حـــال گـــردان
I have	زه لرم
You have	ته لري، تاسي لرئ
They have	هغوی لري، دوی لري
We have	موږ لرو
He has	هغه (مذکر) لري
She has	هغه(مونث) لري
It has	هغه (بېجان) لري

Ex: I have a car. مثال: زه يو موټر لرم.

Ex: You have three sons. مثال: ته درې زامن لرې.

Ex: He has a bicycle. مثال: هغه يو بايسکل لري.

Past conjugation	ماضي(تېر) گردان
I had	ما درلودل، ما درلود، ما درلودې
You had	تاسې درلودل، تاسې درلود، تاسې درلودې
They had	هغوی درلودل، هغوی درلود، هغوی درلودې
We had	موږ درلودل، موږ درلود، موږ درلودې
He had	هغه درلودل، هغه درلود، هغه درلودې
She had	هغې درلودل، هغې درلود، هغې درلودې
It had	هغه(بېجان) درلودل، هغه درلود، هغه درلودې

Ex: I had little money. مثال: ما لږ پيسې درلودې.

Ex: He had a car. مثال: هغه يو موټر درلود.

Ex: They had a lot of books. مثال: هغوی ډېر کتابونه درلودل.

Note: نوټ

1. **(British system):** use to have verbs at the beginning of the sentence in the question form and add (not) after to have verbs in the negative form.

۱. **(بريتانوی سيستم)**: په سوالي شکل کې د لرلو فعلونه د جملې په سر کې راوړل کېږي او او په منفي شکل کې د لرلو فعلونو څخه وروسته (not) علاوه کېږي.

Ex: **مثال:**

British system	بريتانوي سيستم
I have a car. (+)	زه يو موټر لرم. (+)
Have I a car? (?)	آيا زه يو موټر لرم؟ (؟)
I have not a car. (-)	زه يو موټر نه لرم. (-)

1. **(American system):** use (to do) verbs with (to have) verbs in the question and negative form.

۲.(امریکایی سیستم): د لرلو فعلونو په سوالي او منفي شکل کې د to do فعلونه له to have سره استعمالیږي.

Ex: مثال:

American system	امریکایي سیستم
He <u>has</u> a house. (+)	هغه یو کور لري. (+)
<u>Does</u> he have a house? (?)	آیا هغه یو کور لري؟ (؟)
He <u>does</u> not have a house. (-)	هغه یو کور نه لري . (-)

نوټ: په سوالي او منفي شکل کې همېشه د (Have) فعل استعمالېږي.

Note:نوټ

(To have) verbs are both auxiliary and ordinary when they are used alone they are ordinary verbs, but when they are used with other main verbs then they are auxiliary verbs.

د (لرلو فعلونه) هم کومکي دي او اصلي په هغه صورت کې چې یوازی استعمال شي (یعني کوم بل اصلي فعل وجود ونلري) اصلي فعلونه دي، مګر کله چې له نورو اصلي فعلونو سره استعمال شی بیا کومکي فعلونه دي.

Ex: I <u>have</u> a book. مثال: زه یو کتاب لرم.

Ordinary verb اصلي فعل

Ex: I <u>have</u> studied Biology. مثال: ما بیولوژي مطالعه کړې ده.

Auxiliary verb کومکي فعل

To do verbs د سرته رسولو فعلونه

(To do verbs) are those which are used to show performing of an action in the sentence .

د (سرته رسولو فعلونه) هغه دي چې په جمله کې د یو عمل(کار) سرته رسولو لپاره استعمالېږی.

- **To do verbs consist in:** د سرته رسولو فعلونه عبارت دي له

To do verbs د سرته رسولو فعلونه		
Do	Does	Did

Present conjugation	حال گـــردان
I do	زه سرته رسوم
You do	تاسي سرته رسوي
They do	هغوی (دوی) سرته رسوي
We do	موږ سرته رسوو
He does	هغه (مذکر) سرته رسوي
She does	هغه (مونث) سرته رسوي
It does	هغه (بېجان) سرته رسوي

Ex: I do my homework every day. مثال: زه هره ورځ خپله کورنۍ سرته رسوم.

Ex: He does service every month. مثال: هغه هره میاشت خپله نوکري سرته رسوي.

Past conjugation	ماضي (تېر) گردان
I did	ما سرته ورسوله
You did	تاسي سرته ورسوله
They did	هغوي (دوی) سرته ورسوله
We did	موږ سرته ورسوله
He did	هغه (مذکر) سرته ورسوله
She did	هغه (مونث) سرته ورسوله
It did	هغه (بېجان) سرته ورسوله

Ex: He did his education. مثال: هغه (مذکر) خپلې زده کړې سرته ورسولې.

Ex: I did my homework yesterday. مثال: ما تېره ورځ خپله کورنۍ وظیفه سرته ورسوله.

Note:نوټ

The sentences which do not have any (to be) verb or other auxiliary verbs, (to do) verbs are used in their question and negative form.

په کومو جملو کې چې د (to be) فعل او بل کوم کومکي فعل موجود نه وي د هغو په سوالي او منفي شکل کې د (to do) له فعلونو څخه استفاده کېږي.

Ex: **مثـال:**

Ahmad plays volley ball.	(+)	(+)	احمد د واليبال لوبه کوي.
Does Ahmad play volley ball?	(?)	(؟)	آيا احمد د واليبال لوبه کوي؟
Ahmad does not play volley ball.	(-)	(-)	احمد د واليبال لوبه نه کوي.

Note:نوټ

(To do) verbs are both ordinary and auxiliary verbs; when they are used alone they are ordinary and show performing of the action; but when they are followed by other verbs in the sentence to form a question or negative, are auxiliary verbs and lose their meaning.

د (To do) فعلونه هم کومکي دي او هم اصلي فعلونه؛ په هغه صورت کې چې په جمله کې يوازي استعمال شي اصلي ده او د عمل په سرته رسولو دلالت کوي؛ مګر کله چې په سوالي او منفي شکل کې له نورو فعلونو سره يوځاي شي کومکي فعلونه دي او خپله مانا له لاسه ورکوي.

Ex: I do my homework.(ordinary verb). مثال: زه خپله کورني وظيفه سرته رسوم. (اصلي فعل).

Ex: He dose not play chess (auxiliary verb). مثال:هغه د سطرنج لوبه نه کوی. (کومکي فعل).

Emphatic "Do"
"Do"تاکیدي

When the "to do" verbs are placed before the simple form of the verbs emphasize on performance of an action, are called emphatic do.

کله چې د "to do" فعلونه د فعل له ساده شکل څخه دمخه راشي او د عمل په سرته رسولو تاکید وکړي د تاکیدي "Do" په نامه یادېږي.

Ex: Sifat <u>does</u> perform his homework. مثال: صفت خپله کورنۍ وظیفه سرته رسوي.

Ex: Asif <u>does</u> go to work everyday. مثال: آصف هره ورځ کار ته ځي.

Ex: I <u>do</u> study English. مثال: زه انګلیسي مطالعه کوم.

2. Demonstrative pronouns: اشاروي ضميرونه

Demonstrative pronouns are those which are used instead of noun and point out some person, place and thing.

اشاروي ضميرونه هغه دي چې د اسم په ځای استعمالېږي او شخص، مکان او شي ته اشاره کوی.

- **Demonstrative pronouns are divided into two parts:**
- اشاروي ضميرونه په دوه برخو وېشل شوي دي:

1. Definite Demonstrative pronouns . معین اشاروي ضمیرونه.
2. Indefinite Demonstrative pronouns. نامعین اشاروي ضمیرونه.

1) Definite Demonstrative pronouns . معین اشاروي ضمیرونه

Definite Demonstrative pronouns are those which point out to exact and clear person or thing.

معین اشاروي ضمیرونه هغه چې یو معین او واضح شخص او شي ته اشاره کوي.

Like لکه : this (دغـه), that (هغـه), these («جمـع» دغـه), thos(«جمـع»هغـه) the same (عـین شـی), such(داسي، دارنگـه), the former (پخـوانی، مخکنـی), the latter (وروسـتـه)

- **"This دغه"**: "this" is a demonstrative pronoun or adjective which is used for a singular noun that is near the speaker.

"This" یو اشاروي ضمیر اویا صفت دی چې د هغه مفرد اسم لپاره استعمالیږي چې متکلم (خبري کوونکي) ته نږدې وي.

Ex: <u>This</u> is a computer. مثال: <u>دغه</u> یو کمپیوټر دی.

- **"That هغه**: "That" is a demonstrative pronoun or adjective which is used for a singular noun that is far from the speaker.

"That" یو اشاروي ضمیر اویا صفت دی چې د هغه مفرد اسم لپاره استعمالېږی چې له متکلم(خبري کوونکی) څخه لرې وي.

Ex: <u>That</u> is a pen. مثال: <u>هغه</u> یو قلم دی.

- **"These «جمع» دغه":** "These" is a demonstrative pronoun or adjective which is used for plural nouns that is near the speak- er; or " these " is used as the plural form of "this".

"These" یو اشاروي ضمیر اویا صفت دی چې د جمع اسمونو لپاره استعمالېږي چې متکلم (خبري کوونکي) ته نږدې وي، اویا " these " د "this" د جمعي شکل په حیث استعمالېږي.

Ex: <u>These</u> are my friends. مثال: <u>دغه</u> (جمع) زما ملگری دي.

- **"Those«جمع»هغه"**: "Those" is a demonstrative pronoun or adjective which is used for plural nouns that is far from the speaker, or "Those" is used as the plural form of "that".

"Those" يو اشاروي ضمير او يا صفت دی چې د جمعي اسمونو لپاره استعمالېږي چې له متکلم (خبري کوونکي) څخه لري وي، اويا"Those" د "That" د جمعي شکل په استعمالېږي.

Ex: Those are the books. مثال: هغه(جمع) کتابونه دي.

2) Indefinite Demonstrative pronouns: نامعین اشاروي ضمیرونه

Indefinite demonstrative pronouns are those which point out to unknown person and things.

نامعین ضمیرونه هغه دي چې نامعین اشخاصو او شیانو ته اشاره کوي.

Ex: We are Muslims. مثال:موږ مسلمانان یو.

Ex: Everybody must have good morality. مثال:هرڅوک باید ښه اخلاق ولري.

Usages of (It)
د(It) استعمالات

⇨ (It) is used for inanimate things. د بې جانه شیانو لپاره استعمالېږي. (It)

Ex: It is a cup. مثال: هغه یوه پیاله ده.

⇨ (It) is used for animal when do not consider their gender.
(It) دحیواناتو لپاره استعمالېږي هغه وخت چې دهغو نوعیت په نظر کې ونه نیسو.

Ex: It is a dog. مثال: هغه یو سپی دی.

⇨ (It) can be used for the people in the photo.

(It) کولاي شي د اشخاصو لپاره په تصوير کې استعمال شي.

Ex: Who is this in the picture? مثال: په دغه تصوير کې څوک دی؟

It is Noor Ahmad. هغه نوراحمد دی.

⇨ (It) can be used for small children.

(It) کولاي شي د کوچني ماشومانو لپاره استعمال شي.

Ex: It is a clever baby. مثال: هغه يو ځيرک ماشوم دی.

⇨ (It) also can be used for weather and time.

(It) همدارنګه کولاي شي د هوا (موسم) او وخت لپاره استعمال شي.

Ex: It is winter.(weather). مثال: ژمي ده.(هوا ، موسم).

Ex: It is the four o' clock.(time). مثال: څلور بجې دي.(وخت).

Ex: It is rainy today.(weather). مثال: نن ورځ باراني ده. (هوا).

⇨ (It) is used to give emphasis to a noun or pronoun.

(It) د نوم اويا ضمير باندي تاکيد کولو لپاره استعماليږي.

Ex: It was you who fought with Khalid. مثال: هغه ته وي چې له خالد سره دي جنګ وکړ.

Note: (It) and (you) are both subject and object pronoun, when they are used before the verb, they are subject pronouns and when they are used after the verb they are objective pronouns.

نوټ: (It) او (you) دواړه هم فاعلي او هم مفعولي ضميرونه دي، کله چې (دغه ضميرونه) له فعل څخه مخکې استعمال شي فاعلي ضميرونه دي او کله چې (دغه ضميرونه) له فعل څخه وروسته استعمال شي مفعولي ضميرونه دي.

Ex: It works good. (Subject pronoun). مثال: هغه ښه کار کوي.(فاعلي ضمير).

Ex: Hashmat give it yesterday me. (Object pronoun). مثال: حشمت هغه تېره ورځ ماته راکړ(مفعولي ضمير).

Ex: You can speak Pashto. (Subject pronoun).). مثال: ته په پښتو خبري کولاي شي(فاعلي ضمير).

Ex: I give some money to you.(Object pronoun). مثال: ما تاته يوه اندازه پيسي درکړي.(مفعولي ضمير).

Possessive pronouns
ملکي ضميرونه

Possessive pronouns are those which are used instead of noun and show possession or ownership.

ملکي ضميرونه هغه دي چې د نوم په ځای استعمالېږي او ملکيت يا مالکيت ښيي.

- **Possessive pronouns consists in:** ملکي ضميرونه عبارت دي له

Possessive pronoun	ملکي ضميرونه
Mine	زما
Your	د ستا ، د ستاسي
His	د هغه(مذکر)
Hers	د هغې(مونث)
Ours	زمونږ
Theirs	د هغوی (د دوی)

Ex: That house is mine. مثال: هغه کور زما دی.

Ex: This book is yours. مثال: دغه کتاب د ستاسي دی.

Tense زمانه

Tense is a term used in Grammar to indicate the time of the action or event.

زمانه يو اصطلاح ده په ګرامر کې د عمل وخت اويا واقعي ته اشاره کوي.

Or: Tense is the form of the verb which shows the time of occurrence of an action or state.

اويا: زمانه د فعل هغه شکل دی چې د يو عمل د مخامخ کېدو وخت اويا حالت ښکاره کوي.

- **There are sixteen tenses in English language.**

په انگلیسي ژبه کې شپاړس زماني موجودي دي.

Note: The word (tense) is a proper noun which indicates to a particular part of Grammar, but (Time) is a common noun which is used in genral.

نوټ: د (tense) کلیمه یو خاص اسم دی او د گرامر یو مخصوص بخش ته اشاره کوي، مگر (Time) یو عام اسم ده چې په ټولو کې استعمالېږي.

- **There are four basic tenses in English language:**

په انگلیسي ژبه کې څلور اساسي زماني موجودي دي:

Simple present tense	ساده حال زمانه
Simple past tense	ساده تېره زمانه
Simple futer tense	ساده راتلوونکې زمانه
Simple Future tense in the past	ساده راتلونکې زمانه په تېره (ماضي) کې

- Tense according to their type are divided into three parts:

زمانې د هغوی د نوعي په نظر په دري برخو وېشل شوي دي:

Simple tenses	ساده زماني
Prograssive tenses	جاري زماني
Perfect tenses	کاملي زماني

- **In a tence we study three items that are:**

په یوه زمانه کې دري برخې په نظر کې نیول کېږي:

1. Structure ساختمان (فورمول)
2. Usage استعمال
3. Diagram (Chart of displaying a tense) دیاگرام (د زماني د نمایش چارت).

- **Structure (ساختمان يا جوړښت)**

  Structure is the formula of a tense that helps us to form the sentences of a tense and there are four forms in structure.
  ساختمان د يوې زمانې فورمول دی چې له موږ سره د يوې زمانې د جملو په تشکليل کې مرسته کوي او د يوې زمانې ساختمان په څلورو شکلو سره وي.

Structure of a tense د يوې زمانې ساختمان	
Affirmative form	مثبت شکل
Question form	سوالي شکل
Negative form	منفي شکل
Negative interrogative form	منفي سوالي شکل

- **Usage (استعمال، کـاره ونه)**

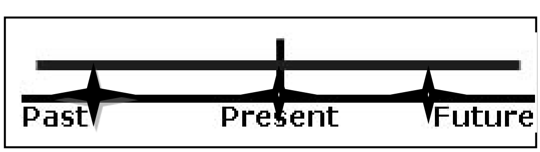
  "Usage" is the way which shows where and how to use a tense.
  "Usage" هغه طريقه ده ښيي چې يوه زمانه چېري او څنگه استعمالولای شو.

Some tenses have only one usage but some others have two or more than two usages.
ځيني زمانې يوازې يو استعمال لري مگر ځيني نوري دوه اويا له دوو څخه زيات کاره ونې لري.

- **"Usages" are divided into two parts:** "استعمالات" په دوو برخو وېشل شوي دي

1) Main usages. اصلي استعمال (کاره ونه).
2) Accessory usages. فرعي استعمال(کاره ونه).

4. Diagram (Chart of displaying a tense). دياگرام(د زمانې د نمايش چارت).

➢ Complement (تکمیل کوونکی)

Complement is a word or a group of words which completes the meaning of a sentences after verb.

تکمیل کوونکی له هغه کلیمې اویا گروپ د کلیمو څخه عبارت دی چې د فعل څخه وروسته د جملې مانا تکمیلوي.

Ex: Najeeb works <u>in a bank</u>. مثال: نجیب په یوه بانک کې کار کوي.

Ex: I go <u>to school every day</u>. مثال: زه هره ورځ ښوونځی ته ځم.

Note: Complement can be a noun, adjective, pronoun or a number.

نوټ: تکمیل کوونکی کېدای شي یو اسم، صفت، ضمیر اویا یو عدد وي.

Simple present tense

حال ساده زمانه

<u>H</u>elping <u>v</u>erbs of simple present tense	د حال ساده زماني کومکي فعلونه
Do / Does	Do / Does

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Subject + V_1 + Complement. Ex: Bilal teaches English. مثال: بلال انگلیسي تدریسوي.
Question form سواليه شکل	Do/Does + Subject + V_1 + Complement? Ex: Does Bilal teach English? مثال: آیا بلال انگلیسي تدریسوي؟
Negative form منفي شکل	Subject + Do/Does + Not + V_1 + Complement. Ex: Bilal Does not teach English. مثال: بلال انگلیسي نه تدریسوي.
Negative interrogative form منفي سواليه شکل	Do/Does +Subject + Not + V_1 + Complement -? Ex: Does Bilal not teach English ? مثال: آیا بلال انگلیسي نه تدریسوي؟ Don't/Doesn't + Subject + V_1 + Complement -? Ex: Doesn't Bilal teach English ? مثال: آیا بلال انگلیسي نه تدریسوي؟

(V_1) is the shortcut of first form of verb. (V_1) د فعل د لومړنی حالت اختصاری شکل دی.

1. Note : نوټ

⇨ **Subject: فاعـل**

The word which is used at the beginning of the sentences is called subject.

هغه کلیمه چې د جملې په سر کې استعمالیږي د فاعل په نوم یادیږي.

Ex: <u>Mohammad</u> is a boy. مثال: <u>محمد</u> یو هلک دی.

⇨ It is mentionable that all the verbs exept of auxiliaries take (s) or (es) in the third singular person (He, she, it) of the simple present tense.

د یادونې وړ ده چې ټول فعلونه بغیر د کومکي فعلونو په دریم مفرد شخص(He, She, It) کې په حال زمانه کې (s) یا (es) اختیاروي. (البته دغه هدایت یوازي په مثبته بیانیه جمله کې مطرح ده مګر په سوالي او منفي کې نه مطرح کیږي).

Ex: He speak<u>s</u> loud. مثال: هغه په لوړ اواز خبري کوي.

Ex: She watch<u>*es*</u> TV. مثال: هغه(مونث) تلویزون ګوري.

⇨ Verbs ending in (<u>s</u>, <u>ss</u>, <u>ch</u>, <u>sh</u>, <u>o</u>, <u>x</u>, <u>z</u>) take (es) and verbs ending in other letter take only (s).

هغه فعلونه چې په (<u>s</u>, <u>ss</u>, <u>ch</u>, <u>sh</u>, <u>o</u>, , <u>z</u>) ختمیږي (es) اختیاروي او هغه فعلونه چې په نورو تورو ختمیږي «په اخیر کې» یوازي (s) اختیاروي.

Ex: **مثال:**

Wash – Wash<u>es</u>	Go – Go<u>es</u>	Mix – Mix<u>es</u>
Play – Play<u>s</u>	Agree – Agree<u>s</u>	Live – Live<u>s</u>

2. Note : نوټ

- When (es) is added, it is pronounced like an extra (iz) syllable. کله چې د (فعلونو په اخېر کې)(es) اضافه شي د (iz) په شان په یوه جلا هجا باندي تلفظ کېږي.

Ex: Fix – Fix<u>es</u> .

- Verbs ending in (y) following a consonant change (y) into (I) and add (es).

هغه فعلونه چې د (y) په (توري) ختمېږي او (y) د بې غږه توري په تعقیب راغلی وی د (y) له توري مخته یو بې غږه توری راغلي وي) د (y) توری په (I) بدلېږي او (es) اضافه کېږي.

Ex: Stud*y* – Stud*i*<u>es</u> .

- Verbs ending in (y) following a vowel, add only (s).

هغه فعلونه چې یوازي (y) په (توري) ختمېږي او (y) د غږ لرونکي توري په تعقیب راغلی وي (د (y) له توري مخته یو غږ لرونکی توری راغلی وي) (s)په اخېر کې اضافه کېږي.

Ex: Stay – Stay<u>s</u> .

Usages of simple present tense
د حال ساده زماني کاره وني(استعمالات)

1) Usage: Simple present tense is used to shows habitual actions, habitual action is an action which is done frequently or habi - tually.

۱) **استعمال**: حال ساده زمانه د عادتي کارونو لپاره استعمالېږي، عادتي کار هغه کار دی چې په کثرت او تکرار یا په عادتي ډول ترسره کېږي.

Diagram:

The adverb of frequency like (always, often, osually, sometimes, seldom, rarely, ever, never), and also the other adverbs like (every day, every night, every morning, every week, every month) and etc are used in this usage in simple present tense.

د تکرار قیدونه لکه (همېشه، اکثراً وخت, معمولاً، ځیني وخت، ډېر لیږ، په نادره توګه(ډېر لیږ)، هر کله، هېڅکله او همدارنګه نور قیدونه لکه (هره ورځ، هره شپه هره هفته، هره میاشت)، او نور د حال ساده زماني په دې استعمال کي پکار وړل کېږي.

Ex: I go to school at 7:00 AM <u>every day</u>. مثال: زه هره ورځ د سهار په ۷ بجو ښوونځي ته ځم.

Ex: She <u>often</u> washes the dishes. مثال: هغه(مونث) اکثره وخت کالي پرېمنځي.

Ex: Ahmad <u>always</u> gets up at 6:00 in morning. مثال: احمد همېشه سهار په ۶ بجو پورته کېږي.

Ex: She <u>never</u> tells lie. مثال: هغه(مونث) هیڅکله دروغ نه وایي.

Always	همېشه
Often	اکثراً وخت
Usually	معمولاً
Sometimes	ځیني وخت
Seldom	ډېر لیږ
Rarely	په نادره توګه«ډیرکم»
Ever	هرکله
Never	هېڅکله
Every day	هره ورځ
Every night	هره شپه
Every morning	هر سهار
Every week	هره هفته
Every month	هره میاشت

نوټ: کله چې په حال ساده زمانه کې په (Usage 1) کي د وخت قیدونه د تکراري قیدونو سره د جملې په سر کې راشي په حقیقت کې د عادتي عمل په سر تاکید ترسره کېږي، مګر که چېري فاعل د جملې په سرکی کي راشي تاکید به د جملې په فاعل باندي وي.

همدارنګه باید ذکر کړو چي که چېري د (to be) فعلونه په جمله کي موجود وي نو(تکراري قیدونه (frequency adverbs د (to be) فعلونو څخه وروسته راځي بغیر له هغو معمولاً له فاعل څخه وروسته او له فعل څخه دمخه راځي.

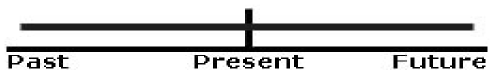
Ex: I <u>usually</u> meet my friends. — مثال: زه معمولاً له خپلو ملگرو سره ملاقات کوم.

Ex: He is <u>always</u> at home. — مثال: هغه همېشه په کور کي وي.

2) Usage: Simple present tense shows general facts; that is to say, it shows that something was true in the past is true in the present and will be true in the future.

۲) **استعمال:** حال ساده زمانه کلي او عمومي حقیقتونه بیانوي؛ په بل عبارت هغه شی چې په ماضي کې یې حقیقت درلود اوس هم حقیقت لري او په راتلونکي کې به ممکن حقیقت ولري.

Diagram:

Note: Genral fact is a fact which is clear for all.

نوټ: کلي حقیقت هغه حقیقت دی چې د ټولو (شیانو) لپاره واضح او ښکاره وي.

- **Genral facts are of two kinds:** کلي حقیقتونه په دوه ډوله دي

a) Changeable genral facs. تغیر خوړونکي کلي حقیقتونه

Ex: I hve a lot of friends. — مثال: زه ډېر ملگري لرم.

Ex: My car is new. — مثال: زما موټر نوی دی.

۱) په لومړي مثال کې (زه ډېر ملگري لرم) خو دا ملگري ممکن د وخت په تېرېدو سره کم شي. (تغیر خوري).

۲) په دوهم مثال کې (زما موټر نوی دی) خو دا موټر د وخت په تېرېدو سره ممکن زوړ شي. (تغیرخوري).

b) Unchangeable genral facts. تغیر نه خوړونکي کلي حقیقتونه

Ex: The earth moves around the sun. — مثال: ځمکه د لمر په شاوخوا گرځي.

Ex: Allah (ج) is one. — مثال: الله(ج) یو دی.

Ex: Ali is a man. — مثال: علي یو سړي دی.

۱) په لومړي مثال کې(ځمکه د لمر په شاوخوا ګرځي) یعنې د ځمکې ګرځېدل د لمر په شاوخوا تغیر نشي خوړلای. (تغیر نه خوري).

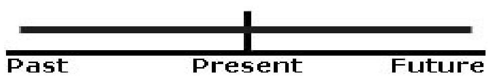
۲) په دوهم مثال کې (الله؂ یو دی) یعنې د الله ؂ یووالی هیڅکله تغیر نشي خوړلای. (تغیر نه خوري).

۳) په دریم مثال کې (علي یو سړی دی) نو علي هېڅکله تغیر نشي خوړلای یعنې همېشه به سړی وي خو ښځه کېدای نشي. (تغیر نه خوړونکي دی).

3) Usage : Simple present tense is can be used for a planned future action, and series of actions or a future event that is a part of a fixed timetable or fixed program (scheduled future).

۳) **استعمال**: حال ساده زمانه د (نږدې) راتلونکي پلان شوی عمل لپاره (چې حتماً واقع کېږي)، او د پرله پسې اعمالو یا راتلوونکې حادثه چې د ثابت تقسیم اوقات یا پروګرام یو شکل ده استعمالېدای شي.

Diagram:

Ex: The president visit Pakistan next Friday.

مثال: ولسمشر راتلوونکې جمعه له پاکستان څخه لیدنه کوي.

Ex: I go to Kandahar tomorrow. مثال: زه سبا کندهار ته ځم.

Ex: Azat leave Kabul at 10:00 AM next Sunday.

مثال: عزت راتلوونکې یکشنبه د سهار په ۱۰ بجو کابل پرېږدي.

4) Usage: Simple present tense is also used in the newspaper headlines to show past, present and future actions or states.

۴) **استعمال**:همدارنګه حال ساده زمانه د اخبار په عنوانو کې استعمالېږي ترڅو، تېر، حال، او راتلوونکي عملونه یا حالتونه بیان کړي.

a) When simple form of the verb is used in newspaper, shows a past action or state.

کله چې د فعل ساده شکل په اخبار کې استعمال شي، تېر عمل یا حالت ښیي.

Ex: NATIONAL ARMY WITHDRAWS.
مثال: د ملي اردو لښکر په شا تګ کوي.(د ملي اردو لښکر عقب نشيني وکړه).

Ex: PEACE TALKS FAIL. مثال: د سولې خبري ناکامه کېږي.(ناکامه شوې)

b) When (Verb + ing) is used, shows a present action.
کله چې فعل د (ing) سره استعمال شي يو حاضر عمل(کار) ښيي.

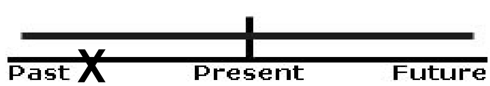
Ex: THE PEOPLE ELECTING THE PRESIDENT.
مثال: خلک ولسمشر انتخابوي. (حاضر وخت).

c) When (To + verb) infinitive is used , shows a future action or state.
کله چې د (To +verb) مصدر په شکل استعمال شي راتلونکي عمل يا حالت ښيي.

Ex: THE MINISTER TO RESIGN FROM HIS POST.
مثال: وزير له خپله پوسته څخه استعفاء کوی. (وزير به له خپله پوسته استعفاء وکړي).

5) Usage : Simple present tense is also used to introduce a quotation, narration and a historical event in the past time.
۵) **استعمال**: همدارنګه حال ساده زمانه په تېر وخت کې د قول، داستان او يوې تاريخي پېښې د معرفي کولو او بيانولو لپاره استعمالېږي.

Diagram:

Ex: Hazrat Ali (رض) says: " One who teaches me a word, is my master".
مثال: حضرت علي (رض) وفرمايل: چا چې ماته يوه کليمه را زده کړه، زما استاد دی.

Ex: At this time Ahmad Shah Ba Ba leads his troops over Kandahar.
مثال: په دې وخت کې احمدشاه بابا خپلې قواوې د کندهار له لوري رهبري کوي.

6) Usage:Simple present tense is also used in the exclamatory sentences beginning with (here) and (there).

۶) **استعمال**: همدارنګه حال ساده زمانه په هغه ندايي جملو کې استعمالېږي چې په (here) او (there) سره شروع کېږي.

Ex: <u>Here</u> comes Massod! مثال: مسعود <u>دلته</u> راځي!

Ex: <u>There</u> stops the bus! مثال: <u>هلته</u> بس موټر درېږي!

7) Usage: Simple present tense is used to show nature of something.

۷) **استعمال**: حال ساده زمان د شي د طبعيت ښودلو لپاره استعمالېږي.

Ex: The lion eats raw meat. مثال: زمري خامه غوښه خوري.

Ex: The snake bites. مثال: مار چېچل کوي.

8) Usage: Simple present tense is used to show natural law.

۸) **استعمال**: حال ساده زمانه د طبعي قانون ښودلو لپاره پکار وړل کېږي.

Ex: The sun rises from the east. مثال: لمر له ختيځ څخه راخېژي.

Ex: Stars shine at night. مثال: ستوري په شپه کې ځلېږي.

Present continuous tense

(Present progressive tense)

حال جاری زمانه

(حال استمراري زمانه)

Helping verbs of peresent continuous tense	د حال جاري زماني کومکي فعلونه
Is / Am /Are	**Is / Am /Are**

Structure (ساختمان)

Affirmative form مثبت شکل	Subject + H.V + V_1- ing + Complement. Ex: He is playing football. مثال: هغه د فوټبال د لوبي په حال کې دی.
Question form سواليه شکل	H.V + Subject + V_1- ing + Complement? Ex: Is He playing football? مثال:آيا هغه دفوټبال دلوبي په حال کې دی؟
Negative form منفي شکل	Subject + H.V + Not + V_1- ing + Complement. Ex: He is not playing football. مثال:هغه د فوټبال دلوبي په حال کې ندی.
Negative interrogative form منفي سواليه شکل	H.V +Subject + Not + V_1- ing + Complement -? Ex: Is He not playing football ? مثال:آيا هغه دفوټبال د لوبي په حال کې ندی؟ H.V+'nt + Subject + V_1- ing + Complement -? Ex: Isn't He playing football ? مثال: آيا هغه د فوټبال دلوبي په حال کې ندی؟

Note: **H.V** is the short form of helping verb. نوټ: **H.V** د کومکي فعل لنډ شکل دی.

Diagram:

Spelling Rules
املايي قاعدې

❖ Rules of adding (ing) suffix at the end of verbs.
د فعلونو په اخېر کې د **(ing)** وروستاړی اضافه کولو قاعدې.

1. Verbs enging in (ee) take (ing) without any change.
هغه فعلونه چې په (ee) ختم شوي وي (ing) بې له کوم تغير څخه اخلي.

Ex: Agree – Agree<u>ing</u>.
Ex: Flee – Flee<u>ing</u>.

2. Verbs ending in a single (e), drap last (e) and than add (ing).
هغه فعلونه چې په ساکنه (e) ختم شوي وي ،اخېره (e) حذفو او وروسته (ing) اضافه کوو.

Ex: Take – Tak<u>ing</u>.
Ex: Write – Writ<u>ing</u>.

☞ **Except of these verbs:** په استثنا د دغه فعلونو

- ✓ Age – Age<u>ing</u> .
- ✓ Singe – Singe<u>ing</u>.
- ✓ Dye – Dye<u>ing</u>.

3. Verbs ending in (ie), change (ie) into (y) than add (ing).
هغه فعلونه چي په (ie) ختمېږي، (ie) په (y) تبدلېږي وروسته (ing) اضافه کېږي.

Ex: D<u>ie</u> – Dy<u>ing</u>.
Ex: T<u>ie</u> – Ty<u>ing</u>.

4. When a verb of one syllable has one vowel and end in single consonant, the last consonant is doubled befor adding (ing).
کله چې يو هجايي فعل يو غږ لرونکي توري ولري او په يو بې غږه توري ختم شي (غږ لرونکي توري د بې غږه توری مخکې راغلي وي) د (ing) له اضافه کولو اخېري بې غږه توری دوه چنده کېږي.

Ex: Stop – Stopping.
Ex: Run – Running.
Ex: Hit – Hitting.

5. Verbs of two syllables or more than two if last syllable contains one vowel and end in a consonant , if the stress falls on the last syllable , the last consonant is doubled befor adding (ing).

هغه فعلونه چې دوه هجايي يا زيات وي، که چېري په اخېري هجاء کې يو غږ لرونکی توری شامل وي (د بې غږه توري د مخه يو غږ لرونکی توري موجود وي) او فشار په اخېري له اضافه کولو څخه هجاه باندي وي، اخېري بې غږه (توری) ing) مخکي دوه چنده کوو او وروسته (ing)ور اضافه کوو.

Ex: Admit – Admitting.
Ex: Prefer – Preferring.
Ex: Begin – Beginning.

6. Verbs ending in (C), an extra (K) is added befor adding (ing).

هغه فعلونه چې په (C) باندي ختمېږي د (ing) له اضافه کولو مخکي يوه (K) اضافه کېږي. (دغه هدايت يوازي د (C) د خپل غږ د ساتلو په غرض ده).

Ex: Picnic – Picnicking.
Ex: Traffic – Trafficking.

7. Verbs ending (Y) following a consonant or vowel take (ing) without any change.

هغه فعلونه چې په (Y) باندي ختمېږي که د بې غږه اويا غږ لرونکي توري په تعقيب راغلی وی (که مخکې له (Y) څخه بې غږه اويا غږ لرونکی توری راغلی وي) بې له کوم تغير څخه (ing) اختياروي.

Ex: Study – Studying.
Ex: Play – Playing.

Note: نوټ

In British System the final (L) is always doubled and than add (ing) .
په بريتانوی سيستم کې اخېري (L) همېشه دوه چنده کېږي او وروسته (ing) اضافه کېږي.

Ex: Travel – Travelling.
Ex: Signal – Signalling.
Ex: Feel – Feelling.

Usages(استعمالات)

1) Usage: Present continuous tense is used to express an activity that is happening at the moment of speaking.

۱) **استعمال**: حال جاري زمانه د هغه فعاليت د بيانولو لپاره استعمالېږي چې د خبرو په حالت کې واقع کېږي.

Or: Present continuous tense shows the duration of an action which is in progress at the moment of speaking.

اويا: حال جاري زمانه د هغه عمل موده ښيي چې د خبرو په حالت کې جريان لري.

Diagram:

Note: نوټ

When present continuous tense is used in this way, it is usually followed by adverb of time, such as (now, right now, at the moment, at present) etc...`

کله چې حال جاري زمانه په دې طريقه استعمالېږي، معمولاً د وخت له قيدونو لکه (اوس، همدا اوس، په دې لحظه کې، په دې حاضر وخت کې) او نورو... سره يوځاي کېږي.

now	اوس
right now	همدا اوس
at the moment	په دې لحظه کې
at present	په دې حاضر وخت کې

Ex: I am working right now. مثال: زه همدا اوس په کار کولو مشغول یم.

Ex: Nazeer is watching T.V at present. مثال: نذیر په دې حاضر وخت کې د تلویزون په لېدلو لګیا دی.

Ex: Samiullah is studing now. مثال: سمیع الله اوس په مطالعه کولو مشغول دی.

2) Usage : The present continuous tense is also used to show the duration of an action which is apparently going on ,but not necessarily at the moment of speaking.

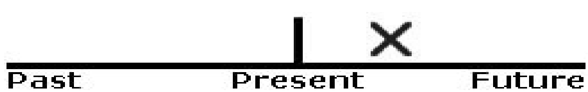
۲) **استعمال**: همدارنګه حال جاري زمانه د هغه عمل ښودلو لپاره استعمالېږي چې ظاهراً د سرته رسېدو په حالت کې وي، مګر نه د خبرو په موقع کې. (د خبرو په موقع کې جریان ونلري).

Ex: Abdul Baqi is working in a company. مثال: عبدالباقي په یوه کمپنۍ کې کار کوي.

Ex: Masihullah is teaching Pashto at school. مثال: مسیح الله په ښوونځي کې پښتو تدریسوي.

2) Usage: The present continuous tense is used for the action that has already been arranged and to take place in the future.

۳) **استعمال**: حال جاري زمانه د هغه عمل لپاره استعمالېږي چې مخکې ترتیب شوي وي او په راتلوونکي واقع شي.

Diagram:

Ex: Abrahim is coming here tomorrow. مثال: ابراهیم سبا دلته راځي.

Ex: He is leaving Kandahar next week. مثال: هغه به راتلوونکې کندهار ترک کړي.

⇨ **Note:نوټ**

In this way the adverbs of future tense like: Tomorrow, To night , and etc... are used.

په دغه طریقه کې د راتلوونکي زماني قیدونه لکه: (Tomorrow)، (To night) او نور... استعمالېږي.

Ex: I am going to Mazar <u>to night</u>. مثال: زه <u>نن شپه</u> مزار ته ځم.

Ex: My brother is arriving <u>tomorrow</u>. مثال: زما ورور <u>سبا</u> رارسېږي.

3) Usage: Present continuous tense is used with (always) to show a frequently action, usually when the repetition annoys the speaker or seems unreasonable.

۴) **استعمال**: حال جاري زمانه د (always) له قید سره د تکراري عمل لپاره چې د ویوونکي لپاره ناراحت کوونکي او غیر معقول وي استعمالېږي.

Diagram:

Ex: You are <u>always</u> coming late. مثال: تاسي <u>همېشه</u> ناوخته راځي.

Ex: He is <u>always</u> fighting at this time. مثال: هغه <u>همېشه</u> په دغه وخت کې جنګ کوي.

4) Usage: The present continuous tense can be used for an action which appears to be continuous.

۵) **استعمال**: حال جاري زمانه کولای شي د جاري عمل د ښکاره کولو لپاره استعمال شي.

Ex: Shabeer is <u>always</u> laughing. مثال: شبیر <u>همېشه</u> خاندي.

Ex: They are <u>always</u> working. مثال: هغوي <u>همېشه</u> کار کوي.

➪ Note: نوټ

The present continuous tense is not used with out of control verbs. These verbs are used in the simple present tense, followed by adverbs of present continuous tense.

حال جاري زمانه له غير ارادي فعلونو سره نشي استعمالېداي. دغه فعلونه په ساده حال زمانه کې استعمالېږي، د حال جاري زمانې له قيدونو سره يوځای کېږي.

Some of the out of control verbs ځيني غير ارادي فعلونه			
Know	پېژندل، پوهېدل	Cost	ارزش لرل
Understand	پوهېدل	Become	کېدل، واقع کېدل
Believe	باور لرل	Think	فکر کول
Feel	احساس کول	Have	لرل
Forget	هېرول	Has	لرل
See	ليدل	Love	مينه لرل
Hear	اورېدل	Like	خوښېدل
Smell	بويول	Wish	ارزو لرل، غوښتل
Appear	ښکاره کېدل، ظاهرېدل	Are	
Seem	په نظر راتلل، ظاهرېدل	Was	
Want	غوښتل	Were	

Ex: مثال

☞ I am smelling a flower now .(incorrect غلط).

☞ I smell a flower now. (correct صحيح).

➪ Note: نوټ

In some cases most of the out of control verbs are commonly used as progressive verbs with difference in meaning.

په ځيني مواردو کې اکثريت غير ارادي فعلونه عموماً د مانا په تغير سره د جاري فعلونو په حيث استعمالېږی. (ارادي جنبه ځانته غوره کوي).

Ex:I am think<u>ing</u> about this question. مثال: زه د دغه سوال په باره کې فکر کوم.

Distributive pronouns

توزیعي ضمیرونه

Distributive pronouns are used in the place of noun and indicate each person of a number of group.

توزیعي ضمیرونه هغه دي چې د نوم په ځاي استعمالېږي او د یو گروپ په هر شخص (په فرد، فرد) باندي دلالت کوي.

- **Distributive pronouns consist in: توزیعي ضمیرونه عبارت دي له**

Every (هریو), either (دواړه)، either (هیڅ یو)، each(هر، هریو), none(هیڅ، هیڅ یو) , both(دواړه) , any(هر ، هیڅ ،کوم).

Ex: Each of you is present. مثال: هریو له تاسو څخه حاضر دی.

Ex: Neither of us is lazy. مثال: هیڅ یو له موږ څخه تنبل نه دی.

Ex: Both must come on time. مثال: دواړه باید په وخت راشي.

Indefinite pronouns

نامعین ضمیرونه

Indefinite pronouns are used instead of noun and denote some unknown person, place or thing.

نامعین ضمیرونه د اسم په ځای استعمالېږي او په نامعین شخص، مکان یا شي باندي دلالت کوي.

- **The Indefinite pronoun are consist in:**نامعین ضمیرونه عبارت دي له

Indefinite pronouns	**نامعین ضمیرونه**
1. One	یو ، شخص
2. Few	څو ، لیږ
3. No	هیڅ، نه
4. All	ټول
5. None	هیڅکله، هیڅ، نا
6. Somebody	یو شخص، کوم شخص، کوم کس
7. Some one	یو شخص، کوم یو ، هغه یو
8. No one	هیڅ یو ، هیڅوک
9. Anybody	هرشخص، کوم شخص، هرڅوک
10. Nobody	هیڅوک، هیڅ شخص
11. Something	څه شی، کوم شی، شی
12. Any thing	هرشی، کوم شی
13. No thing	هیڅ شی، بې ارزښته
14. Every one	هریو
15. Every body	هرشخص، هر سړی، هرتن
16. Every thing	هرشی
17. Some	یو تعداد ، یوڅو ، لږ، یوه اندازه
18. Any one	هریو ، هرڅوک، کوم یو
19. Any where	هرځای، کوم ځای، هرچېرته
20. No where	هیچېرته، هیڅ ځای
21. Every where	هرچېرته، هرځای
22. Some where	هرځای، کوم ځای
23. Others	نور
24. Any	هر ، کوم ، ځیني ، یو تعداد
25. Many	ډېر، زیات
26. Much	ډېر، زیات

Ex: I bought <u>some thing</u>. مثال: ما څه شی واخیستل.
Ex: Did you see <u>any body</u>. مثال: آیا ته کوم شخص ولید.
Ex: He told my <u>every thing</u>. مثال: هغه ما ته هر شي وویل.
Ex: <u>Any body</u> can not speak English. مثال: هرڅوک په انګلیسي خبري نه شي کولای.

- **"Many"** ډېر: "Many" usually used with plural countable nouns in positive statements, negative statements and in question sentences.

"Many" معمولاً له شمېرونکي اسمونو سره په مثبته بیانیه، منفي بیانیه او په سوالیه جملو کې استعمالېږي.

Ex: I have <u>many</u> friends. مثال: زه ډېر ملګري لرم.
Ex: I have not <u>many</u> brothers. مثال: زه ډېر ورونه نه لرم.

- **" Much** ډېر **":** "Much" is usually used with uncountable nouns in negtive statement and in question sentences, but rarely used in positive statement sentences.

"Much" معمولاً له غیر شمېرونکي اسمونو سره په منفي بیانیه او سوالیه جملو کې استعمالېږي مګر په کم ډول په مثبتو جملو کې استعمالېږی.

Ex: He doesn't eat <u>much</u> rice. مثال: هغه ډېري وريځي نه خوري.
Ex: Do you have <u>much</u> money? مثال: آیا ته ډېري پیسې لري؟

- **(<u>Some</u>): "<u>Some</u>" is used as follow:**

"<u>Some</u>" په لاندي ډول استعمالېږي:

⇨ **"<u>Some</u>"** is usually used in affirmative sentences.

"<u>Some</u>" معمولاً په مثبتو جملو کې استعمالېږي.

Ex: Mustafa bought <u>some</u> cars last week. مثال: مصطفي تېره اونی یو څو موټران واخیستل.

⇨ **"Some"** is also used for request in interrogative sentences.
"Some" همدارنګه په سوالي جملو کې د غوښتني (درخواست) لپاره استعمالېږي.

Ex: Do you have <u>some</u> coffee? مثال: آیا ته <u>لږ</u> قهوه لرې؟

⇨ **"Some"** is also used with countable and plural nouns.
"Some" همدارنګه د شمېرونکي او جمعي اسمونو لپاره استعمالېږي.

Ex: Majeedullah have <u>some</u> books. مثال: مجیدالله <u>یو څو</u> کتابونه لري.

⇨ **"Some"** is also used with uncountable and singular nouns.
"Some" همدارنګه له غېرشمېرونکو او مفرد اسمونو سره استعمالېږي.

Ex: Shafiq have <u>some</u> food. مثال: شفیق <u>یوه اندازه</u> غذا لري.

- **"Any" is used as follow:** **"Any"** په لاندې ډول استعمالېږي:

⇨ **"Any"** is usually used in negative sentences.
"Any" معمولاً په منفي جملو کې استعمالېږي.

Ex: Arfan didn't buy <u>any</u> thing. مثال: عرفان <u>کوم</u> شی وانه خېستل.

⇨ **"Any"** is used in interrogative sentences.
"Any" په سوالي جملو کې استعمالېږي.

Ex: Did you see <u>any</u> one here? مثال: آیا تا دلته <u>کوم</u> کس ولید؟

⇨ **"Any"** is used When the idea of the sentence is negative.
کله چې په جمله کې منفي نظر وي **"Any"** استعمالېږي.

Ex: Abdul Bari have not <u>any</u> mobile. مثال: عبدالباري <u>هیڅ</u> مبایل نلري.

Note: "Reciprocal pronouns" are used instead of nouns and talk about a mutual relationship.

نوټ: "متقابل ضميرونه" د اسم په ځاي استعمالېږي او متقابل روابط بيانوي.

Like:

Each other	يو بل، يوبل سره، يوله بل سره
One another	يوله بل، يو بل سره، يوله بل سره

❖ **"Each other"** : is used to talk about two persons.

"Each other": د دوو اشخاصو په باره کې خبري کولو(بحث کولو) لپاره استعمالېږي.

Ex: The boys hit <u>each other</u>. مثال: هلکان <u>يو بل سره</u> وهي.

❖ **"One another":** is used to talk about more than two persons or thing.

"One another" : د دوو څخه د زياتو اشخاصو په باره دخبري کولو(بحث کولو) لپاره استعمالېږي.

Ex: All Muslims love with <u>one another</u>. مثال: ټول مسلمانان <u>يو له بل سره</u> مينه لري.

Interrogative Pronouns
پوښتنيز(استفهامي) ضميرونه

Interrogative Pronouns are those which are used instead of noun and ask a question.

استفهامي ضميرونه هغه دي چې د اسم په ځاى استعمالېږي او سوال پوښتي.

Interrogative Pronouns	پوښتنيز(استفهامي ضميرونه)
Who	څوک، چا
Whose	د چا، دچا مال
Which	کوم، کوم يو
What	څه، څه شي
Whom	چاته چې، څوک چې، چاته

➢ “Who” څوک

“**Who**” is used when we ask about person or persons.

“**Who**” هغه وخت استعمالېږي کله چې موږ د شخص یا اشخاصو په باره کې پوښتنه کوو.

Or: “**Who**” is used only for people in subject and object case.

اویا: “**Who**” فقط د اشخاصو (خلکو) لپاره په فاعلي او مفعولي حالت کې استعمالېږي.

Ex: <u>Who</u> is this? مثال: دغه <u>څوک</u> دی؟

Ex: <u>Who</u> did you see? (Object case) مثال: تا <u>څوک</u> ولید؟ (مفعولي حالت).

Ex: <u>Who</u> is knocking the door? (Subject case) مثال: <u>څوک</u> دروازه ټکوی؟ (فاعلي حالت).

➢ “Whose” د چا

“**Whose**” is used in possessive case of subject and object.

“**Whose**”د فاعل او مفعول په ملکي حالت کې استعمالېږي.

Or: “**Whose**” is used to ask about possession.

اویا: “**Whose**” د ملکیت په باره کې د پوښتنه کولو لپاره استعمالېږي.

Ex: <u>Whose</u> computer is this? (Subject). مثال: دغه کمپیوټر <u>دچا</u> دی؟(فاعل).

It’s Muhammad. هغه د محمد دی.

Ex: <u>Whose</u> car did you take? (Object). مثال: تا <u>دچا</u> موټر اخیستي دی؟ (مفعول).

Niamat’s. د نعمت.

➢ “Which” کوم، کوم یو

“**Which**” is used for person or thing, It implies selection.

“**Which**” د شخص او شي لپاره استعمالېږي "چې" په انتخاب باندي دلالت کوي.

(د یو شی او شخص په انتخاب باندي دلالت کوي).

Ex: <u>Which</u> class are you in? مثال: تاسي په <u>کوم</u> ټولګي کې یاست؟
I am in 12th class. زه په دولسم ټولګي کې یم.

Ex: Which is your friend ? مثال: <u>کوم یو</u> ستاسي ملګري دي؟
Asmail is my friend. اسماعیل زما ملګری دی.

➢ **"What"** "څه ، څه شی"

"What" is used for things in general sense.
"What" په عمومي مفهوم د شیانو لپاره استعمالېږي.

Ex: <u>What</u> is this? مثال: دغه <u>څه شي</u> دی؟
It is a book. هغه یو کتاب دی.

Ex: <u>What</u> your tribe name? مثال: ستاسي د قبیلې نوم <u>څه شی</u> دی؟
My tribe name is Pashton. زما د قبیلې نوم پښتون دی.

Article
(د تعریف توری)

Article is a word which is used with a noun or adjective to define or determine them.

د تعریف توری هغه کلیمه ده چې له اسم او یا صفت سره (له اسم مخته)استعمالېږي او هغوی تعریفوي یا مشخصوي.

- **The articles is actually Demonstrative Adjective.**

  د تعریف توري په حقیقت اشاروي صفتونه دي.

- **The articles are divided into two parts:**

  د تعریف توري په دوو ډولونو وېشل شوي دي:

1. Definite article. معین د تعریف توری
2. Indefinite article . غیر معین د تعریف توری

1. Definite article معین د تعریف توری

An article which is used to refer to a particular person or thing is known as the definit article.

د تعریف هغه توری ده چي د مشخص شخص اویا شي د معین کولو لپاره استعمالېږي.

➢ There is only one definite article in English language which is **(The)**.

په انگلیسي ژبه کي یو ازي د تعریف یو معین توری ده چي **(The)** څخه عبارت ده.

- **“The”** is called the definite article , because it points out some particular person or thing.

  “The” د تعریف معین توري دی، ځکه چي مشخص شخص یا شي ته اشاره کوي.

❖ **The definite article (The) is used in the following ways:**
د **(The)** د تعریف معین توري په لاندي طریقو استعمالیږي:

1) Is used befor untique things in nature in their kind.
د بې مثاله شیانو مخته چې په طبعیت کې په خپله نوع کې (بې مثاله) وي استعمالیږي.

Ex: The sun. مثال: لمر.
Ex: The earth. مثال: ځمکه.
Ex: The sky. مثال: اسمان.
Ex: The moon. مثال: سپوږمۍ.

2) Is used befor common nouns in order to be determined.
د عامو اسمونو مخکې د هغو د مشخصولو لپاره استعمالیږي.

Ex: The man. مثال: سړی.
Ex: The boy. مثال: هلک.
Ex: The car. مثال: موټر.

3) Is used befor ordinal numbers.
د وصفي(رتبه يي) اعدادو مخکي استعمالیږي.

Ex: The first. مثال: لومړي.
Ex: The second. مثال: دوهم.
Ex: The 10th. مثال: لسم.

4) Is used before the superlative form of adjective.
د صفت دعالي شکل(عالي درجې) مخکې استعمالیږي.

Ex: The cleverest. مثال: ځیرک ترین.
Ex: The tallest. مثال: دارزترین (لوړترین).
Ex: The most beautiful. مثال: ډېر زیات ښکلی.

5) Is used befor double comparative form of an adjective.

د صفت د دوه گون مقایسوي شکل(دوه گون مقایسوي درجي) مخکي استعمالېږي.

Ex: <u>The</u> more iron is beaten, <u>the</u> stronger it becomes.

مثال: اوسپنه چې زیاته ووهل کیږی، قوي تره گرځي.(ټینگېږي).

6) Is used befor singular nouns representing the whole class.

د مفرد اسمونو مخکي چې د ټولي ډلي نمایندگي کوي استعمالېږي.

Ex: <u>The</u> cow is a useful animal. مثال: غوا یو گټور حیوان دی.

7) Is used before names of rivers, seas, deserts, and mountains.

د نهرونو(سیندونو)، دریابونو، دښتو، او غرونو د نومونو مخکي استعمالېږي.

Ex: <u>The</u> Amu River. مثال: د آمو سیند.

Ex: <u>The</u> Ba Ba Mountain. مثال: د بابا غر.

Ex: <u>The</u> Bagh Ater Desert. مثال: د باغ عطر دښته.

8) Is used before directions nouns.

د سمتونو(طرفونو) له اسمونو مخکي استعمالېږی.

Ex: <u>The</u> north. مثال: شمال.

Ex: <u>The</u> south. مثال: جنوب.

Ex: <u>The</u> east. مثال: ختیځ.

Ex: <u>The</u> west. مثال: لوېدیځ.

9) Is used before names of news papers, magazine.

د ورځپاڼو(اخبارونو) او مجلو د نومونو مخکي استعمالېږي.

Ex: <u>The</u> Kabul Times News paper . مثال: کابل ټایمز ورځپاڼه.

Ex: <u>The</u> Mursal. Magazine . مثال: مرسل مجله .

10) Is used befor the historical buildings and historical events.

د تاريخي ودانيو او حادثو څخه مخکي استعمالېږي.

Ex: <u>The</u> Taj Mahal. مثال: تاج محل.

Ex: <u>The</u> Bala Hesar. مثال: بالا حصار.

Ex: <u>The</u> independence day. مثال: د آزادي ورځ.

11) Is used befor names of nationalities, tribes, sects and communities.

د ملتونو، قومونو، مذهبونو او ټولنو د نومونو د مخه استعمالېږي.

Ex: <u>The</u> Muslims. مثال: مسلمانان.

Ex: <u>The</u> Arab. مثال: عرب.

Ex: <u>The</u> Afghans. مثال: افغانان.

12) "The" is used when we talk about a particular person or thing.

"The" هغه وخت استعمالېږي کله چې موږ د مشخص شخص يا شي په باره کې خبري کوو.

Ex: Let's go to <u>the</u> park. (The park this town). مثال: ځه چې پارک ته ځو. (د دغه ښار پارک).

13) Is used befor some proper nouns.

د ځينو خاصو اسمونو مخکي استعمالېږي.

Ex: <u>The</u> Afghanistan people. مثال: د افغانستان خلک.

Ex: <u>The</u> Suez Canal. مثال: د سويس کانال.

Note: نوټ

"The" is the same for singular and plural and for all genders.

"The" د مفرد، جمع، او ټولو جنسونو لپاره يوشان دی.

Ex:

Singular noun مفرد اسم		**Plural noun جمع اسم**	
The book	کتاب	The books	کتابونه
Male gender	مذکر جنسیت	**Female gender**	مونث جنسیت
The boy	هلک	The girl	نجلۍ

❖ **Article (The) can not be used in the following ways:**
د **(The)** تعریف توري په لاندي طریقو نشي استعمالېداي:

1) "The" is can not be used befor proper noun.
"The" د خاصو اسمونو مخته نشي استعمالېداي.

Ex: The Ahmad. (incorrect غلط). ╳ Ex: Ahmad. (correctصحیح). √
Ex: The Kabul. (incorrect غلط). ╳ Ex: Kabul. (correctصحیح). √

2) "The" is can not be used befor the months of the year.
"The" د کال د میاشتو مخکي نشي استعمالېداي.

Ex: The Jun. (incorrect غلط). ╳ Ex: Jun. (correctصحیح). √

3) "The" is can not be used befor the days of the week.
"The" د د اونۍ د ورځو مخکي نشي استعمالېداي.

Ex: The Sunday. (incorrect غلط). ╳ Ex: Sunday. (correct صحیح). √

4) "The" is also can not be used befor the languages.
"The" همدارنګه د ژبو څخه د مخه نشي استعمالیداي.

Ex: The Pashto. (incorrect غلط). ╳ Ex: Pashto. (correctصحیح). √

5) "The" is also can not be used befor names of diseases.
"The" همدارنګه د نا روغیو څخه د مخه نشي استعمالېداي.

Ex: The Malaria. (incorrect غلط). ╳ Ex: Malaria. (correct صحیح). √

Indefinite Articles
غیر معین د تعریف توري

The indefinite articles is related to the number (One) used in the sense (Any one).

غیر معین د تعریف توري په (یو) عدد پوري مربوط دي "چې" د (هریو) په مفهوم استعمالېږي.

❖ **There are two indefinite articles in English language which are (a) and (an).**

په انگلیسي ژبه کې دوه نامعین د تعریف توري دي چې عبارت دي له **(a)** او **(an)** څخه.

➢ Usages of (a). د (a) استعمالات

- The form (a) is used before the words beginning with a consonant letter.

  د (a) شکل د هغه کلیمو څخه مخکې استعمالېږي چې په یو بې غږه توري شروع شوي وي.

Ex: a book. مثال: یو کتاب.

Ex: a door. مثال: یوه دروازه.

Ex: a cup. مثال: یوه پیاله.

- When (U) give the sound of (U) at the beginning of the words (a) is used instead of (an) .

  کله چې (U) د کلیمې په سر کې د (یوو) غږ ورکړي د (an) په ځای (a) استعمالېږي.

Ex: a university. مثال: یو پوهنتون.

Ex: a union. مثال: یو اتحاد.

- The form (a) can be sometimes used befor peoples names and it ind-icates some one stronger.

  د (a) شکل ځيني وخت کولاي شي د اشخاصو د نومونو مخکي استعمال شي او په نا اشنا شخص باندي دلالت کوي.

Ex: A Mr. Popal came here yesterday. مثال: د ښاغلي پوپل په نامه پرون دلته يو شخص راغلي و.

- ➢ The form (a) is used with certain words.(Numbers, half etc…).

  د (a) شکل له ټاکلي کليمو سره استعمالېږي. (عددونه، نيم اونور...).

Ex: a hundred.
Ex: a third.
Ex: a quarter. 1/4.
Ex: a half kilo.

- The form (a) is also used with words like (few, little, lot of etc…).

  د (a) شکل همدارنګه لکه (few, little, lot of اونورو...) کليمو سره استعمالېږي.

Ex: a few people. مثال: يو تعداد خلګ.

Ex: a lot of things. مثال: ډېر خلګ.

Ex: a little milk. مثال: لېږي شيدې.

❖ Usages of (an). د(an) استعمالات

- The form (an) is used before words beginning with a vowel letter.

  د (an) شکل د هغه کليمو څخه مخکي استعمالېږي چې په يو غږ لرونکی توري شروع شوی وی.

Ex: an orange. مثال: يو نارنج.

Ex: an egg. مثال: يوه هګۍ.

- When the words start with a silent (H) and are pronounced like a vowel sound, we use article (an).

کله چې کلیمي په یو بې غږه (H) شروع شوي وي او د غږ لرونکي په څېر تلفظ شي موږ د (an) د تعریف توری استعمالوو.

Ex: an hour. (an our).
Silent بې غږه

Ex: an honest man. (an onest man).
Silent بې غږه

Note: نوټ

Article (a) and (an) are not used before plural and uncountable nouns.

د (a) او (an) د تعریف توري د جمع او غیر شمېرونکي اسمونو مخکي نه استعمالېږي.

Ex: a books. (incorrect غلط).

Ex: a water. (incorrect غلط).

Simple past tense
تېره ساده زمانه
(مطلقه ماضي)

Helping verb of simple past tense	د تېرې ساده زمانې کومکي فعل
Did	Did

Structure: ساختمان

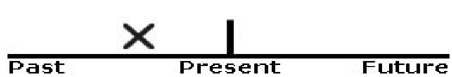
Affirmative form مثبت شکل	Subject + V_2 + Complement. Ex: Asif played Cricket. مثال: آصف د کريکيټ لوبه وکړه.
Question form سواليه شکل	Did + Subject + V_1 + Complement? Ex: Did Asif play Cricket? مثال:آيا آصف د کريکيټ لوبه وکړه؟
Negative form منفي شکل	Subject + Did + Not / Didn't + V_1 + Complement. Ex: Asif did not /Didn't play Cricket. مثال: آصف د کريکيټ لوبه ونه کړه.
Negative interrogative form منفي سواليه شکل	Did +Subject + Not + V_1 + Complement -? Ex: Did Asif not play cricket ? مثال:آيا آصف د کريکيټ لوبه ونه کړه؟ Didn't + Subject + V_1 + Complement -? Ex: Didn't Asif play Cricket ? مثال: آيا آصف د کريکيټ لوبه ونه کړه؟

Usagesاستعمالات

1. **Usage:** Simple past tense is used to show an action which started and finished at some exact time in the past.

۱. **استعمال:** تېره ساده زمانه د هغه عمل د ښودلو لپاره استعمالېږي چې په تېر معين وخت کې شروع او ختم شوي وي.

Diagram:

Note: When simple past tense is used in this way, it usually followed by adverbs of time like: (yesterday, last week, last month, last year, ago, last night) etc…

نوټ: کله چې تېره ساده زمانه په دغه طريقه استعمالېږي، معمولاً د وخت له قيدونو سره لکه: (تېره ورځ، تېره اوونۍ، تېره مياشت، تېر کال، مخکې، تېره شپه) اوله نورو... سره يو ځاي کېږي.

Ex: I wrote a letter yesterday. — مثال: ما تېره ورځ يو ليک وليکه.

Ex: He died last year. — مثال: هغه تېر کال وفات شو.

Ex: I saw him last month. — مثال: ما هغه تېره مياشت وليد.

2. Usage: Simple past tense is also used with always to show past habit etc…

۲. **استعمال**: همدارنگه تېره ساده زمانه د تېر عادت لپاره له always سره استعماليږي.

Diagram:

Ex: Khalid always talked about himself. — مثال: خالد همېشه له خپل ځان سره خبرې کولې.

Ex: Haafiz Shabeer Ahmad always recited Quran. — مثال: حافظ شبير احمد همېشه قرآن تلاوت کاوه.

Ex: He was always busy. — مثال: هغه همېشه مشغول وو.

3. Usage : Simple past tense is also used in improbable conditional sentences.

۳. **استعمال**: همدارنگه تېره ساده زمانه په ناممکن شرطيه جملو کې استعمالېږي.

Ex: If I studied hard, I could pass the exam.

مثال: که چېري ما پراخه مطالعه کړې وای، په امتحان کې کامیابېدلم.

4. Usage: Simple past tense is also used to ask about a past action.

۴. **استعمال**: همدارنګه تېره ساده زمانه د تېر شوي عمل د پوښتلو لپاره استعمالېږي.

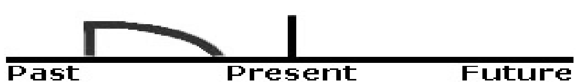
Ex: Where were you yesterday? مثال: تېره ورځ چېرې وې؟

Ex: Who did meet you last week? مثال: له تا سره تېره اوونۍ چا ملاقات وکړ؟

5.Usage: Simple Past tense is also used to show an action which starts and stops in the past, in this way it is usually followed by expression of time like: "for two years", "for five minutes", "all day" or "all year” etc...

۵. **استعمال**: همدارنګه تېره ساده زمانه د هغه عمل لپاره استعمالېږي چې په تېر (وخت) کې شروع او پای ته رسېدلي وي، په دغه طریقه کې معمولاً د وخت له اصطلاح سره لکه: "د دوو کلونو لپاره"، "د پنځو دقیقو لپاره"، "ټوله ورځ"، اویا "ټول کال" او د نورو... په واسطه تعقیبېږي.

Diagram:

Ex: I lived in Kabul <u>for two years</u>. مثال: ما د دوو کلونو راهیسي په کابل کې ژوند کړی دی.
(ما په کابل کې دوه کاله ژوند کړی دی).

Ex: Baseer sat at the beach all day. مثال: بصیر ټوله ورځ د ساحل په غاړه ناست وي.

Past continuous tense

(Past progressive tense)

تـېـره جاري زمـانـه

(تېره استمراري زمانه)

Helping verbs of P.C tense	د تېري جاري زماني کومکي فعلونه
Was / Were	**Was / Were**

Structure: ساختمان (جوړښت):

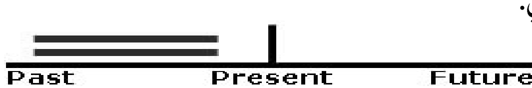
Affirmative form مثبت شکل	Sub + Was /Were + V- ing + Comp. Ex: He was eating food. مثال: هغه د غذا خوړلو په حال کې وو.
Question form سواليه شکل	Was /Were + Sub + V- ing + Comp? Ex: Was he eating food ? مثال: آيا هغه د غذا خوړلو په حال کې وو؟
Negative form منفي شکل	Sub +Was /Were + Not / Wasn't/Weren't +V- ing + Com. Ex: He was not/wasn't eating food. مثال: هغه به د غذا خوړلو په حال کې نه وي.
Negative interrogative form منفي سواليه شکل	Was/Were +Sub + Not + V- ing + Comp -? Ex: Was he not eating food ? مثال: آيا هغه د غذا خوړلو په حال کې نه وو؟ Wasn't/Weren't + Sub + V- ing + Comp -? Ex: Wasn't he eating food ? مثال: آيا هغه د غذا خوړلو په حال کې نه وو؟

Usages استعمالات

1) Usage: Past continuous tense is used to shows an action which was going on at some exact time in the past.

١) **استعمال**: تېره جاري زمانه د هغه عمل د ښکاره کولو لپاره استعمالېږي چې په تېر معين وخت کې د جريان په حال کې وي.

Diagram:

Note: In this usage it is usually used with a (When) and (While) clause.

نـوټ: په دغه استعمال کي معمولاً د (When) او (While) له يوې قضيې سره استعمالېږي.

Ex: I was swimming in the pool yesterday morning.

مثال: ما تېره ورځ سهار په حوض کي لامبو وهله.

Ex: They were playing volleyball <u>when</u> I called them.

مثال: <u>کله چې</u> ما زنګ ورته وواهه دوي د والېبال په لوبه مشغول وو.

Ex: <u>While</u> I was studying he knocked the door.

مثال: <u>هغه وخت چې</u> زه په مطالعه مشغول وم هغه دروازه وټکوله.

2) Usage: Past continuous tense is also used without a time expression to indicate gradual development .

۲) **استعمال**: همدارنګه تېره جاري زمانه بې د وخت له اصطلاح څخه د تدريجي پرمختګ د ښودلو لپاره استعمالېږي.

Ex: The weather was getting colder. مثال: هوا د يخېدو په حال کې وه.

Ex: It was getting darker. مثال: هغه د تاريکېدو په حال کې و.

3) Usage: Past continuous tense is used with (always) to show a persistent habit in the past.

۳) **استعمال**: تېره جاري زمانه له (always) سره استعماليږي، چې په تېره کې يو مکرر عادت ښکاره کوي.

Ex: He was <u>always</u> making noise in the class.

مثال: هغه <u>همېشه</u> په ټولګی کې غالمغال جوړاوو.

Ex: Abdul Hadi and Ahsan were <u>always</u> studying together.

مثال: عبدالهادي او احسان <u>همېشه</u> يو ځای مطالعه کوله.

4) Usage: Past continuous tense is also used to show an unfulfilled dec-ision in the past.

۴) **استعمال:** همدارنگه تېره جاري زمانه په ماضي کې د سرته نه رسېدلي تصميم لپاره استعمالېږي.

Ex: I was going to call you, but I didn't have your number.
مثال: ما تا ته زنګ واهه، مګر ستا نمبر مي نه درلود.

Regular and Irregular verbs
با قاعده او بې قاعده فعلونه

1) Regular verbs با قاعده فعلونه

The regular verbs are those which form their past and past participle by taking (d) or (ed) at the end of the simple form.
با قاعده فعلونه هغه دي چې تېر حالت(دوهم حالت) او دريم حالت يې د ساده شکل (اولي حالت) په پای کې د (d) او يا (ed) په اخېستلو جوړېږي.

Ex: **مثال:**

Simple form ساده شکل(اولي حالت)	**Past form** تېر حالت (دوهم حالت)	**Third form** دريم حالت
Talk	Talk<u>ed</u>	Talk<u>ed</u>
Agree	Agree<u>d</u>	Agree<u>d</u>
Like	Like<u>d</u>	Like<u>d</u>

Rules of adding (d) or (ed)
د (d) اویا (ed)علاوه کولو قاعدې

1) Verbs ending in (e) or (ee) take only (d) in the end.

هغه فعلونه چې په (e) اویا (ee) ختم وي په اخیر کې یوازي (d) اختیاروي.

Simple form ساده شکل(اولي حالت)	**Past form** تېر حالت (دوهم حالت)	**Third form** دریم حالت
Encourage	Encoura*ged*	Encoura*ged*
Agree	Agree*d*	Agree*d*
Love	Love*d*	Love*d*

2) Verbs ending in (y) following a consonant , change (y) into (I) and than add (ed).

هغه فعلونه چې په (y) ختم وي او د یو بې غږه توري په تعقیب راغلي وي (له (y) څخه د مخه یو بې غږه توري راغلي وي) (y) په (I) بدلیږي او وروسته (ed) اضافه کیږي.

Ex: **مثال:**

Simple form ساده شکل(اولي حالت)	**Past form** تېر حالت (دوهم حالت)	**Third form** دریم حالت
Try	Tri*ed*	Tri*ed*
Carry	Crri*ed*	Crri*ed*
Marry	Marri*ed*	Marri*ed*

3) Verbs ending in (y) following a vowel add (ed) without any change.

هغه فعلونه چې په ور اضافه (y) ختم شوي وي او د غږلرونکي توري په تعقیب راغلي وي (له(y) څخه د مخه غږلرونکي توري راغلي وي) بې له کوم تغیر څخه (ed) کیږي.

Ex: مثال:

Simple form ساده شکل(اولي حالت)	**Past form** تېر حالت (دوهم حالت)	**Third form**دريم حالت
Pray	Pray<u>ed</u>	Pray<u>ed</u>
Play	Play<u>ed</u>	Play<u>ed</u>
Pay	Pay<u>ed</u>	Pay<u>ed</u>

4) One syllable regular verbs ending in a consonant and following a vowel, double the last consonant and than add (ed).

يو سېلابه با قاعده فعلونه چې په بې غږه توري ختم وي او د يو غږ لرونکي توري په تعقيب راغلی وي (د بې غږه توري مخکي يو غږ لرونکي توری راغلي وي) اخېري بې غږه توری دوه چنده کوو او وروسته (ed)ورعلاوه کوو.

Ex: مثال:

Simple form ساده شکل(اولي حالت)	**Past form** تېر حالت (دوهم حالت)	**Third form** دريم حالت
Stop	Stopp<u>ed</u>	Stopp<u>ed</u>
Drop	Dropp<u>ed</u>	Dropp<u>ed</u>
Dip	Dipp<u>ed</u>	Dipp<u>ed</u>

Note: نوټ

Verbs ending in (C) take an extra (K) befor adding (ed).

هغه فعلونه چې په (C) ختم وي د (ed) له زياتولو مخکي يوه (K غواړي.

Ex: مثال:

Simple form ساده شکل(اولي حالت)	**Past form** تېر حالت (دوهم حالت)	**Third form**(دريم حالت)
Picnic	Picnick<u>ed</u>	Picnick<u>ed</u>
Mimic	Mimick<u>ed</u>	Mimick<u>ed</u>

2) Irregular verbs بې قاعده فعلونه

Irregular verbs are those which do not have any special rule for forming their past and third forms.

بې قاعده فعلونه هغه دي چې د تېر حالت (دوهم حالت) او دريم حالت لپاره کومه خاصه قاعده ونلري.

Ex: مثال:

Simple form (ساده شکل(اولي حالت)	Past form (دوهم حالت) تېر حالت	Third form(دريم حالت)
Rid	Rid	Rid
See	Saw	Seen
Ring	Rung	Rung
Say	Said	Said
Write	Wrote	Written

Emphasizing pronouns
تاکيدي ضميرونه

Emphasizing pronouns are those pronoun which are used instead of noun and emphasize on performing of an action.

تاکېدي ضميرونه هغه دي چې د اسم په ځای استعمالېږي او د عمل په سرته رسولو تاکيد کوي.

Emphasizing pronouns consist is: تاکيدي ضميرونه عبارت دي له

Emphasizing pronouns	تاکېدي ضميرونه
My self	ما په خپله، زه په خپله
Yourself	ته په خپله، تاسي پخپله
Himself	هغه(مذکر) په خپله
Herself	هغه(مونث) په خپله، هغې پخپله
Itself	هغه(بېجان) پخپله
Ourselves	موږ په خپله
Yourselves	تاسي په خپله
Themselves	هغوی په خپله ، دوي په خپله

Ex: I myself saw him in Kandahar. مثال: ما په خپله هغه په کندهار کې ولید.
Ex: She herself broke the glass. مثال: هغې په خپله گلاس مات کړ.

Note نوټ:

1. Emphasizing pronouns can be placed after object in the sentence it there is one object.
تاکیدي ضمیرونه کولای شي له مفعول څخه وروسته استعمال شي په هغه صورت کې چې په جمله کې یو مفعول موجود وي.

Ex: Aziz opened the door himself. مثال: عزیز پخپله دروازه خلاصه کړه.

2. Emphasizing pronouns after an intransitive verb.
تاکیدی ضمیرونه له لازمي فعل څخه وروسته استعمالېږي.

Ex: Haseeb told himself me the fact. مثال: حسیب ماته پخپله حقیقت ووایه.
intransitive verb لازمي فعل

3. When the emphasizing pronoun used with preposition (by) it mean by my own self.
هغه وخت چې تاکېدي ضمیرونه د (by) له اضافی توري سره استعمال شي، په تنهایي (بې دنورو له کومک څخه) مانا ورکوي.

Ex: I did every thing by myself.(without any body is help).
مثال: ما هر شی په تنهایي سره سرته ورسول.(بې د کوم شخص له مرستې څخه).

Reflexive pronoun
انعکاسي ضمیرونه

Reflexive pronoun are used instead of nouns and show that the subject and object of the sentence is the same , that is to say, the action reflects from subject to object and from object to subject.
انعکاسي ضمیرونه د اسم په ځای استعمالېږي او ښیی چې د جملې فاعل او مفعول یو دی یعنې دا چې عمل له فاعل څخه مفعول ته او له مفعول څخه فاعل ته انعکاس کوي.

Reflexive pronouns are as follow: انعکاسي ضمیرونه په لاندي ډول دي

Reflexive pronouns	انعکاسي ضمیرونه
My self	ما پخپله، زه پخپله
Yourself	ته پخپله، تاسي پخپله
Himself	هغه(مذکر) پخپله
Herself	هغه(مونث) پخپله، هغې پخپله
Itself	هغه(بېجان) پخپله
Ourselves	موږ پخپله
Yourselves	تاسي پخپله
Themselves	هغوی پخپله، دوی پخپله

Ex: He will depended <u>himself</u>. مثال: هغه به په خپله دفاع وکړي.

Ex: She was pass in the exam <u>herself</u>. مثال: هغه(مونث) پخپله په ازموینه کې بریالۍ شوه.

Relative pronouns
ربطي ضمیرونه

The relative pronouns are used instead of nouns and join two sentences.
ربطي ضمیرونه د اسمونو په ځای استعمالېږي او دوه جملې سره نښلوي(ارتباط ورکوي).

- **These pronouns consist in:** دغه ضمیرونه عبارت دي له

Relative pronouns	ربطي ضمیرونه
Who	څوک چې
Whom	چاته چې، کوم ته چې، چا چې
Whose	له چا څخه چې
Of which	له څه شی چې
What	څه شی چې
That	چــې
Which	هغه شی چې، کوم شی چې، هغه چې، چې

Ex: That is the car <u>which</u> I bought yesterday. مثال: هغه موټر دی <u>چې</u> ما تېره ورځ واخیست.

Note: نوټ

- “**Who**” څوک چې:

“**Who**” is used for people. “**Who**” د اشخاصو(خلگو) لپاره استعمالېږي.

- “**Whom**” : چاته چې، کوم ته چې

“**Whom**” is used instead of object for people.
“**Whom**” د اشخاصو(خلگو) لپاره د مفعول په ځاي استعمالېږي.

- **“Whose”** له چا څخه چې

“**Whose**” is used only for people and sometimes used for things without life.
“Whose” فقط د خلگو(اشخاصو) لپاره استعمالېږي او ځيني وخت د بېجانه شيانو لپاره استعمالېږي.

- **“Which”** کوم چې، کوم شي چې، هغه چې

“Which” is used for things and animals.
“Which” د شيانو اوحيواناتو لپاره استعمالېږي.

- **“ What”** څه شی چې

“ What” is only used for things.
“ What” فقط د شيانو لپاره استعمالېږی.

Present perfect tense
حال کامله زمانه

(نږدې ماضي)

<u>H</u>elping <u>v</u>erbs of P.P tense	د حال کاملې زمانې کومکي فعلونه
Have / Has	Have / Has

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Have /Has + V_3 + Comp. Ex: Shabir has gone to Ghazni. مثال: شبير غزني ته تللی دی.
Question form سواليه شکل	Have /Has + Sub + V_3 + Comp? Ex: Has Shabir gone to Ghazni? مثال: آيا شبير غزني ته تللی دی؟
Negative form منفي شکل	Sub + Have/Has + Not +V_3 + Com . Ex: Shabir has not gone to Ghazni. مثال: شبير غزني ته ندی تللی.
Negative interrogative form منفي سواليه شکل	Have/Has +Sub + Not + V_3 + Comp -? Ex: Has Shabir not gone to Ghazni ? مثال: آيا شبير غزني ته ندی تللی؟ Haven't/Hasn't + Sub + V_3 + Comp -? Ex: Hasn't Shabir gone to Ghazni ? مثال: آيا شبير غزني ته ندی تللي؟

1) Usage: Present perfect tense is used for those recent past actions which started and finished at some unknown time in the past.

۱) **استعمال:** حال کامله زمانه د هغه نږدې تېر شوي عملونو لپاره استعمالېږي چې په تېر نامعلوم وخت کې شروع او ختم شوي وي.

Diagram:

Ex: I have eaten food. (time is unknown). مثال: ما ډوډۍ خوړلې ده. (وخت نامعلوم دی).

Ex: The students have traveled to India. (time is unknown).
مثال: محصيلينو هندوستان ته سفر کړی دی. (وخت نامعلوم دي).

Note: نوټ

When present perfect tense is used in this way usually followed by adverbs of time, like: already, recently, yet, so for, several times, before , lately etc...

کله چې حال کامله زمانه په دې طریقه استعمال شي معمولاً د وخت له قیدونو سره یوځای کېږي لکه:
مخکې(پخوا)، اخیراً، تراوسه، تر دې ځایه، څو ځله، مخکې، په دې ورستیو کې او داسې نور...

already	مخکې(پخوا)	recently	اخیراً، په پای کې، نږدې
yet	تر اوسه	so for	تردې ځایه
several times	څو ځله	before	مخکې
lately	په دې ورستیو کې		

Ex: We have <u>already</u> finished the work. مثال: موږ <u>مخکې</u> کار ختم کړي دی.

Ex: I have not visited Paris <u>yet</u>. مثال: ما <u>تراوسه</u> پاریس ندی لیدلي.

Ex: Mohammad has gone to Kandahar <u>several times</u>. مثال: محمد <u>څو ځله</u> کندهار ته تللي دي.

نوټ: ذکر شوي قیدونه ځیني وخت له Have, Has **څخه وروسته او ځیني وخت د جملې په اخېر کې راځي.**

2) Usage: present perfect tense is used with (Just) to show a recently completed action. (to show immediate past action).

۲) **استعمال**: حال کامله زمانه له (Just) سره د یو نږدې تکمیل شوي عمل ښودلو لپاره استعمالېږي. (نږدې تېرشوي عمل ښیي).

Ex: We have <u>just</u> finished the lesson. مثال: موږ <u>لیږشېبه مخکې</u> درس ختم کړ.

Ex: He has <u>just</u> arrived from Kandahar. مثال: هغه <u>لیږ شېبه مخکې</u> له کندهاره راورسېد.

3) Usage: Present perfect tense is used with (since) and (For) to show an action which started in the past and continued up to now.

۳) **استعمال**: حال کامله زمانه له (since) او (For) سره د هغه عمل ښودلو لپاره استعمالیږي چې په ماضي کې شروع شوي وي او تراوسه پورې ادامه لري.

Ex: The students have continued the lessons <u>for</u> ten months.

مثال: زده کوونکو د لسو میاشتو <u>لپاره</u> درسونو ته دوام ورکړي دی.

Ex: Sadat has lived in Kandahar city <u>since</u> 2008 AD.

مثال: سعادت د ۲۰۰۸م کال <u>را پدې خوا</u> د کندهار په ښار کي ژوند کړي دي.

نوټ: (For) د وخت موده ښيي او (Since) د وخت اوږدوالي ښيي.

4) Usage: Present perfect tense shows an action which happened in the past but the results or effects are still seen in the present time.

۵) **استعمال**: حال کامله زمانه هغه عمل ښيی چې په تېر وخت کې واقع شوی وي او نتایج او اثرات يې په حاضر وخت کې لیدل کېږي.

Ex: I have painted my room. مثال: ما خپل اطاق رنگ کړی دی.(د رنگ اثرات تراوسه لیدل کیږي).

Ex: Ali has cut his finger. مثال: علي خپله گوته پرې کړې ده.(اوس هم وینه جریان لري).

Note:نوټ

In present perfect tense the action it is self is very important than of the exact time, but in the simple past tense exact time is important.

په حال کامله زمانه کې پخپله عمل (د عمل سرته رسیدل) له د قیق وخت څخه ډېر مهم دی مگر په ساده تېره زمانه کې د قیق وخت مهم دی.

Ex: I have seen Mustafa today. (at any time today).

مثال: ما نن مصطفي لېدلي دي. (نن په کوم وخت کې).

Ex: I saw Mustafa at nine o'clock today. (at an exact time).

مثال: ما نن په نهه بجو مصطفي ولید. (په یو د قیق وخت کې).

Note: Present perfect tense and simple past tense are both used with adverbs of time like: ever, never, always, often, several times etc… but both tenses express the same idea in different periods of times.

حال کامله زمانه او تېره ساده زمانه دواړه د وخت له قیدونو سره استعمالېږي لکه: هر (هرکله)، هیڅکله، همېشه، اکثراً، څوځله اوداسي نور... مگر دواړه زماني یوشان مفکوره د وخت په مختلفو دورو کې بیانوي.

Ex: **مثال:**

⇨ We lived in Kabul for three years. (past but now).

ما دري کاله په کابل کې ژوند وکړ. (پخوا مگر اوس نه).

⇨ We have lived in Kabul for three years. (past and now).

ما درې کاله په کابل کې ژوند کړی دی. (پخوا او اوس).

Present perfect continuous tense

(Present perfect progressive tense)

حال کامله جاري زمانه

(حال کامله استمراري زمانه)

Helping verbs of P.P.C tense	د حال کاملي جارې زماني کومکي فعلونه
Have been / Has been	Have been / Has been

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Have /Has + been + V_1- ing + Comp. Ex: I have been studing Pashto. مثال: زه د پښتو په مطالعه مشغول وم.
Question form سواليه شکل	Have /Has + Sub + been + V_1- ing + Comp? Ex: Have I been studying Pashto? مثال: آيا زه د پښتو په مطالعه مشغول وم؟
Negative form منفي شکل	Sub + Have/Has + Not + been + V_1- ing + Comp . Ex: I have not been studying Pashto. مثال: زه د پښتو په مطالعه مشغول نه وم.
Negative interrogative form منفي سواليه شکل	Have/Has +Sub + Not + been + V_1- ing + Comp -? Ex: Have I not been studying Pashto? مثال: آيا زه د پښتو په مطالعه مشغول نه وم؟ Haven't/Hasn't + Sub + been + V_1- ing + Comp -? Ex: Haven't I been studing Pashto? مثال: آيا زه د پښتو په مطالعه مشغول نه وم؟

1) Usage: Present perfect continuous tense is used for the actions which begin in the past , continued upto now is still continuing (may or may not go the future.

۲) **استعمال**: حال کامله جاري زمانه د هغو عملونو لپاره استعمالېږي چې په تېروخت کې شروع شوي وي، تراوسه يې ادامه پيدا کړي (په دې حاضر وخت کې) به هم جريان ولري. (ممکن راتلونکي ته ادامه پيدا کړي يا يې پيدا نکړي).

Note : Present perfect continuous tense is usually used with (since) and (For) to show the duration of an action.

نوټ:حال کامله جاري زمانه معمولاً له (since) او (For) سره استعمالېږي چې د يو عمل موده ښکاره کوي.

Ex: Karrim has been swimming in the pool <u>since</u> four o'clock.

مثال: کريم له څلوروبجو <u>راهيسې</u> په حوض کې په لامبو وهلو مشغول وو.

Ex: Jamila has been washing the clothes <u>for</u> three hours.

مثال: جميله د دوو ساعتو <u>لپاره</u> د کالو په پرېمنځلو مشغوله وه.

2) Usage: present perfect continuous tense is also shows the duration of an action which has been going on continually a certain period of time.

۲) **استعمال**: همدارنګه حال کامله جاري زمانه د هغه عمل موده ښيي چې د وخت په يوه معينه دوره کې په جريان کې وي.

Note: The adverbs like: all day long, all this morning, all week, all night , etc… are used in this usage of present perfect continuous tense.

نوټ: قيدونه لکه : ټوله ورځ، نن ټول سهار، ټوله اوونۍ، ټوله شپه اوداسي نور... د حال کاملي جاري زمانې په دغه استعمال کې پکار وړل کېږي.

Ex: Abdul Hadi has been playing cricket <u>all this morning</u>.

مثال: عبدالهادي <u>نن ټول سهار</u> د کرکيټ لوبه کوله.

Ex: Basheer has been watching T.V <u>all day long</u>.

مثال: بشير <u>ټوله ورځ</u> تلويزون کوت.

3) Usage: Present perfect continuous tense is used to show emphasize on duration of an action which has been continually going on.

۳) استعمال: حال کامله جاري زمانه د هغه عمل د مودي د تاکید لپاره استعمالیږي چې بې ځنډه روان وي.

Ex: Masood has been calling his friend on and on.

مثال: مسعود بې له ځنډه خپل ملګري ته ټیلیفون کاوو.

4) Usage: Present perfect continuous tense is used to shows an action which has taken a special period of time in the past.

۴) **استعمال**: حال کامله جاري زمانه د هغه عمل د بیان لپاره استعمالیږي چې د وخت په یوه ټاکلي دوره کې په تېره (زمانه) کې ترسره شوي وي.

Ex: Fatullah has been working in a bank for the last years.

مثال: فتح الله تېر کلونه په بانک کې په کار بوخت وو.

Ex: Asmat has been studing the lesson in Kabul university for last years.

مثال: عصمت تېر کلونه د کابل په پوهنتون کې په درس بوخت وو.

Verbs فعلونه

Verb is a word which shows an action, state, possession, presence or absence.

فعل هغه کلمه ده چې یو عمل، حالت(وضعیت)، ملکیت، موجودیت او نا موجودیت ښکاره کوي.

Ex: Sibghatullah is writing a letter. (action).	مثال: صبغت الله د لیک لیکلو په حال کې دي.(عمل).
Ex: Arghandab is a beautiful place .(state).	مثال: ارغنداب یو ښکلي ځاي دی.(حالت).
Ex: Sidiqullah has a car.(possession).	مثال: صدیق الله یو موټر لري. (ملکیت).
Ex: There is milk in the glass.(presence).	مثال: په ګیلاس کي شېدې دي.(موجودیت).
Ex: Karrim <u>is not</u> here. (absence).	مثال: کریم دلته نشته.(نا موجودیت).

- **Kinds of verb** د فعل ډولونه

⇨ **Verbs divided into two parts:** فعلونه په دوه ډوله وېشل شوي دي

1. Auxiliary (Helping) verbs. کومکي فعلونه.
2. Ordinary (main) verbs. معمولي فعلونه.

3. Auxiliary (Helping) verbs. کومکي فعلونه.

Auxiliary verbs are those which are used with main verbs, to support the meaning of the main verbs and to help main verbs to change their forms.

کومکي فعلونه هغه دي چې له اصلي فعلونو سره استعمالېږي، د اصلي فعلونو مانا حمايه(تقويه) کوي اوله اصلي فعلونو سره کومک کوي چې د هغوي بڼو ته تغير ورکړي.

Or: Auxiliary verbs are those which doesn't have particular meaning and is used for making changes in a sentence.

اويا: کومکي فعلونه هغه دي چې مشخصه مانا نه لري او د يوې جملې د تغير راوستلو لپاره استعمالېږي.

- **The auxiliary verbs consist in:** کومکي فعلونه عبارت دي له

am	is	was	were	have	has	had	do
does	did	can	could	will	would	shall	should
may	might	ought to	must	need	used to		

- **Auxiliary verbs are divided into three parts:** کومکي فعلونه په دري برخو وېشل شوي

1) Principal auxiliary verbs. اصلي کومکي فعلونه.
2) Modal auxiliary verbs. نمونه يي(وجهي) کومکي فعلونه.
3) Semi modal auxiliary verbs. نيمه نمونه يي(نيمه وجهي) فعلونه.

1) Principal auxiliary verbs: اصـلي کومکي فعـلونه

The Principal auxiliary verbs are those which form the main part of auxiliary verbs.

اصلي کومکي فعلونه هغه دي چې د کومکي فعلونو اساسي برخه تشکيلوي.

Principal auxiliary verbs اصلي کومکي فعـلونه						
Is	am	are	was	were	been	being
have	has	had	do	does	did	

Ex: Shabeer is a moralist student. مثال: شبير يو اخلاقي زده کوونکی دی.

Ex: Khalid was a pilot. مثال: خالد يو پيلوټ و.

Ex: I am a teacher. مثال: زه يو ښوونکی يم.

➢ **Parts Principal auxiliary verbs** د اصلي کومکي فعـلونو برخې

1	2	3
To be verbs	**To have verbs**	**To do verbs**

⇨ To Be verbs: د وجود لرلو فعـلونه

To Be verbs are used to show state and being the sentences.

د وجود لرلو فعلونه هغه فعلونه دي چې په جملو کې حالت(وضعيت) او موجوديت بيانوي.

- **To Be verbs consist in:** د وجود لرلو فعـلونه عبارت دي له

To Be verbs د وجود لرلو فعـلونه							
Is	Are	Am	Was	Were	Be	Been	Being

Ex: He is a doctor. مثال: هغه يو ډاکټر دی.

Ex: I am a student. مثال: زه يو زده کوونکی يم.

Ex: He <u>was</u> a carpenter. مثال: هغه یو نجار و.

Ex: They <u>were</u> engeeners. مثال: هغوی انجنیران وو.

⇨ To have verbs: د لرلو فعلونه

To have verbs are those which are used to show possession or ownership in the sentences.

د لرلو فعلونه هغه دي چې په جمله کې د ملکیت او مالکیت ښودلو لپاره استعمالېږي.

- **To have verbs consist in: د لرلو فعلونه عبارت دي له**

To have verbs د لرلو فعلونه		
Have	Has	Had

Ex: You <u>have</u> three sons. مثال: ته درې زامن لرې.

Ex: He <u>has</u> a bicycle. مثال: هغه یو بایسکل لري.

Ex: They <u>had</u> a lot of books. مثال: هغوی ډېر کتابونه درلودل.

⇨ To do verbs د سرته رسولو فعلونه

(To do verbs) are those which are used to show performing of an action in the sentence .

د (سرته رسول و فعلونه) هغه دي چې په جمله کې د یو عمل(کار) د سرته رسولو لپاره استعمالېږي.

- **To do verbs consist in: د سرته رسولو فعلونه عبارت دي له**

To do verbs د سرته رسولو فعلونه		
Do	Does	Did

Ex: I <u>do</u> my homework every day. مثال: زه هره ورځ خپله کورنۍ دنده سرته رسوم.

Ex: He <u>does</u> service every month. مثال: هغه هره میاشت خپله نوکری سرته رسوي.

Ex: I <u>did</u> my homework yesterday. مثال: ما تېره ورځ خپله کورنۍ دنده سرته ورسوله.

Simple future tense ساده راتلوونکې زمانه

Helping verbs of simple future tense	د ساده راتلوونکې زمانې کومکي فعلونه
Will / Shall	Will / Shall

Structure 1: ۱: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Will /Shall +V_1 + Comp. Ex: Khalid will learn Arabic. مثال: خالد به عربي زده کړي.
Question form سواليه شکل	Will /Shall + Sub + V_1 + Comp? Ex: Will Khalid learn Arabic? مثال: آيا خالد به عربي زده کړي؟
Negative form منفي شکل	Sub + Will /Shall + Not +V_1 + Comp . Ex: Khalid will not learn Arabic. مثال: خالد به عربي زده نکړي.
Negative interrogative form منفي سواليه شکل	Will /Shall +Sub + Not + V_1 + Comp -? Ex: Will Khalid not learn Arabic? مثال: آيا خالد به عربي زده نکړي؟ Won't/Shan't + Sub +V_1 + Comp -? Ex: Won't Khalid learn Arabic? مثال: آيا خالد به عربي زده نکړي؟

Note: (Will not = Won't) and (Shall not = Shon't)

Structure 2: ۲: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + To be + going to +V_1 + Comp. Ex: Khalid is going to learn Arabic. مثال: خالد به عربي زده کړي.
Question form سواليه شکل	To be + Sub + going to + V_1 + Comp? Ex: Is Khalid going to learn Arabic? مثال: آيا خالد به عربي زده کړي؟
Negative form منفي شکل	Sub + To be + Not + going to +V_1 + Comp . Ex: Khalid is not going to learn Arabic. مثال: خالد به عربي زده نکړي.
Negative interrogative form منفي سواليه شکل	To be + Not + Sub + going to + V_1 + Comp -? Ex: Is not Khalid going to learn Arabic? مثال: آيا خالد به عربي زده نکړي؟

نوټ: د (To be going to) فورمول نسبت لومړي فورمول ته ډېر عام دی.

1) Usage: Simple future tense is used to show an action which will take place at some exact time in the future.

۱) **استعمال**: ساده راتلوونکې زمانه د هغه کار د بیان لپاره استعمالېږي چې په راتلوونکي کې به رامنځ ته شي.

Diagram:

Note: Some advrbs like**:** tomorrow , next week , next year , next month etc… are used in this usage of simple future tense.

نوټ: ځیني قیدونه لکه: سبا، راتلوونکې اوونۍ، راتلوونکی کال، راتلوونکې میاشت او داسي نور... د ساده راتلوونکي زمانې په دغه استعمال کې پکار وړل کېږي.

Ex: Haneef will go to Ghazni <u>tomorrow</u>. مثال: حنیف به <u>سبا</u> غزني ته ولاړ شي.

Ex: I is going to meet him <u>next week</u>. مثال: زه به <u>راتلوونکي اوونۍ</u> له هغه سره ملاقات وکړم.

2) Usage: Simple future tense is used to talk about things which we can not control; it expresses genral facts in the future.

۲) **استعمال**: راتلوونکې ساده زمانه د هغو شیانو په باره کې خبري کوي چې زموږ په اختیار کې نه وی (یعني) هغه حقیقتونه چې په راتلوونکي کې واقع کېږي.

Ex: Ahmad will go to in a week. مثال: احمد به په یوه اونۍ کې ولاړ شي.

Ex:We will know the exam results in April. مثال: موږ ته به د امتحان نتیجې په اپریل کې معلومې شي.

3) Usage: Simple future tense is used in the sentences which contain conditional clauses.

۳) **استعمال**: ساده راتلوونکې زمانه په هغو جملو کې استعمالېږي چې شرطي قضیې په کې موجودې وي.

Ex: He will discuss with his father if he gets time.
مثال: که چېري هغه وخت پیدا کړي له خپل پلار سره به خبري وکړي.

Ex: I will go to Kandahar if I buy a car.
مثال: که چېري زه موټر واخلم کندهار ته به ولاړ شم.

4) Usage: Simple future tense is also used to express condition or hesitation.
۴) **استعمال**: همدارنګه ساده راتلوونکې زمانه د شرط اویا شک او نه منلو د بیان لپاره استعمالېږي.

Ex: What will I do? at this time next year, I really surprised.
مثال: په رښتیا حیرانېږم چې راتلوونکي کال په دې وخت کې به زه څه کار وکړم؟

Future continuous tense

(Future progressive tense)

راتلوونکې جاري زمانه

(راتلوونکې استمراري زمانه)

Helping verbs of F. C tense	د راتلوونکې جاري زمانې کومکي فعلونه
Will be / Shall be	Will be / Shall be

Structure 1: ۱ ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Will be /Shall be + V_1- ing + Comp. Ex: He will be playing now . مثال: هغه به اوس د لوبې په حال کې وي.
Question form سوالیه شکل	Will /Shall + Sub + be + V_1- ing + Comp? Ex: Will he be playing now? مثال: آیا هغه به اوس د لوبې په حال کې وي؟
Negative form منفي شکل	Sub + Will /Shall + Not + be + V_1- ing + Comp . Ex: He will not be playing now. مثال: هغه به اوس د لوبې په حال کې نه وي.
Negative interrogative Form منفي سوالیه شکل	Will /Shall +Sub + Not + be + V_1- ing + Comp -? Ex: Will he not be playing now? مثال: آیا هغه به اوس د لوبې په حال کې نه وي؟ Won't/Shon't + Sub + be + V_1- ing + Comp -? Ex: Won't he be playing now? مثال: آیا هغه به اوس د لوبې په حال کې نه وي؟

Structure 2: ۲ ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + To be + going to + be + V_1- ing + Comp. Ex: He is going to be playing now. مثال: هغه به اوس د لوبي په حال کي وی.
Question form سواليه شکل	To be + Sub + going to + be + V_1- ing + Comp? Ex: Is he going to be playing now? مثال: آيا هغه به اوس د لوبي په حال کي وی؟
Negative form منفي شکل	Sub + To be + Not + going to + be + V_1- ing + Comp . Ex: He is not going to be playing now. مثال: هغه به اوس د لوبي په حال کي نه وی.
Negative interrogative form منفي سواليه شکل	To be + Not + Sub + going to + be + V_1- ing + Comp -? Ex: Is not I going to be playing now? مثال: آيا هغه به اوس د لوبي په حال کي نه وی؟

1) Usage : Future continuous tense is used to expresses the duration of an action which will be in progress at some exact time in the future.

۱) **استعمال**: راتلوونکې جاري زمانه د هغه عمل د بيان لپاره استعماليږي چې په راتلوونکي کې به په يو ټاکلي وخت کې د جريان په حالت کې وی.

Ex: Shabeer will be cleaning the room tomorrow.

مثال: شبير به سبا د کوټې په پاکولو مشغول وي.

Ex: Bilal will be fixing the picture on the wall.

مثال: بلال به په دېوال باندې د تصوير په ټکوهلو مشغول وي.

2) Usage: Future continuous tense is also used to show the duration of two actions that will be simultaneously going on.

۲) **استعمال**: همدارنګه راتلوونکې جاري زمانه د دوو عملونو د مودې د ښودلو لپاره استعماليږي چې همزمان(په يو وخت کې) د جريان په حالت کې وی.

Ex: We will be doing our homework, while they will be working in the garden.

مثال: کله چې به هغوی په باغ کې په کار بوخت وی، زه به د کورنی کار په ترسره کولو بوخت يم.

3) Usage: future continuous tense is used to show an action which will be continuing in an exact course of time in the future.

۲) **استعمال**: راتلوونکې جاري زمانه د هغه عمل د بيان لپاره استعمالېږي چې د وخت په يوه ځانګړې موده کې به په راتلوونکې کې د جريان په حالت کې وي.

Ex: He will be getting ready for the exam all next week.

مثال: هغه به ټوله راتلوونکې اونۍ د امتحان لپاره ځان چمتو کوي.

Ex: Our classmates will be exercising for the races all next month.

مثال: زموږ ټولګيوال به ټوله راتلوونکې مياشت د مسابقې لپاره ځان چمتو کوي.

Ex: Amin will be typing the letters all afternoon .

مثال: امين به ټول ماسپښين په خط ليکلو بوخت وي.

4) Usage: The future continuous tense can be also used in the conditional sentences.

۴) **استعمال**: همدارنګه راتلوونکې جاري زمانه کولای شي په شرطيه جملو کې استعمال شي.

Ex: I am going to be meeting him at 5:00 PM if I do not face any problem.

مثال: که له مشکل سره مخامخ نشم د مازديګر په ۵ بجې به له هغه سره په مجلس مشغول يم.

2. Modal auxiliary verbs نمونه يي (وجهي) کومکي فعلونه

The modal auxiliary verbs are those which don't have any final (s) or (es) at the third singular person, they don't have any past participle and infinitive form therefore can't be used in the continuous form.

نمونه يي کومکي فعلونه هغه دی چې د دريم شخص لپاره (s) اويا (es) نه غواړي دغه فعلونه دريم حالت نه لري او همدارنګه د مصدر شکل هم نه لري له دې کبله يې په جارې شکل نشو استعمالولای.

- **The modal auxiliary verbs are consist in:** نمونه يي کومکي فعلونه عبارت دي له

The modal auxiliary verbs نمونه يي کومکي فعلونه				
Can	Could	Shall	Should	Will
Would	May	Might	Must	Ought to

➢ Can: کول، توانېدل

"Can" is modal auxiliary verb which shows ability.

"Can" يو نمونه يي کومکي فعل دي چې توانايي ښکاره کوي.

- Formula of **"Can"**: د **"Can"** فورمول:

Subject + Can + V_1 + Object / Complement.	ساده حالت (+).
Najeeb <u>can</u> speak Pashto.	نجيب په پښتو خبري کولای شي.
Can + Subject + V_1 + Object / Complement?	سواليه حالت(?)
<u>Can</u> Najeeb speak Pashto?	آيا نجيب په پښتو خبري کولای شي؟
Subject + Can + not / Can't +V_1 + Object / Complement.	منفي حالت(-)
Najeeb <u>can not</u> / <u>can't</u> speak Pashto.	نجيب په پښتو خبري نشي کولای.
Can + Subject + not + V_1 + Object /Complement -?	منفي سواليه شکل(-/?)
<u>Can</u> Najeeb not speak Pashto-?	آيا نجيب په پښتو خبري نشي کولای -؟
Can't + Subject + V_1 + Object/ Complement -?	منفي سواليه حالت(-/?)
<u>Can't</u> Najeeb speak Pashto -?	آيا نجيب په پښتو خبري نشي کولاي -؟

- **Complement (تکميل کوونکی)**

Complement is a word or a group of words which completes the meaning of a sentences after verb.

تکميل کوونکی يوه کليمه اويا گروپ د کليمو څخه عبارت دی چې د فعل څخه وروسته د جملې مانا تکميلوي.

Ex: I saw <u>Aziz</u> . مثال: ما <u>عزيز</u> وليد.

Ex: Salim seems <u>happy</u>. مثال: سليم <u>خوشحاله</u> معلومېږي.

Note: Complement can be a noun, adjective, pronoun or a number.

نوټ: تکمیل کوونکی کېداي شي یو اسم، صفت، ضمیر اویا یو عدد وي.

Note :نوټ

- “ (Be) able to” کول، توانايي لرل، توانېدل

“ (Be) able to” is possible to use instead of (Can), but (Can) is more usual.

“ (Be) able to” د (Can) ممکن په ځاي استعمال شي، مګر(Can) ډېر معمول دي.

Ex: I am <u>able to</u> speak Arabic. مثال: زه د عربي په خبري کولو قادر یم.

- “ Can” has only two forms, “Can” is in the (present) and “Could” is used in the (Past) So sometimes it is necessary to use **(be) able to.**

“ Can” یوازي دوه حالته لري “ Can” په ساده حالت کې استعمالېږي او “Could” یې په ماضي کې استعمالېږي نو په دې خاطر ځیني وخت ضرورت دي چې (Be) able to استعمال شي.

Ex: I will <u>be able to</u> win this match easily. مثال: زه به توانايي ولرم چې دغه مسابقه په اسانۍ سره وګټم.

Ex: I was <u>able to</u> swim. مثال: ما کولای شوای "چې" لامبو و وهم.

➢ “ Could”: کول، توانېدل

“ Could” is a modal auxiliary verb which is used in the past form of can but it is used in the present, past and future tenses.

“ Could” یو نمونه یي کومکي فعل دی چې د (Can) په ماضي شکل استعمالېږي.

(تېره توانايي ښیي) مګر په حال، ماضي او راتلونکي زمانو کې (هم) استعمالېږي.

- **Formula of "Could"** **د "Could" فورمول**

Subject + Could + V_1 + Object / Complement. (+)	ساده حالت
He <u>could</u> teach English.	هغه کولای شوای انگلیسي تدریس کړي.
Could + Subject + V_1 + Object / Complement? (?)	سوالیه حالت
<u>Could</u> he teach English?	آیا هغه کولای شوای انگلیسي تدریس کړي؟
Subject + Could + not +V_1 + Object / Complement. (-)	منفي حالت
He <u>could</u> not teach English.	هغه نشوای کولای انگلیسي تدریس کړي.
Could + Subject + not + V_1+ Object/ Complement -? (?/-)	منفي سوالیه حالت
<u>Could</u> he not teach English -?	هغه نشوای کولای انگلیسي تدریس کړي -؟
Couldn't + Subject +V_1+ Object/ Complement -? (?/-)	منفي سوالیه حالت
<u>Couldn't</u> he teach English -/?	آیا هغه نشواي کولای انگلیسي تدریس کړي-/؟

Note:نوټ

The verb "could" is may sometimes show a present probability.

د"could" فعل ځیني وخت کولاي شي یو احتمالي عمل په حال زمانه کې بیان کړي.

Ex: If I participate in the class every day, I could succeed in the exam.

مثال: که چېري په ټولګی کې هره ورځ شرکت وکړم، احتمالاً په امتحان کې کامیابېږم .

➢ "May": احتمالاً، شاید، امکان لرل

"May" shows a present probability. "May" یو حاضر احتمال ښکاره کوی.

Ex: If you open windo , you may catch cold.

مثال: که چېري تاسي کړکۍ خلاصه کړئ، <u>امکان لري</u> یخني مو وشي.

- When "May" is placed at the beginning of the sentence show permission and request.

کله چې "May" د جملې په سر کې راشي نو اجازه او غوښتنه بیانوي.

Ex: May I come in? (permission) مثال: آیا داخل ته درتلاي شم؟ (اجازه).

Ex: May Allah he succeed! (request). مثال: خداي ج دي هغه کامیاب کړي! (غوښتنه).

Ex: May Allah save his evil eyes! (request). مثال: خداي ج دي هغه له بدو سترګو وساتي! (غوښتنه).

Ex: May I have a glass of water. (request). مثال: امکان لري یو ګیلاس اوبه راکړي. (غوښتنه).

Note: نوټ

In some sentences "God" comes with "May" and in some doesn't come.

په ځینو جملو کې "God" له "May" سره راځي او په ځینو کې نه راځي.

Formula of "may" د "may" فورمول

Subject + may + V_1 + Object / Complement. He may go to home.	(+)	ساده حالت هغه امکان لري کورته تللی وي.
May + Subject + V_1 + Object/Complement? May he go to home?	(?)	سوالیه حالت آیا امکان لري هغه کورته تللی وي؟
Subject + may + not +V_1 + Object/Complement. He may not go to home.	(-)	منفي حالت هغه امکان لري کورته نه وي تللی.
May + Subject + not + V_1 + Object/Complement -? May he not go to home -?	(?/-)	منفي سوالیه حالت آیا هغه امکان لري کورته نه وي تللی -؟
Mayn't + Subject + V_1 + Object/Complement -? Mayn't he go to home -?	(?/-)	منفي سوالیه حالت آیا هغه امکان لري کورته نه وي تللي-؟

➢ **"Might":احتمالاً، شاید، امکان لرل**

"Might" is used in the past form of (may) and in the indirect speech.

"Might" د (may) په تېر(ماضي) شکل کې او په غیر مستقیم کلام کې استعمالېږي.

Ex: It <u>might</u> rain in Kabul. مثال: په کابل کې شاید باران شوی وي.

Ex: He <u>might</u> have gone. مثال: هغه شاید تللی وی.

- **Formula of "might"** د **"might"** فورمول

Subject + might + V_1 + Object / Complement. Ali <u>might</u> go to Ghazni.	(+)	ساده حالت علي شاید غزني ته تللی وی.
Might + Subject + V_1 + Object / Complement? <u>Might</u> Ali go to Ghazni?	(?)	سوالیه حالت آیا علي شاید غزني ته تللی وی؟
Subject + might + not +V_1 + Object / Complement. Ali <u>might</u> not go to Ghazni.	(-)	منفي حالت علي شاید غزني ته نه وی تللی.
Might + Subject + not + V_1 + Object / Complement -? <u>Might</u> Ali not go to Ghazni -?	(?/-)	منفي سوالیه حالت آیا علي شاید غزني ته نه وی تللی -؟
Mightn't + Subject + V_1 + Object/ Complement -? <u>Mightn't</u> Ali go to Ghazni -?	(?/-)	منفي سوالیه حالت آیا علي شاید غزني ته نه وی تللی -؟

➢ **"Must": باید (حتماً)**

"Must" is a modal auxiliary verb which shows strongest command or obligation.

"Must" یو نمونه یې کومکي فعل دي چې ډېر قوي امر اویا مجبوریت ښکاره کوي.

Ex: We <u>must</u> help the poor. مثال: موږ <u>باید</u> له فقیرانو سره مرسته وکړو.

Ex: Every Muslim <u>must</u> pray five time in a day. مثال: هر مسلمان <u>باید</u> په ورځ کې پنځه وخته لمونځ وکړي.

- "Must" is also used to express a necessity.

"Must" د ضرورت بیانولو لپاره هم استعمالېږي.

Ex: He <u>must</u> work hard for promotion. مثال: هغه <u>باید</u> د پرمختګ لپاره زیار وکړي.

- "Must" is also used to express a fixed or strong determination.
"Must" د ټاکل شوي قوي تصمیم یا ارادې د څرګندولو لپاره هم استعمالیږي.

Ex: We <u>must</u> finish the work to day. مثال: موږ باید نن ورځ کار ختم کړو.

- "Must" is also used to express a probability.
"Must" د قوي احتمال لپاره هم استعمالیږي.

Ex: I think, she <u>must</u> be sick. مثال: زه فکر کوم هغه به (حتماً) ناروغ وي.

- **Formula of "must"** **د "must" فورمول**

Subject + must + V_1 + Object / Complement. He <u>must</u> go to school.	(+)	ساده حالت هغه باید ښوونځي ته ولاړ شي.
Must + Subject + V_1 + Object / Complement? <u>Must</u> he go to school?	(?)	سواليه حالت آیا هغه باید ښوونځي ته ولاړ شي؟
Subject + must + not +V_1 + Object/ Complement. He <u>must</u> not go to school.	(-)	منفي حالت هغه باید ښوونځي ته ولاړ نه شي.
Must+Subject+not+V_1+Object /Complement -? <u>Must</u> he not go to school -?	(?/-)	منفي سواليه حالت آیا هغه باید ښوونځي ته ولاړ نشي -؟
Mustn't + Subject + V_1 + Object/ Complement -? <u>Mustn't</u> he go to school -?	(?/-)	منفي سواليه حالت آیا هغه باید ښوونځي ته ولاړ نشي - ؟

Note: "Mustn't" is the contracted from of "Must not" the first "t" is silent, which is pronounced "Mussant".

نوټ: "Mustn't" د "Must not" اختصاري شکل دی، لومړنی "t" بې غږه ده، چې "Mussant" تلفظ کیږی.

نوټ۲: په ماضي کې د "Must" په ځای له "Had to" څخه کار اخیستل کیږي.

Ex: He <u>had to</u> go to the bazaar. مثال: هغه باید بازار ته تللی وای.

نوټ ۳: "Must" اکثره هغه وخت استعمالیږي چې اجبار یا هدایت زموږ (متکلم) له خوا وي مګر "Has to" هغه وخت استعمالیږي چې اجبار یا هدایت د خارجي عواملو له طرفه وي.

➢ "**<u>Have to</u>**", "**<u>Has to</u>**": باید

You
We } <u>Have to</u>
They

Ex: We <u>have to</u> study for exam. مثال: موږ <u>باید</u> د امتحان لپاره مطالعه وکړو.

He
She } <u>Has to</u>
It

Ex: He <u>has to</u> work in this company. مثال: هغه <u>باید</u> په دغه کمپنۍ کې کار وکړي.

➢ <u>"Shall" / "Will": به</u>

"Shall" and "will" are modal auxiliary verbs which are used in the future tenses.

"Shall" او "will" نمونه يي کومکي فعلونه دي چې په راتلونکو زمانو کې استعمالیږي.

Ex: I <u>shall</u> call him tomorrow. مثال: زه <u>به</u> سبا هغه ته زنګ ووهم.

Ex: He <u>will</u> play cricket. مثال: هغه <u>به</u> د کرکيټ لوبه وکړي.

- "Will" and "Shall" are used in the future tenses as helping verbs. "will" is usually used with the pronouns (he, she, they, it, you, and singular or plural names). "shall" is usually used with "I" and "we".

"Will" او "Shall" د کومکي فعلونو په حیث په راتلونکو زمانو کې استعمالیږي.
"Will" معمولاً د (he, she, they, it, you) فعلونو او مفرد یا جمع اسمونو سره استعمالیږي. "shall" معمولاً له "I" او "we" سره استعمالیږي.

Ex: She will help his. مثال: هغه (مونث) به له هغه سره مرسته وکړي.
Ex: They will come tomorrow. مثال: هغوی به سبا ورځ راشي.
Ex: I shall play tomorrow. مثال: زه به سبا لوبه وکړم.

Note : "Will" is more common but in interrogative sentences with "I" and "we" "Shall" is used.

نـوټ: "Will" ډېر معمول دی مگر په سوالیه جملو کې له "I" او "we" سره "Shall" استعمالېږي.

Ex: Will / Shall we help them today? مثال: آیا موږ به نن له دوی سره کومک وکړو؟
Ex: Shall we meet them? مثال: آیا موږ به نن له دوب سره ملاقات وکړو؟

➢ " Should": به، باید، ښايي

1. " Should" is used in the past form of "Shall".

" Should" د "Shall" په ماضي شکل استعمالېږي.

Ex: I should clean my room. مثال: زه باید خپله کوټه پاکه کړم.
Ex: Should he swim in this river? مثال: آیا هغه باید په نهر کې لامبو و وهي؟

2. " Should" is also used to express an obligation or duty.

" Should" د مجبوریت یا مسؤلیت څرگندولو لپاره هم استعمالېږي.

Ex: He should studied his lesson. مثال: هغه باید خپل درسونه مطالعه کړي.

3. " Should" is also used to express a probability.

" Should" د یو احتمال بیانولو لپاره هم استعمالېږي.

Ex: He should be in the class room now مثال: هغه به اوس په ټولگي کې وي.

➢ " Would": به ، باید ، بنـایي

1. " Would" is used in the past form of "will" it can be used in the present, past and future.
" Would" د "will" په ماضي شکل استعمالېږي هغه کېدای شي په حال، ماضی ، او راتلونکي کې استعمال شي.

Formula of "Would". **د "Would" فـورمول**

Subject + would + V_1 + Object/Complement. (+)	ساده حالت
You would learn English.	تاسي به انګلیسي زده کوله.
Would + Subject + V_1 + Object/ Complement? (?)	سواليه حالت
Would You learn English?	آیا تاسي به انګلیسي زده کوله ؟
Subject + would + not +V_1 + Object /Complement. (-)	منفي حالت
You would not learn English.	تاسي به انګلیسي نه زده کوله.
Would + Subject + not + V_1 + Object/Complement -? (?/-)	منفی سواليه حالت
Would you not learn English - ?	آیا تاسي به انګلیسي نه زده کوله - ؟
Wouldn't + Subject + V_1 + Object/Complement -? (?/-)	منفي سواليه حالت
Wouldn't you learn English-?	آیا تاسي به انګلیسي نه زده کوله -؟

Ex: I would pass the exam, If I studied hard. مثال: زه کامیابېدلم که چېرې ما پراخه مطالعه کړي واي.

➢ "Would" is usually combined with words (please) and (mind) to express a polite request.

"Would" معمولاً د (please) او (mind) له کلیمو سره ترکیب کېږي مؤدبانه غوښتنه بیانوي.

Ex: Would you please close the door ? مثال: آیا مهرباني به وکړئ دروازه بنده کړئ؟
Ex: Would you mind telling me the fact? مثال: آیا مهرباني به وکړئ چې حقیقت راته و وایاست؟
Ex: Would you mind ringing me? مثال: آیا مهرباني به وکړئ ماته یو زنګ و وهئ؟

Note :نوټ

(Please) is used with simple form of the verb but (mind) is used with (ing) form of the verb.

(Please) د فعل له ساده شکل سره استعمالېږي مګر(mind) د فعل له (ing) شکل سره شکل سره استعمالېږي.

- [Would + like] is used to express a wish.
  [Would + like] د هیلې (ارزو) د څرګندولو لپاره استعمالېږي.

Ex: I would like to see you after. مثال: زه غواړم وروسته له تا سره و وینم.

- [Wish + like] is used to express wish desire.
  [Wish + like] د ارمان (افسوس) د څرګندولو لپاره استعمالېږي.

Ex: I wish! I would pass the exam. مثال: کاشکي! زه په امتحان کې کامیاب شوی وای.

Ex: He wishes ! He would visit Kandahar. مثال: کاشکي! هغه دوباره کندهار ته تللی وای.

➢ "Ought to": باید

"Ought to" indicates a command or instruction.
"Ought to" امــر یا هــدایــت څــرګــندوي.

Ex: I Ought to tell him the fact. مثال: زه باید هغه ته حقیقت ووایم.

Formula of **"Ought to"** د **"Ought to"** فورمول

Subject + Ought to + V_1 + Object / Complement.	(+)	ساده حالت
You ought to learn English!		تاسي باید انګلیسي زده کړئ!
Ought + Subject + to + V_1 + Object / Complement?	(?)	سواليه حالت
Ought You to learn English?		آیا تاسي باید انګلیسي زده کړئ؟
Subject + Ought + not + to + V_1 + Object/ Complement.	(-)	منفي حالت
You ought not to learn English!		تاسي باید انګلیسي زده نه کړئ!
Ought + Subject + not + to + V_1 + Object/Complement -?	(?/-)	منفي سواليه حالت
Ought you not to learn English ?		آیا ته باید انګلیسي زده نه کړئ ؟
Oughtn't + Subject + V_1 + Object/ Complement -?	(?/-)	منفی سواليه حالت
Oughtn't you learn English?		آیا ته باید انګلیسي زده نه کړئ؟

- "Ought to" express a weak necessity.

"Ought to" یو ضعیف ضرورت څرګندوي.

Ex: You ought to buy a car! مثال: ته باید یو موټر واخلي!

Ex: Students ought to have a pen and notebook. مثال: زده کوونکي باید قلم او کتابچه ولري.

Ex: He ought not to neglect in his duties. مثال: هغه باید په خپلو وظایفو کې غفلت ونکړي.

Note: "Should" is more commonly than "Ought to".

"Should" له "Ought to" **څخه** ډېر معمول دی. ("Should" ډېر استعمالېږي).

Semi modal auxiliary verbs

نیمه نمونه یي کومکي فعلونه

There are three semi modal auxiliary verbs in English language which consist in: Need, Dare and Used to.

په انګلیسي ژبه کې درې نیمه نمونه یي کومکي فعلونه دي چې عبارت دي له: Dare, Need او Used to **څخه**.

Semi modal auxiliary verbs نیمه نمونه يي کومکي فعلونه		
Need	Dare	Used to

➢ "Need": ضرورت لرل، احتياج لرل، احتياج

"Need" is used to show a necessity it sometimes works as a ordi - nary verb, sometimes as a modal auxiliary verb and sometimes a noun.

"Need" د ضرورت او حاجت د ښکاره کولو لپاره استعمالېږي هغه ځيني وخت د اصلي فعل په حيث، ځيني وخت د نمونه يي کومکي فعل په حيث او ځيني وخت د يو اسم په حيث کار کوي.

Ex: He <u>need</u> not go there. (auxiliary). مثال: ضرورت نشته چې هغه هلته ولاړ شي.(کومکي).

Ex: I <u>need</u> a pen. (ordinary). مثال: زه يوه قلم ته ضرورت لرم.(اصلي).

Ex: He is <u>need</u> of money. (noun). مثال: هغه د پيسو محتاج دی. (اسم).

نوټ: کله چې د "Need" فعل په جمله کې يوازي او يا له مصدر سره يوځاي استعمال شي اصلي فعل دي او کله چې په سواليه يا منفي شکل استعمال شي بيا کومکي فعل دی او که ځيني وخت په مثبته جمله کې له بل فعل سره راشي نو د اسم په حيث کار کوي.

Ex: I <u>need</u> a pen to write.(ordinary). مثال: زه د ليکلو لپاره يو قلم ته ضرورت لرم.(اصلي).

Ex: <u>Need</u> he come? (auxiliary). مثال: آيا د هغه راتګ ضروری دی؟ (کومکي).

Ex: She is <u>need</u> of dress.(noun). مثال: هغه د لباس محتاجه ده.(اسم).

➢ "Dare": جرئت لرل

"Dare" is used to show courage and bravery.

"Dare" د جرئت او زړورتيا د ښکاره ولو لپاره استعمالېږي.

- "Dare" is also used as ordinary and auxiliary verbs.

"Dare" د اصلي او کومکي فعلونو په حيث هم استعمالېږي.

Ex: I dare till him the matter. (auxiliary). مثال: زه په جرئت سره هغه ته موضوع وایم. (کومکي).

Ex: He dare not / daren't come in front of us. (auxiliary).
مثال: هغه جرئت نه لري (چې) زموږ مخته راشي. (کومکي).

Ex: She did not dare to talk me. (ordinary).
مثال: هغې جرئت ونه کړ (چې) له ما سره خبري وکړي. (اصلي).

➢ " Used to": سابق، پخوا

a) When (used to) is followed by the simple form of the verb , means (before) and (ago).
کله چې (used to) د فعل له ساده شکل سره استعمال شي د (مخکي) او (پخوا) مانا ورکوی.

Ex: Amran used to work in a bank. مثال: عمران پخوا په یوه بانک کې کار کاوو.

b) When (used to) used with to be verb followed by the (ing) form means habit.
کله چې (used to) د (to be) فعل سره استعمال شي او وروسته له هغه د (ing) شکل علاوه شي عادت مانا ورکوي.

Ex: I am used to living in Kabul. مثال: زه په کابل کې له ژوند کولو سره عادت یم.

Ex: He was used to playing cricket. مثال: هغه د کرکیټ له لوبې سره عادت وو.

c) { Get + used to} is also used to show habit.
{ Get + used to} همدارنگه د عادت د ځرگندولو لپاره استعمالیږي.

Ex: You will soon get used to living in the city.
مثال: ته به ژر په ښار کې د ژوند کولو سره عادت شي.

Noun اســم

Noun is a word which is used as the name some person, place, place or animal or a thing.

اسم هغه کلیمه ده چې د شخص، مکان، حیوان اویا د یو شي د نومولو لپاره استعمالېږي.

Ex: Obaid, Logar, Cow, Glass etc… مثال: عبید ، لوګر، غـوا ، ګیلاس اونور...

- **Nouns according to physical existence touchable and seen are divided into two parts:**

- اسمونه د فزیکي و جود د لمس د قابلیت او د لېدو په مطابق په دوو برخو وېشل شوي دي:

1) Concrete Nouns. د ذات اسـمونه

2) Abstract Nouns. د مانا اسـمونه

1) Concrete Nouns: د ذات اسمونه

Concrete noun is a noun which has foreign or physical existence and we can usually touch it.

د ذات اسم هغه اسم دي چې خارجي یا فزیکي وجود ولري او موږ هغه معمولاً لمس کولای شو.

Ex: Stone, earth, house, door etc... مثال: ډبره، ځمکه، کور، دروازه اوداسي نور...

- **Concrete nouns are divided into five parts:**

د ذات اسمونه په پنځو برخو وېشل شوي دي:

1. Proper noun. خاص اسم
2. Common noun. عام اسم
3. Collective noun. د جمع اسم
4. Material noun. د جنس اسم
5. Compound noun. مرکب اسم

1. Proper Noun خاص اسم

Proper noun is the name of some proper person or place.
خاص اسم د خاص شخص یا ځاي نوم دی.(په خاص شخص یا خاص ځای باندي دلالت کوي).

Ex: Afghanistan, Kandahar, Ghazi M. Jan Khan, Mirwis Nika etc...
مثال: افغانستان، کندهار، غازی محمد جان خان، میرویس نېکه اوداسي نور...

2. Common Noun عـام اسـم

Common noun is a name given in common to every person or thing in the same class or kind.
عـام اسم هغه اسم دی چي هـر شـخص یا شي ته پخپله نوع یا ټولگي کي عام وي. (چي په همجنس شخص یا شي باندي دلالت کوي).

Ex: Child, school, class, book etc... مثال: ماشوم، ښوونځی، ټولگی، کتاب اونور...

3. Collective Noun د جمع اسـم

Collective noun is the name of a collection of persons, things or animals.
د جمع اسم د اشخاصو، شیانو یا حیواناتو د ډلي په نوم(دلالت) کوي.

Ex: Family, tribe, nation etc... مثال: کورنۍ، قبیله، ملت او داسی نور...

4. Material Noun د جنس اسـم

Material noun is a noun which shows what substance is a noun made of.
د جنس اسم هغه اسم دی چي دا ښکاره کوي چي یو اسـم له څه شي څخه جوړ شوی دي.

Ex: Wood, Milke, Gold, water etc... مثال: لرگی، شیدي، سره زر، اوبه اونور...

Note: نوټ

By adding article (the) before material nouns, they are turned to common nouns.

د جنس د اسم څخه د مخه د (the) د تعریف توری په زیاتولو سره هغوی په عام اسمونو بدلیږي.

Ex: We are need of <u>food</u>. (material noun).

مثال: موږ د <u>غذا</u> اړتیا لرو. (د جنس نوم).

Ex: <u>The food</u> of our country is delicious. (common noun).

مثال: زموږ د هېواد <u>غذا</u> خوندوره ده. (عام اسم).

5. Compound Noun مرکب اسم

Compound noun is a noun which is formed by the combination of two or more than two nouns.

مرکب اسم هغه اسم دی چې له دوو یا له دوو څخه له زیاتو اسمونو څخه جوړ شوی وي.

Ex: <u>Shop</u><u>keeper</u> (دوکاندار), <u>Drug</u> <u>Store</u> (درملتون), etc... ...اونور

Shop ↓ Noun, keeper ↓ Noun; Drug ↓ Noun, Store ↓ Noun

☞ Compound Nouns are divided in to three parts:

مرکب اسمونه په دریو برخو وېشل شوي دي:

a) Simple Compound Noun ساده مرکب اسم

Simple compound noun is a noun which is written as one word.

ساده مرکب اسم هغه اسم دی چې د یوې کلمې په څېر لیکل کېږي.

Ex: Shortcut.

b) Open Compound Noun خلاص مرکب اسم

Open compound noun is a noun which is written as two words.
خلاص مرکب اسم هغه اسم دی چې د دوو کلیمو په څېر لیکل کېږي.

Ex: Book keeper, House work etc…

c) Hyphenated Compound Noun فاصله لرونکی مرکب اسم

Hyphenated Compound noun is a noun which is separated by hyphen.
فاصله لرونکی مرکب اسم هغه اسم دی چې د فاصلې په واسطه جلا شوی وي.

Ex: Father – in – law, Commander – in – chief.

2) Abstract Noun د مانا اسم

Abstract noun is the noun which doesn't have any foreign or physical existence and can not be touchable.
د مانا اسم هغه اسم دی چې خارجي یا فزیکې وجود ونلري او د لمس قابلیت هم نلری.

Ex: Bravery, Darkness, Knowledge etc... مثال: زړه ورتوب، تاریکې، پوهه او داسي نور...

Note: نوټ

- **Abstract nouns are formed as follow:**

د مانا اسمونه په لاندې ډول تشکیلېږي:

❖ From Adjectives **له صفتونو څخه**

Ex: Kind – <u>Kindness</u>. مثال: مهربان- <u>مهرباني</u>.

Ex: Brave – <u>Bravery</u>. مثال: زړه ور- زړه <u>ورتوب</u>.

❖ From verbs له فعلونو څخه

Ex: Obey – <u>Obedience</u>. مثال: قبلول ـ <u>قبلوه نه</u>.

Ex: Grow – <u>Groth</u>. مثال: لوی کېدل ـ <u>لوی کېدنه</u>.

❖ From common nouns له عام اسمونو څخه

Ex: Child – <u>Childhood</u>. مثال: ماشوم ـ <u>ماشوم توب</u>.

Note: The names arts and sciences are also abstract nouns.
نوټ: د هنرونو او علومو نومونه هم د مانا اسمونه دي.

Ex: Math, Chemistry, Grammar etc… مثال: رياضي، کيميا، گرامر اونور...

نوټ: د دې ذکر شوو نومونو برسېره کولای شو اسمونه د شمېرلو او نه شمېرلو له مخې هم طبقه بندي کړو.

⇨ Countable nouns شمېرل کېدونکي اسمونه

Countable nouns are those nouns that can be counted.
شمېرل کېدونکي اسمونه هغه اسمونه دي چې شمېرل کېدای شي.(د شمېرولو وړ وي).

Ex: Apple, cup, human etc… مثال: مڼه، پياله، انسان او نور...

Note:نوټ

1) We can use the indefinite article (a/an) with countable nouns.
موږ کولای شو د شمېرل کېدونکي اسمونو سره نامعين د تعريف توری(a/an) استعمال کړو.

En: A cow is an animal. مثال: غوا يو حيوان ده.

2) When a countable noun is singular, we use a word like (a/an, the, this, my) with it.

کله چې یو شمېرل کېدونکی اسم مفرد وي، موږ د (a/an, the, this, my) کلیمې له هغوی سره استعمالوو.

Ex: I need a pen. مثال: زه یوه قلم ته ضرورت لرم.

3) When a countable noun is plural, we can use it alone.
کله چې یو شمېرل کېدونکي اسم جمع وي، موږ کولای شو هغه یوازې استعمال کړو.

Ex: I like apples. مثال: زه مڼې خوښوم.

4) We can use (Some) and (any) with countable nouns.
کولای شو چې د شمېرل کېدونکو اسمونو سره (Some) او (any) استعمال کړو.

Ex: I have got some dollars. مثال: زه یو اندازه ډالران لرم.

Ex: Have you got any books? مثال: آیا ته یوه اندازه کتابونه لرې؟

5) We can use (a few) and (many) with countable nouns.
کولای شو د شمېرل کېدونکي اسمونو سره د (many) او (a few) کلیمې استعمال کړو.

Ex: I have got a few afghanis. مثال: زه یو څو افغانۍ لرم.

Ex: I haven't many pens. مثال: زه ډېر قلمونه نه لرم.

⇨ Uncountable nouns(Mass nouns) نه شمېرل کېدونکی اسم

Uncountable nouns are those nouns that can't be counted.
نه شمېرل کېدونکي اسمونه هغه اسمونه دي چې شمېرل کېدای نشي.

Ex: water, suger, gas etc… مثال: اوبه، بوره، ګاز او نور...

نوټ: د نه شمېرل کېدونکي اسمونو لپاره يوه ځانګړې قاعده وجود لري چې د هغه په واسطه مورږ د هغه مقدار ښيو چې (Quantity+noun) ورته ويل کيږی؛ په دې مانا چې د اسم مخکي د هغه مقدار ذکر کيږی.

Ex: two litter water. مثال: دوه ليتره اوبه.

Note:نوټ

1) The indefinite article **(a/an)** can't be used with uncountable nouns.

غير معين د تعريف توري**(a/an)** نشي استعمالېداي.

Ex: a water. (incorrect). مثال: يوه اوبه. (غلط).

Ex: Water.(correct). مثال: اوبه. (صحيح).

2) (Any) and (some) can be used with uncountable nouns.

(any) او (some) له نه شمېرل کېدونکې اسمونو سره استعمالېدای شي.

Ex: I've got some money. مثال: زه يوه اندازه پيسې لرم.

Noun Gender

د اسم جنسيت(نوعيت)

A noun is always considered according to being male , Femal or neuter.

اسم همېشه د مذکر والي، مونث والي اويا خنثی والي له مخي سنجول کېږي.

Or: The idea of gender is determining a noun according to male, female or being neuter.

اويا: له جنس څخه منظور د يو اسم مذکر والي، مونث والي اويا خنثی والي مطابق تعينول دي.

Ex: Man, womane, chair etc... مثال: سړی، ښځه، څوکۍ او نور...

1. Masculine Gender مذکر جنسیت

A noun which denotes a male human or animal is called masculine gender.

هغه اسم چې په مذکر انسان یا حیوان باندې دلالت کوي مذکر جنسیت بلل کېږي.

Ex: Father, boy, lion, king etc... مثال: پلار، هلک، زمری، پادشاه اونور...

2. Feminine Gender مونث جنسیت

A noun which denotes a female himan or animal is called feminine gender.

هغه اسم چې په مونث(ښځېنه) انسان یا حیوان باندې دلالت کوي مونث جنسیت بلل کېږي.

Ex: Mother, sister, fox etc… مثال: مور، خور، ګیدړه اونور...

3. Common Gender عام جنسیت

A noun which denotes both male and female human and animal is called common gender.

هغه اسم چې په مذکر او مونث انسان او حیوان (دوارو) باندی دلالت وکړی عام اسم بلل کېږي.

Ex: Child, student, teacher, animal etc… مثال: ماشوم، زده کوونکی، ښوونکی، حیوان اونور...

4. Neuter Gender خنثی جنسیت

A noun which denotes neither male nor female (a thing without life) is called neuter gender.

هغه اسم چې نه په مذکر او نه په مونث (هغه شی چې بې ساه وي) دلالت وکړي خنثی جنسیت بلل کېږي.

Ex: Stone, glass, book etc... مثال: ډبره، ګیلاس، کتاب اونور...

Pluralization of nouns
د اسمونو جمع بندي

The general way for pluralization of noun is adding (s) or (es) at the end of the singular nouns.

د اسم د جمع بندي لپاره عمومي طريقه د مفرد اسم په اخېر کې د (s) يا (es) له علاوه کولو څخه عبارت دی.

Ex: **مثال:**

- Book – Book<u>s</u>. کتاب ـ کتابونه.
- Watch – Watch<u>es</u>. ساعت ـ ساعتونه.

Rules of addind (s) or (es)
د (s) اويا (es) د علاوه کولو قاعدې

1) Nouns ending in (s, ss, ch, sh, x, z) take (es) in the plural form.

هغه اسمونه چې په (s, ss, ch, sh, x, z) ختم شوي وي په جمع شکل کې (es) اختياروي.

Ex: **مثال:**

→ Box – Box<u>es</u>. بکس ـ بکسونه.

→ Church – Church<u>es</u>. کليسا ـ کليساګاني.

→ Class – Class<u>es</u>. صنف ـ صنفونه.

→ Fish – Fish<u>es</u>. کب ـ کبان.

Note: نوټ

When (ch) give the sound of (k) at the end of the nouns add only (s) in the plural form.

کله چې (ch) د اسمونو په اخېر کې د (k) غږ ورکړي په جمع شکل کې يوازې (s) اختياروي.

Ex: Monarch – Monarch<u>s</u>. مثال: پادشاه ـ پادشاهان.

Ex: Stomach – Stomach<u>s</u>. مثال: معده ـ معدې.

Note: نوټ

Nouns ending in a single (z), it is doubled before adding (es).

هغه اسمونه "چې" په مفرد (z) ختمېږي د (es) له اضافه کولو مخکې هغه (z) دوه چنده کېږي.

Ex: Quiz – Quizz<u>es</u>.

2) Nouns ending in (y) following a consonant, change (y) into (I) and than add (es).

هغه اسمونه چې په (y) باندي ختم شوي وي او د یو بې غږه توري په تعقیب راغلي وي(د (y) توری څخه مخکې یو بې غږه توری راغلی وي) "نو" (y) په (I) باندي بدلېږي او وروسته (es) ورعلاوه کېږي.

Ex: Army – Armi<u>es</u>. مثال: لښکر ـ لښکري.

Ex: City – Citi<u>es</u>. مثال: ښار ـ ښارونه.

3) Nouns ending in (y) following a vowel take only (s) without any change.

هغه اسمونه چې په (y) ختم شوي وي (اوله (y) څخه مخکې یو غږ لرونکی توری راغلی وي) بې له کوم تغیر څخه د (s) توري اختیاروي.

Ex: Play – Play<u>s</u>. مثال: لوبه ـ لوبې.

Ex: Day – Day<u>s</u>. مثال: ورځ ـ ورځې.

4) Nouns ending in (O) following a consonant take (es) in the plural form.

هغه اسمونه چې په (O) ختم شوي وي (له (O) مخکې یو بې غږه توری راغلی وي) په جمع حالت کې (es) اختیاروي.

Ex: Negro – Negro<u>es</u>. مثال: تورپوست ـ تورپوستې.

Ex: Hero – Hero<u>es</u>. مثال:قهرمان ـ قهرمانان.

☞ **Exceptions استثناوي**

→ Kilo – Kilo<u>s</u>.
→ Photo – Photo<u>s</u>.
→ Piano – Piano<u>s</u>.

5) Nouns ending in (O) following a vowel take (s) without any change.
هغه اسمونه چې په (O) ختم شوي وي (اوله (O) څخه مخکي غږلرونکی توری راغلی وي) بې له کوم تغیر څخه (s) اختیاروي.

Ex: Radio – Radio<u>es</u>. مثال: راديو ـ راديو ګاني.
Ex: Vedio – Vedio<u>es</u>. مثال: ويديو ـ ويديو ګاني.

6) Nouns ending in (f) or (fe) change (f) or (fe) to (v) than add (es).
هغه اسمونه چې په (f) اويا (fe) باندي ختم شوي وی (f) يا (fe) په (v) باندي بدلېږی وروسته (es) ور اضافه کېږي.

Ex: Wife – Wiv<u>es</u>. مثال: مېرمن ـ مېرمنې.
Ex: Leaf – Leav<u>es</u>. مثال: ورقه ـ ورقې.

☞ **Exceptions استثناوي**

→ Proof – Proof<u>s</u>. ثبوت ـ ثبوتونه.
→ Chief – Chief<u>s</u>. رئيس ـ رئيسان.
→ Roof – Roof<u>s</u>. بام ـ بامونه.

7) Nouns ending in (man) except of the proper nouns like German, we change (man) in (men) in the plural form.
هغه اسمونه چې په (man) ختم شوي وي د خاصو اسمونو په استثنا لکه German د جمعي په شکل کې (man) په (men)"باندي" بدلېږي.

Ex: **مثال:**

→ Man – <u>Men</u>. سړی ـ سړي.

→ Fisherman – <u>Fishermen</u>. کب نیونکی ـ کب نیوونکي.

8) The compound nouns are usually pluralized in the last noun.
مرکب اسمونه معمولاً په اخیري اسم کې جمع کېږي.

Ex: Drug store – Drug store<u>s</u>. مثال: درملتون ـ درملتونونه.

Ex: Forming land – forming land<u>s</u>. مثال: کرنېزه ځمکه ـ کرنېزې ځمکې.

9) Compound nouns separated by preposition, are usually pluralized in the main noun.
"هغه" ترکیبي اسمونه چې د اضافي توري په واسطه جلا شوي وي معمولاً د هغه اصلي اسم جمع بندي کېږي.

Ex: Father in law – Father<u>s</u> in law. مثال: خُسر ـ خُسران.

Ex: Sister in law – Sister<u>s</u> in law. مثال: وربنداره ـ وربنداري.

10) Eight nouns form their oplural by a vowel change.
اته اسمونه خپل د جمعي شکل د يو غږلرونکي توري د تغير په واسطه تشکيلوي.

Ex: **مثال:**

→ Foot – F<u>ee</u>t. پښه ـ پښې.

→ Tooth – T<u>ee</u>th. غاښ ـ غاښونه.

→ Mouse – M<u>i</u>ce. موږک ـ موږکان.

→ Goose – G<u>ee</u>se. قاز ـ قازان.

→ Man – M<u>e</u>n. سړی ـ سړي.

→ Woman – Wom<u>e</u>n. ښځه ـ ښځې.

→ Louse – L<u>i</u>ce. مږه – مږي.

11) Some of the nouns always written in the plural form, because they are paired.

ځيني اسمونه همېشه په جمع شکل ليکل کېږي ځکه هغوی جوړه(جفت) دي.

Ex: Shoes, Gloves etc…

مثال: بوټونه، دستکشونه او داسي نور...

12) Some nouns are irregulary pluralized becsuse they are originally Latin.

ځيني اسمونه په بې قاعده ډول جمع بندي کېږي ځکه هغوی په حقيقت کې لاتيني"رېښه" لري.

Ex: **مثال:**

Datum – <u>Data</u>	اطلاع ـ <u>اطلاعات</u>
Child – <u>Children</u>	ماشوم ـ <u>ماشومان</u>
Ox – <u>Oxen</u>	غوی ـ <u>غوايان</u>

13) The letters, numbers and other symbols are pluralized by adding (‘s).

توري، عددونه او نور سمبولونه د (‘s) د علاوه کولو په واسطه جمع کېږي.

Ex: 8 – 8’<u>s</u>.

Ex: M – M’<u>s</u>.

14) Some nouns are plural in form but singular in meaning.

ځيني اسمونه په شکل کې جمع مگر په مانا کې مفرد دي(په مانا کې په مفرد اسم دلالت کوي).

Ex: **مثال:**

Mathematics	د رياضي علم
Politics	د سياست علم
Ethics	د اخلاقو علم

Sentence جمله

A group of related words which has a subject and predicate and makes a complete sense is called sentence.

د کلیمو یو ګروپ چې د مبتدا اوخبر درلودونکي وي او یوه پوره مانا ورکړي جمله بلل کېږي.

Or: A group of words that gives complete sense is called sentence.

اویا: د کلیمو یو ګروپ چې پوره مانا ورکوي جمله بلل کېږي.

Ex:Shafiq studies English every day. مثال: شفیق هره ورځ انګلیسي مطالعه کوي.

- **The sentences are divided into three parts in form:**

جملې د شکل له مخې په دریو برخو وېشل شوي دي:

1. Simple sentences. ساده جملې
2. Complex sentences. پېچلي جملې
3. Compound sentences. مرکبي جملې

1. Simple Sentences ساده جملې

A sentence which has one subject and a predicate or has only a finite verb is called simple sentence.

هغه جمله چې یو مبتدا او یو خبر ولري اویا "هم" یو محدود فعل ولري ساده جمله بلل کېږي.

Ex: I play football every morning. مثال: زه هر سهار د فوټبال لوبه کوم.

Ex: Najeeb went to Kandahar. مثال: نجیب کندهار ته ولاړ.

2. Complex Sentences پېچلې جملې

A sentence which has one principle and one or more than one subordinating clauses is called complex sentence .

هغه جمله چې یوه اصلي او یوه یا له یوې څخه زیاتې فرعي قضیې ولري پېچلې جمله بلل کېږي.

Ex: This is Ahmad <u>which</u> studies every night.

مثال: دغه احمد دی <u>چې</u> هره شپه مطالعه کوي.

Ex: Noor Ahmad is a teacher <u>who</u> teaches well.

مثال: نوراحمد یو ښوونکی دی <u>چې</u> ډېر ښه تدریس کوي.

3. Compound sentences مرکبې جملې

When two simple sentences are joined by a conjunction, is called compound sentence.

کله چې دوه ساده جملې د یو ربطي توري په واسطه سره وصلې شي مرکبې جملې بلل کېږي.

Ex: Samiullah is a teacher <u>but</u> Sifatullah is an engineer.

مثال: سمیع الله یو ښوونکی دی <u>مګر</u> صفت الله یو انجنیر دی.

Ex: I can speak English <u>and</u> Ahmad is too.

مثال: زه په انګلیسي ژبه خبرې کولای شم <u>او</u> احمد هم.

- **The sentences are divided into four parts in meaning:**
  جملې د مانا (مفهوم) له مخې په څلورو برخو وېشل شوي دي:

1) Declarative Sentences خبري جملې

A sentences which expresses a statement or assertion, is called declarative sentence.

هغه جمله چې یوه بیانیه یا خبر څرګند کړي خبري جمله بلل کېږي.

Ex: I saw Karrim yesterday. مثال: ما تېره ورځ کریم ولید.

Ex: I can not speak Urdu. مثال: زه په اردو خبرې نشم کولای.

2) Imperative Sentences امریه جملې

A sentence which expresses a command, request or suggestion, is called imperative sentence.

هغه جمله چې امر، غوښتنه اویا وړاندیز بیانوي امریه جمله بلل کېږي.

Ex: Please close the door! — مثال: لطفاً دروازه بنده کړه!

Ex: May I use your pen? — مثال: "اجازه" ده "چې" ستا قلم استعمال کړم؟

Ex: Don't go away! — مثال: لطفاً لرې مه ځئ!

Note: نوټ

In the imperative sentences the subject is omitted because it is known.

په امریه جملو کې مبتداء له منځه وړل کېږي ځکه (چې) هغه معلوم دی.

Ex: You come here please! — مثال: مهرباني وکړه دلته راشه!

(You ↓ له منځه ځي)

Ex: Come here please! — مثال: مهرباني وکړه دلته راشه!

➢ Polite request مادبانه غوښتنه

The following combinations are used to express polite requests:

د مادبانه غوښتنې د بیان لپاره لاندي ترکیبونه استعمالېږي:

❖ Would you please? آیا لطفاً به؟

Ex: Would you please the room? — مثال: آیا لطفاً به اطاق پاک کړې؟

❖ Would you mind? آیا ممکنه ده بې زحمته؟

Ex: Would you mind ringing me? — مثال: آیا ممکنه ده بې زحمته راته زنګ ووهې؟

❖ **Will you please?** آیا لطفاً به؟

Ex: Will you please be quiet? مثال: آیا لطفاً به خاموشه و اوسې؟

➢ **Affirmative imperatives sentences** مثبتې امریه جملې

Ex: Come here! مثال: دلته راشه!

Ex: Please look me! مثال: لطفاً ماته وګوره!

➢ **Negative imperative sentences** منفي امریه جملې

Ex: Don't sit down! مثال: مه کښېنه!

Ex: Don't speak loud! مثال: تېزي خبري مه کوه!

➢ **Analysis of a sentence structure** د یوې جملې د جوړښت تجزیه

☞ **Subject (مبتدا)**

(مبتدا) مخکې د فاعلي ضمیرونو په بحث کې مکمل تشریح شوي دی.

☞ **Predicate (خبر)**

Predicate is a part of sentence which tells something about subject , including the verb up to end of the sentence forms predicate.

خبر د جملې هغه برخه ده چې د مبتدا په باره کې خبري کوي د فعل په شمول تر اخیره "ټوله" جمله خبر تشکیلوي.

⇨ **The words which are used in predicate are as follow:**
هغه کلیمې چې په خبر کې استعمالیږي په لاندی ډول دي:

1. The essential word in the predicate is verb that can be either transitive or intransitive.
په خبر کې مهمه کلمه فعل دی چې کېدای شي لازمي وي یا متعدي وي.

Ex: Ahmad broke the chair. مثال: احمد څوکۍ ماته کړه.

Ex: The boby cries every night. مثال: ماشوم هره شپه ژاړي.

2. Adverb or Adverb phrase which qualifies the verb.
قید یا قیدي عبارت چې فعل معینوي.

Ex: Shabeer spoke very clearly. مثال: شبیر ډیر په واضح ډول خبري کوي.

3. Infinitives and Gerund. مصدر او مصدري اسم.

Ex: I like swimming. مثال: زه لامبو وهل خوښوم.

Ex: They want to go مثال: هغوی غواړي "چې" ولاړ شي.

4. Object: which can be either a noun or pronoun.
مفعول: کېدای شي چې اسم یا ضمیر وي.

Ex: I like him. مثال: زه هغه خوښوم.

Ex: Baseer wrote a letter. مثال: بصیر یو خط ولیکه.

☞ Complement تکمیل کوونکی

تکمیل کوونکی مخکي مکمل تشریح شوي دی.

3) Interrogative sentences پوښتنېزې (سواليه) جملې

A sentence which asks a question is called interrogative sentence.
هغه جمله چې يو سوال پوښتي پوښتنېزه جمله بلل کېږي.

Note: نوټ

An interrogative sentence is formed by three ways
يوه پوښتنېزه جمله په دريو طريقو تشکيلېږي:

1. By using (Wh) questions at the beginning of the sentences. (Direct question).
د جملو په سرکې د (Wh) په استعمالولو سره.(مستقيم سوال).

Ex: <u>Wh</u>at is your job? مثال: ستاسي وظيفه څه شی دی؟

2. By using auxiliary verbs at the beginning of the sentences. (indirect question).
د جملو په سر کې د کومکي فعلونو په استعمالولو سره.(غير مستقيم سوال).

Ex: <u>Can</u> you play chess? مثال: آيا ته د سطرنج لوبه کولاي شي؟

4) Exclamatory sentences ندائـي(غږېزي) جملې

A sentence which expresses a strong feeling or emotion is called exclamatory.
هغه جملې چې يو قوي احساس يا هيجان بيان کړي ندايه جمله بلل کېږي.

Ex: What a beautiful car it is! مثال: څه يو ښکلی موټر دی!

Ex: How awful he acted! مثال: څومره بد چلند يې وکړ!

Gerund د مصدراسم

Gerund is the (ing) form of a verb which does the work of a noun.

د مصدراسم د فعل د (ing) شکل دی چې د یو اسم کار سرته رسوي.

Gerund has both the force of a noun and a verb.

د مصدر اسم هم د اسم او هم د فعل "وظیفه" لري.

Ex: Speak<u>ing</u>, Read<u>ing</u>, teach<u>ing</u> etc... مثال: خبري کول، لوستل، تدریس کول او نور...

Uses of Gerund د مصدر د اسم استعمالات

1. As the subject of the sentence: د جملې د مبتدا په حیث:

Ex: <u>Working</u> is a good exercise. مثال: <u>کار کول</u> یو ښه تمرین دی.

Ex: <u>Swimming</u> is usefull for health. مثال: <u>لامبو وهل</u> د روغتیا لپاره ګټوره ده.

2. As the object of a transitive verb: د یو متعدي فعل د مفعول په حیث:

Ex: Please stop <u>playing</u>! مثال: لطفاً <u>لوبه کول</u> پرېږدئ!

Ex: I like <u>reading</u> magazines. مثال: زه د مجلو <u>لوستل</u> خوښوم.

3. As the complement of the sentence: د جملې د تکمیل کوونکي په حیث:

Ex: I like <u>studying</u>. مثال: زه <u>مطالعه کول</u> خوښوم.

Ex: Saleem does not like <u>swimming</u>. مثال: سلیم <u>لامبو وهل</u> نه خوښوي.

4. As an adjective befor noun: د صفت په حیث له اسم څخه مخکې:

Ex: He prolongs a <u>speaking</u> class. مثال: هغه د <u>مکالمې</u> ټولګي ته ادامه ورکوي.

5. As the complement of preposition: د اضافي توری د تکمیل کوونکی په حیث:

Ex: We come here for <u>learning</u>. مثال: موږ دلته د <u>زده کړې</u> لپاره راځو.

Ex: He prevents me from <u>going</u> alone. مثال: هغه ما له یوازې <u>تګ</u> څخه منع کوي.

6. Gerund is also used for prevented actions in the plaques and attention:

د مصدر اسم د عملونو د مخنیوي او د توجه لپاره په لوحو کې هم استعمالېږي:

Ex: No <u>smoking</u>. مثال: <u>څکول</u> "منع" دي.

Infinitive مصدر

The base form of a verb which is often followed by (to) is called infinitive.

د فعل اساسي شکل چې اکثره له (to) سره یوځاي کېږي مصدر بلل کېږي.

Or: Infinitive is the base form of a verb which expresses an action or state feerly.

اویا: مصدر د فعل اساسي شکل دی چې عمل یا حالت په ازاد ډول بیانوي.

Like: <u>To</u> study, <u>To</u> play, <u>To</u> go etc… لکه: مطالعه کول، لوبه کول، تلل او نور...

Ex: <u>To study</u> English is useful. مثال: د انګلیسي مطالعه کول ګټوره ده.

➢ Uses of infinitive د مصدر استعمالات

1. As the subject of the sentence: (before the main verb).

د جملې د مبتدا په حیث: (له اصلي فعل څخه مخکې).

Ex: <u>To exercise</u> sport is useful for health. مثال: د سپورت تمرین کول د روغتیا لپاره ګټور دی.

2. As the object of a transitive verb: د یو متعدي فعل په حیث:

Ex: I wish to become a doctor. مثال: زه ارزو لرم (چې) په راتلوونکي کې ډاکتر شم.

3. Infinitive can be used with (to be + about) to express an immediate future.
مصدر کېداي شي له (to be + about) سره یو ځاي استعمال شي "ترڅو" نږدې راتلوونکی بیان کړي.

Ex: The class is about to start. مثال: ټولگی شروع کېدلو ته نږدې ده.

Ex: Ali is about to leave the Kabul. مثال: علي د کابل ترک کولو ته نږدې دی.

4. Infinitive can be used alone: (at the end of the sentence).
مصدر کېدای شي یوازي استعمال شي: (د جملې په اخېر کې).

Ex: I like to read. مثال: زه لوستل خوښوم.

5. Infinitive can be used after adjectives in the sentences:
مصدر کېداي شي په جمله کې له صفتونو څخه وروسته استعمال شي:

Ex: I am pleased to meet you. مثال: ستاسو له ملاقات څخه خوښ شوم.

6. Infinitive is also used to express an intention.
مصدر د مقصد لپاره هم استعمالېږي.

Ex: I come to see you here. مثال: زه دلته راځم "چې" تاسو ووینم.

Ex:We study to improve our knowledge. مثال: موږ مطالعه کوو "ترڅو" خپل علم ته انکشاف ورکړو.

7. Infinitive is also used to qualify and modify a noun.
مصدر د اسم د معینولو او بهتر کولو لپاره هم استعمالېږي.

Ex: This is not the time to play. مثال: دا د لوبې کولو وخت ندی.

Tag questions
ضمېمه يي سوالونه

Tag questions are short additions at the end of the sentences asking for agreement or confirmation.

ضمېمه يي سوالونه هغه لنډ ضمايم دي (چې) د جملو په اخېر کې د تايد يا تصديق لپاره پوښتنه کوي.

Ex: Omer is a doctor, isn't he? مثال: عمر يو ډاکټر دی، آيا ندی؟

Ex: You play chess, Do not you? مثال: تاسي د سطرنج لوبه کوئ، آيا همداسي نده؟

Rules: قاعدې

1) Affirmative sentences are followed by negative tags.

مثبتي جملې د منفي ضمايمو په واسطه تعقيبېږي(ترسره کېږي).

Ex: I go to school, Don't I? مثال: زه ښوونځي ته ځم، آيا نه ځم؟

Ex: Ali speaks Arabic, Doesn't he? مثال:علي په عربي خبري کوي، آيا نه يې کوي؟

2) Negative sentences are followed by affirmative tags.

منفي جملې بيا د مثبتو ضمايمو په واسطه تعقيبېږي. (ترسره کېږي).

Ex: He does not tell lie, Does he? مثال: هغه درواغ نه وايي، آيا وايي يې؟

Ex: You are not come here, Are you? مثال: ته دلته نه راځې، آيا راځې ؟

Note: نوټ

If the sentence contains auxiliary verbs the auxiliary verb itself is repeated as subject of the tag otherwise we use (to do) verbs.

که چېري په جمله کې کومکي فعل موجود وي کومکې فعل پخپله د ضميمې په حيث تکرارېږي او بغير له هغه څخه موږ د (to do) فعلونه استعمالوو.

Ex: Ahman can speak Urdu, Can't he? مثال: احمد په اُردو خبري کولای شي، آیا نه یې شي کولای؟

Ex: We went to the party, Didn't we? مثال: موږ مېلمستیا ته ولاړو، آیا نه ولاړو؟

3) The imperative sentences have the tag (will you) or (would you) .

امریه جمله د (will you) یا (would you) ضمېمه لري.

Ex: Please close the door! will you? مثال: لطفاً دروازه بنده کړه! آیا بنده به یې کړې؟

Ex: Please, be quite! would you? مثال: لطفاً خاموشه اوسئ! آیا خاموش به سئ؟

4) The sentences which have request or demand form have the tag (will not you) or (won't you).

هغه جملې چې غوښتنه یا درخواست ولري د (will not you) یا (won't you) ضمیمه لري.

Ex: Have a drink! Won't you? مثال: څه شي وڅښه! آیا وبه یې نه څښې؟

Ex: Have a seat! Will not you? مثال: لطفاً راشه کښېنه ! آیا نه به کښېنې؟

نوټ: په هغو جملو کې چې please استعمال شوي وي باید توجه وشي چې آیا له نږدې امر سره دی اویا له غوښتني سره . په هغه صورت کې چې له نږدې امر سره وي نو د (will you) له ضمیمې څخه کار اخېستل کېږي او که چېري له نږدې غوښتنې سره وي په هغه صورت کې د (will not you) له ضمېمې څخه کار اخېستل کېږي.

5) The sentences which are started by (Let's) have the tag (shall we).

هغه جملې چې په (Let's) شروع شوي وي د (shall we) ضمېمه لري.

Ex: Let's chess! Shall we? مثال: راځه چې د سطرنج لوبه وکړو! آیا وبه یې کړو؟

Ex: Let's go to the bazaar! Shall we? مثال: راځه چې بازارته ولاړ شو! آیا ولاړ به شو؟

6) Sentences which contain words such as (Never, no, none, scarcely, rarely, hardly ever, seldom) etc… are considered as negative and have the positive tags.

هغه جملې چې د (Never, no, none, scarcely, rarely, hardly ever, seldom)
او داسې نورو... کلیمو درلودونکي وي منفي جملې شمېرل کېږي او مثبتې ضمېمې لري.

Ex: I never tell lie, <u>Do I</u> ?　　مثال: زه هېڅکله دروغ نه وایم ، <u>آیا همداسې نده</u>؟

Ex: We studied neither book, <u>Did we</u>?
مثال: موږ هیڅ کتاب ندی مطالعه کړي، <u>آیا همداسې نده</u>؟

7) When the subject of the sentence, are words like (nobady, anybody, somebody etc…) the pronoun (they) is used as the subject of the tag.

کله چې د جملې مبتدا د (nobady, anybody, somebody **او نوري...) کلیمي وي د**
(they) **ضمیر د مبتدا د ضمیمي په حیث استعمالیږي.**

Ex: Nobady came to the party, <u>Did they</u>? مثال: هیڅوک مېلمستیا ته ندی راغلي ،<u>آیا راغلي دی</u>؟

Ex: Somebody broke the glass, <u>Didn't they</u>?　　مثال: یو کس ښیښه ماته کړه، <u>آیا همداسې نده</u>؟

8) The tag of (I am) is (aren't I).　　د (I am) ضمېمه (aren't I) ده.

Ex: <u>I am</u> a tailor, <u>aren't I</u> ?　　مثال: زه یو خیاط یم، <u>آیا نه یم</u>؟

9) The tag of (I am not) is (am I).　　د (I am not) ضمېمه (am I) ده.

Ex: <u>I am not</u> a doctor, <u>am I</u>?　　مثال: زه یو ډاکتر نه یم، <u>آیا یم</u>؟

یادونه: دغه استثنا یوازې په بریتانوي انګلیسي کې ده.(د ۹ نمبر ضمېمه).

10) The sentences which have positive form but express a negative meaning that have the positive tags.
هغه جملې چې مثبت شکل لري مګر منفي مفهوم بیانوي هغه مثبت ضمایم لري.

Ex: Khalid is too fat to run fast, Is he?
مثال: خالد له هغه څخه چاغ دی چې منډې وهي، آیا همداسې ندی؟

Ex: Jamila is too small to get married, Is she?
مثال: جمیله له هغه څخه کوچنۍ ده (چې) واده وکړي، آیا همداسې نده؟

Conditional sentences
شرطیه جملې

Conditional sentences are those which are formed by (If) or (whether) and express a condition.
شرطیه جملې هغه دي چې د (If) یا (whether) په واسطه تشکیلېږي او یو شرط بیانوي.

Ex: If I were the presedent, I would help the poor.
مثال: که چېري زه ولسمشر وای، (نو) ما به له فقیرانو سره مرسته کوله.

➢ **Conditional sentences are divided into two parts:**
شرطیه جملې په دوو برخو وېشل شوي دي:

1) Probable conditional sentences. ممکنه شرطیه جملې
2) Improbable conditional sentences. نا ممکنه شرطیه جملې

1) Probable Conditional Sentences ممکنه شرطیه جملې

The probable conditions are those which indicate a possible action that is to say , in these conditions it is possible to perform the action.

ممکنه شرطیه جملې هغه دي چې په ممکن عمل باندي دلالت کوي یا په بل عبارت په دغو شرطیه "جملو" کې د عمل سرته رسولو امکان موجود دی.

Note: نوټ

The probable conditionl sentences are usually formed in the present and future tenses.

شرطیه جملې معمولاً په حال او راتلوونکي زمانو کې تشکیلېږي.

Ex: <u>If</u> you drink dirty water, you will get sick!

مثال: <u>که چېري</u> چټلې اوبه وڅښې ، ناروغ به شې!

Ex: Whether it is sunny, we will go to the pool for swimming.

مثال: <u>که چېري</u> هوا لمریزه وي، موږ به لامبو وهلو ته ولاړ شو.

Ex: If he comes here, we shall go to the bazaar.

مثال: <u>که چېري</u> هغه راشي، موږ به بازار ته ولاړ شو.

2) Improbable Conditional sentences. نا ممکنه شرطیه جملې

The improbable conditional sentences are those which indicate an improbable action, that is to say, in these conditions there is no possibility to perform the action.

ناممکنه شرطیه جملې هغه دي چې په ناممکن عمل باندي دلالت کوي، په بل عبارت په دې "نوع" شرطیه "جملو" کې د عمل د سرته رسېدلو امکان موجود نه دی.

Note: نوټ

The improbable conditional sentences are usually formed in the past tenses.

نامـمکنه شرطیه جملې معمولاً په تېرو زمانو کې استعمالېږي.

Ex: If I came on time, the teacher would let me in the class.

مثال: که چېرې په وخت راغلی وای، استاد به ټولګی ته اجازه راکوله.

Ex: Wheter we went to the party, we would have very happy time.

مثال: که چېرې مېلمستیا ته تللی وای، ډېر خوشحاله وخت به مو درلود.

Ex: If I studied hard, I would pass the exam.

مثال: که چېرې ما پراخه مطالعه کړې وای، "نو" کامیابېدلم.

Note: نوټ

It is possible to use (were) instead of (was) for (I, he, she, it) in the improbable conditions.

ممکنه ده په نامـمکنه شـرطیه (جملـو) کې د (I, he, she, it) لپاره د (was) په ځای (were) استعمال شي.

Ex: If I were, I would accept it. مثال: که چېرې ستا په ځای وای قبولاوو مې.

Past perfect tense
تېره کامله زمانه(لري ماضي)

Helping verb of P.P tense	د تېري کاملي زماني کومکي فعل
Had	Had

Structure: ساختمان

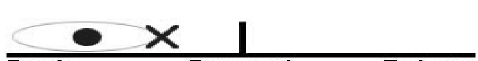
Affirmative form مثبت شکل	Sub + Had + V_3 + Comp. Ex: He had eaten food. مثال: هغه غذا خوړلې وه.
Question form سواليه شکل	Had + Sub + V_3 + Comp? Ex: Had he eaten food? مثال: آيا هغه غذا خوړلې وه؟
Negative form منفي شکل	Sub + Had + Not + V_3 + Comp. Ex: He had not eaten food. مثال: هغه غذا خوړلې نه وه.
Negative interrogative form منفي سواليه شکل	Had + Sub + Not + V_3 + Comp -? Ex: Had he not eaten food ? مثال: آيا هغه غذا خوړلې نه وه؟ Hadn't + Sub + V_3 + Comp -? Ex: Hadn't he eaten food ? مثال: آيا هغه غذا خوړلې نه وه؟

1. **Usege:** The past perfect tense is used to express that an action completed in the past before other action.

استعمال: تېره کامله زمانه د هغه عمل د بيانولو لپاره استعمالېږي چې له يو بل عمل څخه په ماضی کې تکميل شوی وي.

Or: Past perfect tense is used to show an action which started before the time of speaking in the past and was just finished.

اويا: تېره کامله زمانه د هغه عمل د بيانولو لپاره استعمالېږي چې د خبري کولو له وخت څخه مخکې شروع شوي او ليږ وروسته ختم شوی وي.

Diagram:

Note: نوټ

A (before) clause is usually used with past perfect tense to specify the past action.

د (before) قضیه معمولاً له تېرې کاملې زمانې سره د تېر عمل د معینولو "لپاره" استعمالیږي.

Ex: She had cooked the lunch <u>befor</u> we arrived home.

مثال: مخکې له دې څخه چې موږ کور ته ورسېږو هغې د غرمې ډوډۍ پخه کړې وه.

Ex: Shabeer had finished school <u>befor</u> he got twenty.

مثال: شبیر ترشل "کلنۍ" رسېدلو څخه مخکې ښوونځی ختمه کړې و.

Note: In this usage, past perfect tense is used commonly with the simple past tense.

نوټ: په دغه استعمال کې تېره کامله زمانه عموماً له ساده تېرې زمانې سره استعمالیږي.

Note: The words (when, befor, because, after, as soon as, till, until etc…) can be used in past perfect tense.

نـوټ: د (when, befor, because, after, as soon as, till, until او داسې نورې... کلیمې کېداې شي په تېره کامله زمانه کې استعمال شي.

Ex: I had finished my homework, <u>when</u> I went home.

مثال: <u>کله چې</u> کور ته ولاړم، خپله کورنۍ دنده مې خلاصه کړې وه.

2. Usage: Past perfect tense is usually used in the indirect speech.

۱. استعمال: تېره کامله زمانه معمولاً په غیر مستقیم کلام کې استعمالیږي.

Ex: Bilal said that Ahmad jan had came here.

مثال: بلال وویل چې احمد جان دلته راغلی وو.

Ex: Abrahim said that Rahim had gone to Kandahar.

مثال: ابراهیم وویل چې رحیم کندهار ته تللی وو.

Past perfect continuous tense
تېره کامله جاري زمانه

Helping verb of P.P.C tense	د تېري کاملي جاري زمانې کومکي فعل
Had been	Had been

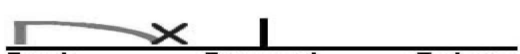
Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Had + been + V- ing + Comp. Ex: Amran had been studying Pashto. مثال: عمران د پښتو په مطالعه مشغول و.
Question form سواليه شکل	Had + Sub + been + V- ing + Comp? Ex: Had Amran been studying Pashto? مثال: آيا عمران د پښتو په مطالعه مشغول و؟
Negative form منفي شکل	Sub + Had + Not + been +V- ing + Comp . Ex: Amran had not been studying Pashto. مثال: عمران د پښتو په مطالعه مشغول نه وو.
Negative interrogative form منفي سواليه شکل	Had + Sub + Not + been +V- ing + Comp -? Ex: Had Amran not been studying Pashto? مثال:آيا عمران د پښتو په مطالعه مشغول نه و ؟ Hadn't + Sub + been + V- ing + Comp -? Ex: Hadn't Amran been studying Pashto? مثال: آيا عمران د پښتو په مطالعه مشغول نه و؟

1) Usage: Past perfect continuous is used to show the duration of an action which was in progress before another action in the past.

۱) **استعمال**: تېره کامله جاري زمانه د هغه عمل د مودې د بيانولو لپاره استعمالېږي چې په تېر "وخت" کي له بل عمل څخه مخکي د جريان په "حالت" کي وو.

Diagram:

Ex: I had been learning English lessons before starting computer.
مثال: زه د کمپيوټر له زده کړي څخه مخکي د انګليسي په زده کړه بوخت وم.

Ex: The police had been looking for the criminal for two years before caught him.
مثال: مخکي له دې چې هغه ونيسي پوليس دوه کاله په مجرم پسي ګرځېده.

2) Usage: Past perfect continuous tense is also used for the actions with emphasis which were in progress before another actions or another time in the past.

۱) **استعمال**: همدارنگه تېره کامله زمانه د هغو عملونو چې له تاکید سره په تېره زمانه کې له نورو عملونو اویا له بل وخت څخه مخکې په جریان کې وي استعمالېږي.

Ex: He had been teaching us until we become teachers.

مثال: هغه موږ ته تدریس کاوو ترڅو چې موږ ښوونکي شوو.

Phrase عبارت

Phrase is a group of related words which acts as a word and does not have subject and predicate and it cannot work like a sentence .

عبارت د تړل شـوو کلیمـو یو ګروپ دی چې د یوې کلیمـې په حیث کار کوي او د مبتدا او خبر لرونکی نه وي او هغه د یوې جملې په څیر کار نشي کولای.

Or: Phrase is a group of words which does not make a complete sense.

اویا: عبارت د کلیمو یو ګروپ دی چې کامل مفهوم نه افاده کوي.

Exs: **مثالونه:**

- ✓ As likely as not. — احتمالاً، شاید
- ✓ By no means. — په هیڅ وجه.
- ✓ For all I know. — تر کومه ځایه چې زه پوهېږم.
- ✓ In course of time. — د وخت په تېرېدو سره.
- ✓ That is to say. — په بل عبارت.
- ✓ Well done. — آفـرین.
- ✓ Shame on you. — شرم وکړه.
- ✓ As along as. — تر هغه وخت چې.
- ✓ Run away. — فرار کول.

☞ Phrasal verbs: عبارتي فعلونه

Phrasal verbs are the combination of prepositions or adverbs after the verbs so as to get several meaning which are common in modern English.

عبارتي فعلونه د فعل څخه وروسته د اضافي تورو اويا قيدونو ترکيب دی(چې) مختلفي ماناګاني ور څخه حاصلېږي چې په عصري انګليسي کې "ډېر" عام دی.

❖ Phrasal verbs are divided into two parts:

عبارتي فعلونه په دوو برخو وېشل شوي دي:

1. Separable phrasal verbs. جلا کېدونکي عبارتي فعلونه

Separable phrasal verbs are those that we can use a noun or pronoun between verb and preposition.

جلا کېدونکي عبارتي فعلونه هغه دي چې موږ وکولاي شو (چې) يو اسم يا ضمير د فعل او اضافي توري ترمنځ استعمال کړو.

Like: **مثال:**

- Throw away. لري غورځول.
- Wake up. بيدارول، بيداره کېدل.
- Hand in. لېږل، تسليمېدل.
- Fill out. تکميلول، جواب ورکول.
- Find out. پيدا کول، کشفول.

Phrasal verb عبارتی فعل

Ex: Abrahim threw the ball away. مثال: ابراهيم توپ وړاندي وغورځاوو.

Noun اسم

2. Inseparable Phrasal verbs. نه جلا کېدونکي عبارتي فعلونه

Inseparable phrasal verbs are those that we can not use a noun or pronoun between verb and preposition.

نه جلا کېدونکي عبارتي فعلونه هغه دي چې موږ نشو کولای (چې) یو اسم یا ضمیر د فعل او اضافي توري ترمنځ استعمال کړو.

Like: **لکه:**

- Call on. بلل، دعوت کول، پوښتل.
- Come across. پیدا کېدل، ښکاره کېدل.
- Drop out. اېسته کېدل، درېدل.
- Look after. توجه لرل په، سرپرستي کول.
- Pass away. مړکېدل، تسلیمېدل.

Ex: I <u>called on</u> Sadiq. مثال: ما صادیق دعوت کړ.

↓ Phrasal verb (called on)
↓ Noun (Sadiq)

Adjective صفت

Adjective is a word which modifies a noun or pronoun and gives extra information about a noun and we usually use it before a noun.

صفت هغه کلیمه ده چې یو اسم یا ضمیر بهتره کوي (تنظیموي) او د اسم په باره کې اضافي معلومات ورکوي او موږ معمولاً هغه له اسم څخه مخکې استعمالوو.

Or: Adjective is a word which completes the meaning of a noun qualifies a noun .

اویا: صفت هغه کلیمه ده چې د اسم مانا تکمیلوي او یا د یو اسم ستاینه کوي.

Ex: Wardag is a <u>nice</u> place. مثال: <u>وردگ</u> یو ښکلی ځای دی.

Ex: Ajmal is a <u>clever</u> boy. مثال: اجمل یو <u>ځیرک</u> هلک دی.

Note: نوټ

1) An adjective which is used along with a noun as an attribute is called attributive or direct adjective.

هغه صفت چې له اسم سره یو ځای د ستاینې په حیث استعمالیږي توصیفي یا مستقیم صفت بلل کیږي.

Ex: This is a small class. — مثال: دغه یوه کوچنۍ ټولګی ده.

Ex: Ahmad is a talented student. — مثال: احمد یو با استعداده زده کوونکی دی.

2) An adjective which is used along with a verb and forms part of a predicate is called predicative or indirect adjective.

هغه صفت چې له فعل سره یوځای استعمالیږي او د خبر یوه برخه یې تشکیل کړې وي خبري یا غیر مستقیم صفت بلل کیږي.

Ex: The cat in the garden is fat. — مثال: هغه پشي "چې" په باغ کې ده چاغه ده.

Ex: Sediqullah seems happy. — مثال: صدیق الله خوشحاله معلومیږي.

➢ **Adjectives are divided into eight parts:**

صفتونه په اتو برخو ویشل شوي دي:

1. Adjctives of Quality. د حالت (څرنګوالی) صفتونه

Adjective of quality are those which show the kind or quality of persons, places and things.

د حالت(څرنګوالي) صفتونه هغه دي چې د اشخاصو، مکانونو او شیانو ډول یا څرنګوالی بیانوي.

Like: Tall, Small, Beautiful ect... — لکه: جګ، کوچنی، ښایسته اوداسي نور...

Ex: This is a small class. — مثال: دغه ټولګی کوچنۍ ده.

Ex: Ajmal is a tall boy. — مثال: اجمل یو جګ هلک دی.

Note: نوټ

When article (The) is used before these adjectives they are changed to nouns.

کله چې د (The) تعریف توری له صفتونو څخه مخکې استعمال شي په اسم بدلېږي.

(د اشخاصو په معرفي کولو دلالت کوي) .

Ex: The poor are usually generous to teach other.

مثال: فقیران معمولاً له نورو څخه سخي دي.

Ex: After the battle they buried the dead. مثال: وروسته له جګړې څخه هغوی مړي ښخ کړل.

2. Adjectives of Quantity. د مقدار یا کمیت صفتونه

Adjectives of Quantity are those which show how much of a thing is meant.

د مقدار صفتونه هغه دي ښيي چې څومره یو شی "په نظر" کې دي. (د یو شي اندازه ښيي).

Some Adjectives of Quantity د مقدار ځیني صفتونه			
Some	یوه اندازه	Any	یوه اندازه
Little	لږ	Few	لږ
Many	ډېر	Much	ډېر
All	ټول	Whole	ټول، تمام
No	هیڅ	Enough	کافي

Ex: Afghans showed much courage in war.

مثال: افغانان په جګړه کې ډېره زړورتیا ښکاره کړه.

Ex: Azatullah found some money. مثال: عزت الله یوه اندازه پیسې پیدا کړې.

یادونه: "Some" او "Any" دواړه له شمېرونکي او غیر شمېرونکي اسمونو سره استعمالېږي

"Some" په مثبته بیانیه او سوالیه جملو کې استعمالېږي او "Any" په منفي بیانیه او سوالیه جملو کې استعمالیږي.

Ex: We need <u>some</u> books. مثال: موږ یوه اندازه کتابونو ته ضرورت لرو.

Ex: Do you have <u>some</u> water? مثال: آیا تاسي یوه اندازه اوبه لرئ؟

Ex: He doesn't have <u>any</u> books. مثال: هغه یوه اندازه کتابونه نه لري.

Ex: Do you have <u>any</u> pens? مثال: آیا ته یوه اندازه قلمونه لري؟

یادونه: "Many" له جمع شمېرونکي اسمونو سره په مثبته بیانیه، منفي بیانیه او سوالیه جملو کې استعمالېږي او "Much" له غیر شمېرونکي اسمونو سره په منفي بیانیه او سوالیه جملو کې استعمالېږي.

Ex: I do have <u>many</u> brothers. مثال: زه ډېر ورونه لرم.

Ex: He dosen't need <u>much</u> water. مثال: هغه ډېرو اوبو ته ضرورت نلري.

یادونه: "Few" له شمېرونکي اسمونو سره او "Little" له غیر شمېرونکي اسمونو سره استعمالېږي.

Ex: I have <u>little</u> water. مثال: زه لېږي اوبه لرم.

Ex: I have <u>few</u> friends. مثال: زه لېږ ملګري لرم.

3. Numeral Adjectives عددي صفتونه

Numeral Adectives show how many persons or things are meant or in which position or degree a person or thing stands.

عددي صفتونه ښيي "چې" څومره اشخاص یا شیان په "نظر کې" نیول شوي دي اویا "دا چې" یو شخص یا شی په کوم مقام یا درجه کې قرار لري.

Some Numeral Adjectives ځیني عددي صفتونه			
One	یو	Two	دوه
First	لومړی	Secound	دوهم
Many	ډېر	A lot	زیات
Several	څو		

Ex: The mouth has <u>32</u> teeth. مثال: خوله <u>۳۲</u> غاښونه لري.

Ex: I have <u>two</u> books. مثال: زه <u>دوه</u> کتابونه لرم.

❖ **The Numeral Adjective are devided in to two parts:**
عددي صفتونه په دوو برخو وېشل شوي دي:

1. Definite Numeral Adjective معين عددي صفتونه

Definit numeral adjectives are those which show an exact number.
معين عددي صفتونه هغه دي چې يو معين تعداد يا شمېر ښيي.

Like: One, Two, First, Secound etc... لکه: يو، دوه، لومړی، دوهم او داسي نور...

⇨ **Definite Numeral Adjectives are of three parts:**
معين عددي صفتونه په درې ډوله دي:

A. Cardinal Numbers. اصلي عددونه

Cardinal numbers show quantity or determine the numbers.
اصلي عددونه مقدار يا د اعدادو تعينول ښيي.

Like: One, Two,Three, Four etc… لکه: يو، دوه، دري، څلور اوداسي نور...

Ex: Ahmad has <u>four</u> brothers. مثال: احمد <u>څلور</u> ورونه لري.

B. Ordinal Numbers. رتبه يي(توصيفي) عددونه

Ordinal Numbers show quality or the order of the things in a series.
رتبه يي عددونه کيفيت اويا په يوه سلسله کې د شيانو رتبه ښکاره کوي.

Like: First, Secound, Third, Fourth etc... لکه: لومړی، دوهم، دريم، څلورم او نور...

Ex: Najeeb has <u>first</u> position in the class.
مثال: نجيب په ټولګي کې <u>لومړی</u> مقام لري.

Note: The ordinals are formed by adding (th) at the end of cordinals, except first, second , third.

نوټ: رتبه يي "فعلونه" د اصلي عددونو په اخېر کې د (th) په زياتولو سره تشکيلېږی په استثنا د لومړي، دوهم، دريم.

Ex: Four<u>th</u>, Fif<u>th</u>, six<u>th</u>, ten<u>th</u> etc… مثال: څلورم، پنځم، شپږم، لسم اونور...

- Sometimes these numbers are written in contractions.

ځيني وخت دغه عددونه په مختصر شکل لیکل کېږي.

Ex: First = 1st (لومړی) Ex: Secound = 2nd (دوهم) Ex: Third = 3rd (دريم)

Ex: Twenty first = 21st (يويشتم)

C. Multiplicative Numbers د تکثير(ډېروالي) عددونه

Multiplicative Numbers are those which show multiplication.

د تکثير عددونه هغه دي چې کثرت (ډېروالی) بيانوي.

Ex: Double, Dozen, Two fold, Three fold etc...

مثال: ډبل، درجن، دوه غبرگ، درې غبرگ او داسي نور...

2. Indefinite Nuumeral Adjectives نا معين عددي صفتونه

Indefinite Numeral adjectives show inexact numbers.

نامعين عددي صفتونه غير دقيق تعداد ښيي.

Some Indefinite Numeral Adjectives ځيني نا معين عددي صفتونه			
Some	ځيني، يوه اندازه	Any	ځيني، يوه اندازه
No	هيڅ	Few	کم
Many	ډېر	Several	څو

Ex: I bought <u>several</u> story books. مثال: ما د کیسو <u>څو</u> کتابونه واخېستل.

Ex: I has <u>many</u> friends. مثال: زه <u>ډېر</u> ملگري لرم.

4. Demonstrative Adjectives اشاري صفتونه

Demonstrative adjectives are those which are used before nouns and point out to a person, place, or thing.

اشاري صفتونه هغه دي چې له اسم څخه مخکي استعمالېږي او يو شخص، مکان اويا شي ته اشاره کوي.

Demonstrative Adjectives are consist in: اشاري صفتونه عبارت دي له			
This	دغه	That	هغه
These	دغه «جمع»	Those	هغه «جمع»
Such	داسي، دارنگه	The same	عين شي

Ex: <u>This</u> class is small. مثال: <u>دغه</u> ټولگی کوچنی دی.

Ex: <u>Those</u> books are mine. مثال: <u>هغه</u> کتابونه زما دی.

❖ Demonstrative Adjectives are of two kinds:

اشاري صفتونه په دوه ډوله دي:

1) Definite Demonstrative Adjectives معين اشاري صفتونه

Like: This, These, The etc...

لکه: (دغه)This, (هغه)That, («دغه«جمع»)These, The او داسي نور...

2) Indefinite Demonstrative Adjectives نامعين اشاري صفتونه

Like: A, An, That, Those etc...

لکه: (يو) A, An(يو), That (هغه), Those(«هغه«جمع») اوداسي نور...

5. Possessive Adjectives ملکي صفتونه

Possessive adjectives are those which are used before noun and show possession and ownership.

ملکي صفتونه هغه دي چې له اسم څخه مخکي استعمالېږي او ملکيت او مالکيت ښکاره کوي.

Possessive Adjectives are consist in: ملکي صفتونه عبارت دي له			
My	زما	Your	د تاسي، ستاسي
Our	زموږ	Their	د هغوي (د دوئ)
His	د هغه (مذکر)	Her	د هغې
Its	د هغه (بېجان)		

Ex: This is his car. مثال: دغه د هغه موټر دی.

Ex: That is our class. مثال: هغه زموږ ټولګی دی.

Ex: Muzamil is my brother. مثال: مزمل زما ورور دی.

6. Interrogative Adjectives پوښتونيز (استفهامي) صفتونه

Interrogative adjectives are used before nouns and ask a question.

پوښتنيز صفتونه له اسم څخه مخکي استعمالېږي او سوال پوښتي.

Interrogative Adjectives are consist in: پوښتنيز صفتونه عبارت دي له			
What	څه، څه شي	Which	کوم، کوم شي
Whose	د چا	Who	څوک

Ex: Which class are you in? مثال: تاسي په کوم ټولګی کې یاست؟

Ex: What is your favorite meal? مثال: د تاسي د خوښي غذا څه شي ده؟

Ex: Who is your close friend? مثال: د تاسي نږدې ملګري څوک دی؟

Ex: Whose picture is this? مثال: دغه تصوير د چا دی؟

نوټ: د Whose, Who, What او Which تعريفونه د پوښتنېزو ضميرونو په بحث شوي دي.

7. Proper Adjectives خاص صفتونه

Proper adjectives are those which are derived or teken from a proper noun .

خاص صفتونه هغه دي چې له خاص اسم څخه مشتق یا اخېستل شوي دي.

Ex: Afghanistan, Pakistan, Kandahar, U. E. A etc...

مثال: افغانستان، پاکستان، کندهار، امارات متحده عربي او داسي نور...

❖ The forming of proper adjectives د خاص صفتونو تشکېل

1) Adding (ish): Englind – Engl<u>ish</u> , Turkey – Turk<u>ish</u> .....etc.
2) Adding (n): America – American, India – India<u>n</u> ...... etc.
3) Adding (ese): China – Chin<u>ese</u>, Japan – Japan<u>ese</u> ..... etc.
4) Adding (ic) : Islam – Islam<u>ic</u> , Arabia – Arab<u>ic</u> ....etc.
5) Irregular forming : Greece – Greek, Egypt – Egyptian ...etc.

8. Distributive Adjectives توزیعي صفتونه

Distributive adjectives are used before nouns and indicate each person of a number or group.

توزیعي صفتونه له اسمونو څخه مخکي استعمالېږي او د یو ګروپ یا ډلې په هر شخص باندي دلالت کوي. (د یو ګروپ په فرد فرد باندي دلالت کوي).

Some Distributive Adjectives ځیني توزیعي صفتونه			
Each	هر، هریو	Every	هر، هریو
Either	دواړه	Neither	هیڅ، هیڅ یو

Note: نوټ

1) **Each :** is used for small groups and when the number is limited and definite.

Eaich: د کوچني ګروپونو لپاره استعمالیږي هغه وخت چې تعداد یې محدود او معین وي.

Ex: Each man had a chance. مثال: هر سړی یو چانس درلود.

2) **Every** : is used for large groups and when the number is not limited.

Every: د غټو ګروپونو لپاره استعمالیږي هغه وخت چې تعداد یې نا محدود وي.

Ex: I have studied every book in this library.

مثال: ما په دغه کتابتون کې هر کتاب مطالعه کړې دی.

3) **Either:** shows the choice between two persons or things in positive sentence.

Either: په مثبته جمله کې د دوو اشخاصو یا شیانو ترمنځ انتخاب ښیي.

Ex: I can read either book. مثال: زه کولای شم دواړه کتابه ولولم.

4) **Neither :** is used for two persons or things in the negative sentences and agrees with singular verb.

Neither: په منفي جملو کې د دوو اشخاصو یا شیانو لپاره استعمالیږي او له مفرد فعل سره مطابقت کوي.

Ex: Neither book is mine. مثال: هیڅ یو کتاب زما ندی.

Ex: Neither student is lazy. مثال: هیڅ یو شاګرد تنبل ندی.

Comparison of Adjectives
د صفتونو مقايسه

The usual way for comprison of adjectives is using the positive comparative and superlative degree.

د صفتونو د مقايسې لپاره معمولي طريقه د مطلقې درجې، تفضيلي درجې او عالي درجې له استعمال څخه عبارت دی.

1) Positive degree مطلقه (ساده) درجه

The positive degree of an adjective is the simple form of an adjective, it is used when no comparison is meant.

د صفت مطلقه درجه د صفت له ساده شکل څخه عبارت ده ،"دغه" درجه هغه وخت استعمالېږي چې هيڅ مقايسه په نظر کې نه وي نيول شوې.

Ex: Nice, Clever, small, tall etc...

مثال: ښکلی، ځيرک، کوچني، اوږد يا جگ او داسې نور...

Ex: Hilmand has very <u>nice</u> views. مثال: هلمند ډېرې <u>ښکلې</u> منظرې لري.

Ex: Rafi is a <u>clever</u> student. مثال: رفيع يو <u>ځيرک</u> زده کوونکی دی.

Note:نوټ

When the positive degree is used for comparison of two person or things it is usually placed between (as............. as); this form is called comparison of equality.

کله چې مطلقه درجه د دوو اشخاصو يا شيانو مقايسې لپاره استعمالېږي معمولاً (as ....as) ځای نيسي ؛ دغه شکل د تساوي مقايسې په نوم يادېږي.

Ex: Moheeb is <u>as</u> tall <u>as</u> his brother. مثال: محيب د خپل ورور په څېر جگ دی.

Note: But in the negative form the first (as) is changed to (so).

نوټ: مګر په منفي شکل کې لومړی(as) په (so) باندي بدلېږي.

Ex: Shafiqa is not <u>so</u> pretty <u>as</u> her sister. مثال: شفیقه د خپلې خور په څېر ښکلې نده.

2) Comparative degree تفضیلي درجه

The comparative degree of an adjective indicates the higher degree of quality than positive, it is used when we compare two persons, places or things .

د صفت تفضیلي درجه نسبت مطلقي درجې ته په عالي تره کیفیت دلالت کوي، "دغه" درجه هغه وخت استعمالېږي چې زمونږ دوه اشخاصه، مکانونه اویا شیان سره مقایسه کوو.

Ex: Nicer, Cleverer, Smaller, Taller etc…

مثال: ښایسته تر، لایقتر، کوچنی تر، اوږد تر او داسي نور...

Ex: Jamil is <u>cleverer</u> than Naqib. مثال: جمیل له نقیب څخه <u>لایقتر</u> دی.

Note: نوټ

The preposition (than) is usually used in the comparative degree to introduce the second part of comparison.

د (than) اضافي توری په تفضیلي درجه کې استعمالېږي ترڅو د مقایسې دوهمه برخه معرفي کړي.

Ex: Kabul is nicer <u>than</u> Ghazni. مثال: کابل <u>نسبت</u> غزنی ته ډېر ښکلی دی.

Note: نوټ

Another way for comparison is using (less, more, most, like, alike etc).

د مقایسي یوه بله لاره د (less, more, most, like, alike او داسي نورو) استعمال دی.

Ex: Ahmad is <u>less</u> strong than Rahim. مثال: احمد له رحیم څخه کمزوري دی.

Note: نوټ

Sometimes in the comparative degree, we do not actually name the second part of comparison.

ځيني وخت په تفضيلي درجه کې، موږ د مقايسې په دوهمه برخه عملاً نوم نه ذکر کوو.

Ex: Physics is more difficult than any other subject.

مثال: فزيک له بل هر مضمون څخه ډېر مشکل دی.

Ex: Wahid is taller than any other boy. مثال: وحيد له بل هر هلک څخه لوړ تر دی.

Note:نوټ

Sometimes the qualities of two persons are clear, we use article (the) before comparative degree.

ځيني وخت د دوو اشخاصو مقايسه واضح وي، موږ د تفضيلي درجې مخکې د (The) د تعريف توری استعمالوو.

Ex: Najeeb is <u>the</u> cleverer of <u>the</u> two brothers.

مثال: نجيب له دواړو ورونو څخه لايقتر دی.

3) Superlative degree عالي درجه

The superlative degree of an adjective denotes the highest degree of quality, It is used when more than two persons or things are compared.

د صفت عالي درجه د کيفيت په عالي ترينه درجه دلالت کوي، دغه "مقايسوي درجه" هغه وخت استعمالېږي چې له دوو څخه زيات اشخاص اويا شيان سره مقايسه کېږي.

Ex: Nicest, Cleverest, Smallest etc...

مثال: ښايسته ترين، لايقترين، کوچني ترين اوداسي نور...

Ex: Bilal is the <u>cleverest</u> student in the class.

مثال: بلال په ټولګي کې <u>لايقترين</u> زده کوونکی دی.

Note: نوټ

Article (the) is usually used before the superlative degree of an adjective.

د (the) تعریف توري معمولاً د صفت له عالي درجي څخه مخکي استعمالیږی.

- **Foramtion of comparative and Superlative degrees:**
د تفضیلي او عالي درجو د تشکیلېدو طریقه:

The usual way to form the comparative and superlative degree adding (er, est, more, most) with the positive degree.

د تفضیلي او عالي درجو د تشکیلېدو معمولي طریقه د (er, est, more, most) زیاتول دي له مطلقي (ساده) درجې سره.

Ex: Small – Smaller – Smallest. مثال: کوچنی ـ کوچنی تر ـ کوچنی ترین.

Rules: قاعدې

1) One syllable adjectives take (er) in the comperative and (est) in the superlative forms.

یو هجایي صفت په تفضیلي شکل کي (er) او په عالي شکل کي (est) اختیاروي.

Positive degree مطلقه(ساده) درجه	**Comparative degree** تفضیلي درجه	**Superlative degree** عالي درجه
Short لنډ	Shorter لنډ تر	Shortest لنډ ترین
Tall لوړ	Taller لوړ تر	Tallest لوړ ترین
Thick پنډ	Thicker پنډ تر	Thickest پنډ ترین
Sad پرېشان	Sader پرېشان تر	Sadest پرېشان ترین

Note: نوټ

When adjectives end in (e) only take (r) in the comparative and (st) in the superlative forms .

کله چې صفتونه په (e) ختم شي په تفضيلي شکل يوازي (r) او په عالي شکل کې (st) اختياروي

Positive degree مطلقه(ساده) درجه	Comparative degree تفضيلي درجه	Superlative degree عالي درجه
Fine نرم	Fine<u>r</u> نرم تر	Fine<u>st</u> نرم ترين
Brave زړه ور	Brave<u>r</u> زړه ور تر	Brave<u>st</u> زړه ور ترين
Wise معقول	Wise<u>r</u> معقول تر	Wise<u>st</u> معقول ترين

2) Two syllable adjectives ending in (er, ow, le, y) take (er) in the comparative and (est) in the superlative forms.

دوه هجايي صفتونه چې په (er, ow, le, y) ختم شوي وي په تفضيلي شکل کې (er) په عالي شکل کې (est) اختياروي.

Positive degree مطلقه(ساده) درجه	Comparative degree تفضيلي درجه	Superlative degree عالي درجه
Clever لايق	Clever<u>er</u> لايقتر	Clever<u>est</u> لايقترين
Happy خوشحال	Happi<u>er</u> خوشحال تر	Happi<u>est</u> خوشحال ترين
Noble شريف	Nobl<u>er</u> شريف تر	Nobl<u>est</u> شريف ترين

3) More than two syllable adjectives always form their comparative and superlative by taking (more) and (most) before the positive degree.

له دوو څخه زيات هجايي صفتونه پخپلو تفضيلي او عالي درجو کې د (more) او(most) په زياتولو سره د ساده شکل څخه مخکي تشکيلېږي.

Positive degree مطلقه(ساده) درجه	Comparative degree تفضيلي درجه	Superlative degree عالي درجه
Intelligent هوښيار	More intelligent هوښيار تر	Most intelligent هوښيار ترين
Beutiful ښايسته	More beutiful ښايسته تر	Most beutiful ښايسته ترين

Note: نوټ

(Most + Simple form of adjective) without article (the) means very much.

Most د صفت له ساده شکل سره د (the) تعريف توري څخه پرته د ډېر مانا ورکوي.

Ex: Noor Aamad is <u>most</u> intelligent boy. مثال: نوراحمد ډېر هوښيار هلک دی.

Memory: يادابښت

The other ways for comparison of adjectives in English language is using (Like, a lik) and (less, least).

د صفتونو د مقايسې بله طريقه په انګليسی ژبه کې د (like, a like) او (less, least) استعمالوه نه ده.

Ex: Hayat runs <u>like</u> deer. مثال: حيات د هوسۍ په <u>څېر</u> منډې وهي.

Ex: Ahmad is <u>less</u> talented than Saleem. مثال: احمد له سليم څخه <u>ډېر کم</u> استعداده دی.

Note: Some of the adectives are compared irregularly.

نوټ: ځيني صفتونه په بې قاعده ډول مقايسه کېږي.

Positive degree مطلقه(ساده) درجه		Comparative degree تفضيلي درجه		Superlative degree عالي درجه	
Good	ښه	Better	ښه تر، بهتر	Best	ښه ترين، بهترين
Bad	بد	Worse	بد تر	Worst	بد ترين
Little	کم	Less	کمتر	Leas	کمترين
Much	زيات	More	زيات تر	Most	زيات ترين
Far	ليري	Farther / Furthe	ليري تر	Farthest / Furthest	ليري ترين
Old	بوډا	Older / elder	بوډا تر	Oldest / eldest	بوډا ترين

نوټ: (Farther) یوازې د فاصلې لپاره استعمالېږي مگر (Further) د ډېرو ځایونو لپاره استعمالېږي.

نوټ: (Older) ډېر استعمال لري مگر (elder) محدود تر استعمال لري او معمولاً د کورنۍ د لوی غړو لپاره استعمالېږی او همدارنگه (elder) د (than) اضافي توري سره نه استعمالیږي.

Adverbs قیدونه

Adverb is a word which is used to add something to the meaning of a verb, an adjective or another adverb.

قید هغه کلیمه ده چې د **فعل**، صفت اویا **بل** قید په مانا یو شی اضافه کوي.

Or: Adverb is a word which modifies the meaning of a verb , an adjective or another adverb.

اویا: قید هغه کلیمه ده چې د **فعل**، صفت اویا **بل** قید مانا معینوي (بهتره کوي).

Ex: Ahmad runs fast. (verb). مثال: احمد تېز ځغلي. (فعل).

Ex:He spoke quite correctly. (adverb). مثال: هغه کاملاً په صحیح ډول خبري وکړي. (قید).

Ex: The Afghans are very hospitable.(adjective). مثال: افغانان ډېر مېلمه پال دي. (صفت).

Kinds of Adverbs
د قید ډولونه

Adverbs are mainaly divided into three parts:

قیدونه اساساً په دري برخو وېشل شوي دي:

1. **Simple adverbs** ساده قیدونه
2. **Interrogative adverbs** پوښتنېز(استفهامي) قیدونه
3. **Relative adverbs** ربطي قیدونه

1. Simple Adverbs ساده قیدونه

Simple adverbs are extensively used in the daily activities.
ساده قیدونه په زیاته توګه په ورځني فعالیتونو کې استعمالېږي.

The simple adverbs are devided into eight parts:
ساده قیدونه په اتو برخو وېشل شوي دي:

1) Adverbs of manner: د حالت یا څرنګوالي قیدونه

These adverbs show how an action is done.
دغه قیدونه ښیي چي یو عمل څنګه سرته رسېږي.

Some adverbs of manner د څرنګوالي ځیني قیدونه			
Fast	تېز	Hard	سخت
Slowly	آهسته	Bravely	په زړه وره توګه
Clearly	واضحاً، په واضح ډول	Probably	احتمالاً، په احتمالي ډول

Ex: Asad speaks slowly. مثال: آسد آهسته خبري کوي.

Ex: Ajmal lived happily. مثال: اجمل په خوشحاله ډول ژوند تېروي.

Note: نوټ

Adverbs of manner only modify verbs and are normally used after the verbs, but they can have end position.
د څرنګوالي قیدونه یوازي فعلونه معینوي او عموماً له فعلونو څخه وروسته استعمالېږي، مګر کېدای شي په اخېر کې "هم" کېدای شي موقعیت اختیار کړي.

Ex: Asif speaks politely. مثال: آصف مادبانه خبري کوي.

Ex: The doctor examined the patient carefully. مثال: ډاکتر په دقت سره ناروغ معاینه کړ.

2) Adverbs of time: د وخت قیدونه

These adverbs show when an action happened.

دغه قیدونه ښيي چې یو عمل څه وخت واقع شوي ده.

Like: Now, yesterday, tomorrow etc....

لکه: اوس، تېره ورځ، سبا او داسې نور...

Ex: We will come here <u>tomorrow</u>. مثال: موږ به <u>سبا</u> دلته راشو.

➢ **Adverbs of time are devided into two parts:**

د وخت قیدونه په دوو برخو وېشل شوي دي:

A. Definite adverbs of time د وخت معین قیدونه

These adverbs show exact time. دغه قیدونه معین وخت ښيي.

Ex: I wrote a letter <u>at five o'clock last night</u>.

مثال: <u>ما تېره شپه په پنځه بجې</u> یوه رساله ولیکله.

B. Indefinite adverbs of time د وخت نامعین قیدونه

These adverbs show inexact time. دغه قیدونه نامعین وخت ښيي.

Like: Already, ago, early etc… لکه: مخکې، پخوا، وختي او داسې نور...

Ex: I see him <u>many times</u>. مثال: زه هغه <u>ډېر ځلې</u> وینم.

3) Adverbs of place: د مکان قیدونه

These show where an action happened.

دغه قیدونه ښيي چې یو عمل چېرې واقع شوی دی.

Like: Here, there, up, down, inside, outside etc...

لکه: دلته، هلته، پورته، کښته، په داخل کې، دباندې او داسې نور...

Ex: Jamal came <u>here</u> yesterday. مثال: جمال تېره ورځ <u>دلته</u> راغی.

4) Adverbs of reason: د علت یا نتیجي قیدونه

These adverbs show why an action happened.
دغه قیدونه ښيي چې ولي یو عمل واقع شوی دی.

Like: So, Therefore, Because etc... لکه: نو، د دې لپاره، ځکه او داسې نور...

Ex: Sadiq succeeded in the exam because he studied hard.
مثال: صادق په امتحان کي کامیاب شو ځکه هغه پراخه مطالعه وکړه.

5) Adverbs of Affirmation and negation: د تاید او انکار قیدونه

These adverbs show agreement or disagreement with speaker.
دغه قیدونه له ویونکي سره موافقیت او یا مخالفت ښیي.

Like: No (نه), Of course (البته), May be (ممکن), Sure (یقیناً), Yes (هو) ,Surely (بېشکه), Probably (گوندی) etc...

Ex: Can you speak French? Yes I can.
مثال: آیا ته په فرانسوي خبري کولای شي؟ هو زه يي کولای شم.

Ex: Do you know him? No, I do not. مثال: آیا ته هغه پېژني؟ نه، نه يې پېژنم.

6) Emphatic adverbs. تأکیدي قیدونه

These adverbs show emphasis on an action.
دغه قیدونه د یو عمل په "سرته رسولو" تاکید ښیي.

Like: Just (فقط), Even (حتی، هم), Too (هم) etc...

Ex: He even smokes cigarette now. مثال: هغه حتی اوس هم سگرېټ څکوي.

7) Nameral Adverbs عددي قیدونه

Adverbs of number are used to show how often an action happened.

عددي قیدونه د یو عمل "سرته رسول" ښیي چې څو ځله واقع شوی دی.

Like: Once, Twice, Three times etc…

لکه : یو ځلي، دوه ځلي، درې ځلي او داسي نور...

Ex: I have seen Kandahar twice. مثال: ما دوه ځلي کندهار لېدلی دی.

- **Numeral adverbs are divided into two parts:**

عددي قیدونه په دوه برخو وېشل شوي دي:

a) Definit numeral adverbs: معین عددي قیدونه

These adverbs show exact number. دغه قیدونه معین تعداد ښیي.

Like: Once (یو ځلي), Twice (دوه ځلي), Firistly (اولاً), Secondly (دوهم وار) etc…

Ex: He tried twice. مثال: هغه دوه ځلی کوښښ وکړ.

Ex: I have gone to Mazar once. مثال: زه یو ځل مزار ته تللی یم.

b) Indefinite numeral adverbs: نامعین عددي قیدونه

These adverbs show inexact number. دغه قیدونه نامعین تعداد ښیي.

Like : Sometimes (ځیني وختونه), Often (اکثراً وخت), Usually (معمولاً) , Always (همېشه), Several times (څو ځلي), Seldom(کله کله), Rarely(کله کله) etc...

Ex: Ghulam Riza often goes to Kandahar. مثال: غلام رضاء اکثره وخت کندهار ته ځي.

8) Adverbs of Degree and Quantity: د درجې او مقدار قیدونه

These adverbs show in what degree an action is done.
دغه قیدونه ښیي چې یو عمل په کومه درجه سرته رسیږي.

Like: Very (ډېر), Quite (کاملاً), Too (زیات), Enough (کافي), Much (ډېر) etc...

Ex: Ghulam Riza runs very fast. مثال: غلام رضا ډېر تېز ځغلي.

2. Interrogative Adverbs: پوښتنیز (استفهامي) قیدونه

The interrogative adverbs are used to ask question.
پوښتنیز قیدونه د سوال د تپوسني لپاره استعمالیږي.

Interrogative Adverbs پوښتنیز قیدونه			
Why	ولې	Where	چېرې، چېرته
When	کله، څه وخت	How long	څومره وخت
How often	اکثراً څومره		

Ex: Where are you living? مثال: تاسې چېرې ژوند کوئ؟

Ex: How often does he play chess? مثال: هغه اکثراً څومره د سطرنج لوبه کوي؟

Ex: How long will you continue this class? مثال: تاسې به څومره وخت دغه ټولګی ته ادامه ورکړئ؟

3. Relative Adverbs ربطي قیدونه

The relative adverbs are used to join two sentences.
ربطي قیدونه د دوو جملو د نښلولو لپاره استعمالیږي.

Relative Adverbs ربطي قیدونه			
Why	ولې	Where	چېرې، چېرته
When	کله، څه وخت	How	څومره
How often	اکثره څومره	If	که چېرې

Formation of Adverbs
د قیدونو جوړونه

Most of the advebs are formed by (ly) at the end of adjectives.
ډیر قیدونه د صفت په اخیر کې د (ly) په واسطه جوړیږي.

Like: Perfect – Perfectly (کامل ـ کاملاً), Quick – Quickly (تېز ـ په تېزي سره)

Rules: قاعدې

1) Adjectives ending in (y) change (y) into (I) and add (ly).
هغه صفتونه چې په (y) ختم شوي وي (y) په (I) بدلیږي او (ly)علاوه کیږي.

Ex: Happy – Happily. مثال: خوشحال ـ په خوشحالي سره.

Ex: Heavy – Heavily. مثال: سخت ـ په سختۍ سره.

2) Adjectives ending in (ible) and (able) drop (e) and add (y).
هغه صفتونه چې په (ible) او (able) ختم وي (e) له منځه ځي او (y) علاوه کیږي.

Ex: Capable – Capably. مثال: وړ ـ په وړتوب سره.

Ex: Possible – Possibly. مثال: ممکن ـ احتمالاً.

3) Adjectives ending in (e) take (ly) without any change.
هغه صفتونه چې په (e) ختم وي بې له کوم تغیر څخه (ly) اختیاروي.

Ex: Polite – Poliely. مثال: مادب ـ مادبانه.

Ex: Mere – Merely. مثال: صرف ـ صرفاً.

Exceptions: استثناوي

Like: Due – Duly. (نتیجه ـ په نتیجه کې), Whole – Wholly. (کامل ـ کاملاً)

True – Truly. (حقیقت ـ حقیقتاً)

4) Adjectives ending in a single (l) take (ly) but adjectives ending in (ll) take only (y).

هغه صفتونه چې په (l) ختم وي (ly) اختیاروي مگر هغه صفتونه چې په (ll) ختم وی یوازي (y) اختیاروي.

Ex: Careful – Carfully. مثال: دقت ـ په دقت سره.

Ex: Dull – Dully. مثال: خسته ـ په خستگی سره.

Note: نوټ

Some adjectives and adverbs have the same form,

ځيني صفتونه او قيدونه عين شکل لري.

Like: Early (وختي، په وخت سره), Deep (ژور، په ژوروالي سره), Fast (تېز، په تېزي سره) Low (کښته، په کښته والي سره), Far (لري، په لري والي سره), High (لوړ، په لوړوالي سره) Hard (سخت، په سختۍ سره) etc…

Ex: Corolla is a fast car.(adjective). مثال: کورولا يو تېز موټر دی. (صفت).

Ex: Asad runs fast. (adverb). مثال: آسد په تېزي سره ځغلي. (قيد).

5) Some adjectives are combined with (a) , (be) and (to) and form adverb.

ځيني صفتونه د (a) ، (be) او (to) په مختاړي سره ترکيببږي.

Ex: Broad – Abroad مثال: پلن ـ په پلنوالي سره .

Ex: Live – Alive. مثال: ژوندي ـ په ژوندي توب سره.

Ex: Head – Ahead. مثال: ابتداء ـ په ابتداء سره.

Comparision of Adverbs
د قیدونو مقایسه

Many of the adverbs are compared as adjectives and have three degrees of comparison.

ډېر قیدونه عیناً د صفتونو په څېر مقایسه کېږي او د مقایسې درې درجې لري.

1) One syllable adverbs form their comparative by adding (er) and the superlative by (est).

یو هجایي قیدونه پخپل تفضیلي شکل کې د (er) او په عالي "شکل" کې د (est) په په اضافه کولو تشکیلېږي.

Positive degree ساده (درجه)	Comparative degree تفضیلي درجه	Superlative degree عالي درجه
Fast په تېزي سره	Faster په ډېر تېزي سره	Fastest په ډېر زیات تېزي سره
Hard په سختۍ سره	Harder په ډېر سختۍ سره	Hardest په ډېر زیات سختۍ سره
Soon ژر	Sooner ډېر ژر	Soonest ډېر زیات ژر

2) Two or more than two syllable adverbs take (more) in the comparative and (most) in the superlative forms.

دوه یا له دوو څخه زیات هجاء "لرونکي" قیدونه په تفضیلي شکل کې (more) او په عالي شکل کې (most) اختیاروي.

Positive degree ساده درجه	Comparative degree تفضیلي درجه	Superlative degree عالي درجه
Quickly په چابکي سره	More quickly په ډېر چابکي سره	Most quickly په ډېر زیات چابکي سره
Bavely په زړه ورتوب سره	More bravely په ډېر زړه ورتوب سره	Most bravel په ډېر زیات زړه ورتو ب سر

3) Some of the adverbs are formed irregularly.
ځيني قيدونه په بې قاعده ډول تشکيلېږي.

Positive degree ساده درجه		Comparative degree تفضيلي درجه		Superlative degree عالي درجه	
Well	په ښه والي سره	Better	په ډېر ښه والي سره	Best	په ډېر زيات ښه والي سره
Little	په ليږوالي سره	Less	په ډېر ليږوالي سره	Least	په ډېر زيات ليږوال ي سره

- **The correct uses of some adverbs:** د ځيني قيدونو دقيق استعمالات

1. "Good": ښـه

"Good" is an adjective which shows condition and modifies nouns.
"Good" هغه صفت ده چې د کيفيت يا حالت او د اسمونو ستاينه بيانوي.

Ex: Ahsan is a <u>good</u> student. مثال: احسان ي‌و <u>ښه</u> زده کوونکي دی.

2. "Well": ښـه

"Well" is an adverb which expresses good health and modifies verbs.
"Well" هغه قيده دی چې ښه صحت او د فعلونو ستاينه بيانوي.

Ex: Ahmad always feels <u>well</u>. مثال: احمد هر وخت <u>ښه</u> احساس کوي.

3. "Enough": کـافـي، بـس

"Enough" is an adverb which is used after adjective or adverb, and is sometimes as adjective, is used before nouns.
"Enough" هغه قيد دی چې له صفت يا قيد څخه وروسته استعمالېږي، او ځيني وخت د صفت په حيث له اسمونو څخه مخکي استعمالېږي.

Ex: I have <u>enough</u> time to stay here. مثال: زه دلته د پاتي کېدو لپاره <u>کافي</u> وخت لرم.

4. “Very”: ډېر

“Very” is an adverb which is used before adjectives and other adverbs to show degree.

“Very” هغه قید دی چې له صفتونو او نورو قیدونو څخه مخکې استعمالیږي او درجه ښیي.

Ex: This hous is <u>very</u> large. مثال: دغه کور <u>ډېر</u> غټ دی.

5. “Much”: ډېر، زیات

“Much” is both adverb and adjective which shows amount or quantity , it can be also used before comparative degree.

“Much” هم قید دی هم صفت چې مقدار او اندازه بیانوي، او همدارنګه کېدای شي له تفضیلي څخه مخکې استعمال شي.

Ex: This hous is <u>much</u> large than that hous.

مثال: دغه کور له هغه کورڅخه <u>ډېر</u> لوی دی.

6. “Still”: لا تراوسه، تراوسه

“Still” is used for a period of time that continued from the past to present, and it is used in declarative (affirmative, negative and question) sentences.

“Still” د وخت د دوران لپاره پکار وړل کېږي چې له ماضي څخه تراوسه ادامه لری،او دغه "قید" په خبري (مثبت، منفي او سوالي) جملو کې استعمالېږي.

Ex: Are you <u>still</u> working now? مثال: آیا ته <u>تراوسه</u> پوري په کار مصروف یې؟

Ex: It is <u>still</u> raining. مثال: <u>تراوسه</u> پوري باران وربېږي

7. "Yet": لاتراوسه، تراوسه

"Yet" is used to show duration from present to future. It is used in question and negative statement sentences.

"Yet"د جریان لپاره له حال څخه تر راتلوونکي پوري استعمالېږي. دغه قید په سواليه او منفي بيانيه جملو کې استعمالېږي.

Ex: Abdul Hadi has not yet completed the work.

مثال: عبدالهادي تراوسه کار نده تکميل کړي.

Ex: Is the lunch ready yet ?

مثال: آيا تراوسه د غرمې ډوډۍ اماده ده ؟

8. "Already": مخکې، پخوا

"Already" is used to say that something is in the present or past but not the future.

"Already" د يو شي د موجوديت لپاره په حال يا ماضي کي استعمالېږي مگر په په راتلوونکي کې نه "استعمالېږي".

Ex: I have already gone to Pakistan.

مثال: زه پخوا پاکستان ته تللی یم.

9. "Either": هدارنگه، هم

"Either" means (too or also) it is used in negative sentences the adverbs like (as well), (also), (too) are change to (either).

"Either" د (هم، همدارنگه) مانا ورکوي په منفي جملو کې قيدونه لکه (as well)، (too), (also) په (either) باندي بدلېږي.

Ex: He is not a teacher either.

مثال: هغه هم معلم ندی.

10. "Too": هم، همدارنګه

"Too" is used at the end of the sentences.

"Too" د جملو په اخير کې استعمالېږی.

Ex: He will fail in exam <u>too</u>. مثال: هغه به <u>هم</u> په امتحان کې ناکام شي.

11. "Also": هم، همدارنګه

"Also" is usually used at the middle and at the end of the sentences.

"Also" معمولاً د جملو په منځ او اخير کې استعمالېږي.

Ex: Sabir is a doctor <u>also</u>. مثال: صابر <u>هم</u> یو ډاکتر دی.

Ex: Sabir is <u>also</u> a doctor. مثال: صابر <u>هم</u> یو ډاکتر دی.

12. "Fairly": نسبتاً، په مناسبه توګه، په متوسط ډول

"Fairly" is used to express a positive meaning.

"Fairly" د مثبت مفهوم د بیانولو لپاره استعمالېږي.

Ex: This water is <u>fairly</u> hot. مثال: دغه اوبه <u>نسبتاً</u> ګرمي دي.

13. "Rather": له حده زیات، نسبتاً، تر یوه اندازه

"Rather" is used to express a negative idea and discofort.

"Rather" د منفي مفکورې او نا ارامتیا لپاره استعمالېږي.

Ex: This water is <u>rather</u> hot. مثال: دغه اوبه <u>له حده زیاتي</u> ګرمي دي.

14. "Only": فقط، یوازې

"Only" is used before the words and it modifies.

"Only" له کلمو څخه مخکې استعمالېږي او هغه معینوي.

Ex: He <u>only</u> fixed the car. مثال: هغه <u>فقط</u> موټر ترمیم کړ.

Future perfect tense
راتلوونکې کامله زمانه

Helping verbs of F. P tense	د راتلونکې کاملې زمانې کومکي فعلونه
Will have / Shall have	Will have / Shall have

Structure: ساختمان

Affirmative form **مثبت شکل**	Sub + Will /Shall + Have + V_3 + Comp. Ex: I will have finished the work. مثال: ما به کار ختم کړی وي.
Question form **سواليه شکل**	Will /Shall + Sub + Have + V_3 + Comp? Ex: Will I have finished the work? مثال: آيا ما به کار ختم کړی وي؟
Negative form **منفي شکل**	Sub + Will /Shall + Not + Have + V_3 + Comp . Ex: I will not have finished the work. مثال: ما به کار ختم کړی نه وي.
Negative interrogative Form **منفي سواليه شکل**	Will /Shall +Sub + Not + Have + V_3 + Comp -? Ex: Will I not have finished the work? مثال: آيا ما به کار ختم کړي نه وي؟ Won't/Shan't + Sub + Have + V_3 + Comp -? Ex: Won't I have finished the work? مثال: آيا ما به کار ختم کړي نه وي؟

1) Usage: Future prefect tense is used to show an action which will have been completed before some specified time or before another action in the future.

۱) **استعمال:** راتلوونکې کامله زمانه د هغه عمل د بيانولو لپاره استعمالېږي چې په راتلوونکې کې به له معين وخت څخه مخکې اويا له بل عمل څخه مخکې تکميل شي.

Ex: They will have eaten food before we arrive home.
مثال: زموږ له را رسېدو څخه مخکې به دوی ډوډی خوړلې وي.

Ex: I will have prepared every thing when you arrive home.
مثال: تر هغه وخت چې تاسې بيرته کورته راګرځئ ما به ټول شيان چمتو کړي وي.

2) Usage: Future perfect tense is used to show an action that will be completed at some unspecified time in the future.

۱) **استعمال**: راتلوونکي کامله زمانه د هغه عمل د بیان لپاره استعمالېږي چې په راتلوونکي کې به په یو نا معین وخت کې تکمیل شوي وي.

Ex: We will have completed the homework 7:00 in the morning.

مثال: موږ به تر ۷:۰۰ بجو پوري کورنۍ کار ختم کړي وي.

Ex: Ahmad will have started the work by next April.

مثال: احمد به تر راتلوونکي آپریل پوري کار ختم کړي وي.

Future perfect continuous tense
راتلوونکې کامله جاري زمانه

Helping verbs of F. P tense	د حال کاملي زمان کومکي فعلونه
Will have been / Shall have been	Will have been / Shall have been

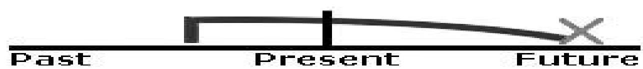
Structure: ساختمان

Affirmative form **مثبت شکل**	Sub + Will /Shall + Have + been + V-ing + Comp. Ex: Ali will have been playing chess. مثال: علي به د سطرنج په لوبه بوخت وي.
Question form **سواليه شکل**	Will /Shall + Sub + Have + been + V-ing + Comp? Ex: Will Ali have been playing chess? مثال: آیا علي به د سطرنج په لوبه بوخت وي؟
Negative form **منفي شکل**	Sub + Will /Shall + Not + Have + been + V-ing + Comp. Ex: Ali will not have been playing chess. مثال: علي به د سطرنج په لوبه بوخت نه وي.
Negative interrogative Form **منفي سواليه شکل**	Will/Shall + Sub + Not + Have + been + V-ing+Comp -? Ex: Will Ali not have been playing chess? مثال: آیا علي به د سطرنج په لوبه بوخت نه وي؟ Won't/Shan't + Sub + Have + been + V-ing + Comp -? Ex: Won't Ali have been playing chess? مثال: آیا علي به د سطرنج په لوبه بوخت نه وي؟

1) Usage: The future perfect continuous tense is used to show the dura-tion of an action which will be continuing before some specified time or before another action in the future.

۱) **استعمال**: راتلوونکي کامله جاري زمانه د هغه عمل د جريان د ښودلو لپاره استعمالېږي چې په راتلوونکي کې به له معين وخت څخه مخکې او يا له بل عمل څخه مخکې د دوام په حالت کی وی.

Diagram:

Ex: They will have been reading since night.
مثال: هغوی به له شپې راپدې خوا په لوستلو مشغول وي.

Ex: I will have been sleeping for two hours by the time he gets home.
مثال: څو چې هغه کورته راځي ما به د دوو ساعتو لپاره خوب کړی وي.

Ex: You will have been playing volleyball with us for two hours tomorrow.
مثال: تاسي به سبا له موږ سره د دوو ساعتو لپاره د واليبال په لوبه مشغول ياست.

Clause
قضیه، شرط، فرض

A group of words which has subject and predicate and forms part of a sentence is called clause.

هغه‌گروپ د کلیمو چې د مبتدا او خبر لرونکي وي او د جملې یوه برخه جوړه کړي د قضیې په نوم یادېږي.

Ex: That he was fine. مثال: چې هغه ښه وو.

Ex: Why I came here. مثال: زه ولي دلته راغلم.

Ex: Which I bought last year. مثال: چې ما تېر کال واخېست.

But if we add another sentence with each of them, then they can make a complete sense.

مگر که چېري یوه بله جمله له هغوی هر یو سره اضافه کړو، په هغه وخت کې به بیا کامل مفهوم افاده کړی.

Ex: <u>Ahmad said</u> that he was fine. مثال: <u>احمد وویل</u> چې هغه ښه وو.

Ex: <u>This is the car</u> which I bought last year. مثال: <u>دغه موټر دی</u> چې ما تېر کال واخیست.

The sentences which support them are called principal and the others are subordinating clauses.

هغه جملې چې د قضیې حمایت کوي د اصلي قضیې او نوري د فرعي قضیو په نوم یادېږي.

1) Principle (Independent) clause: اصلي (مستقله) قضیه

The part sentence which makes complete meaning is called principal clause.

د جملې هغه برخه چې کامله مانا افاده کړي د اصلي قضیې په نوم یادېږي.

Ex: This is a student. مثال: دغه یو زده کوونکی دی.

Ex: That is a play. مثال: هغه یوه لوبه دی.

2) (Dependent) clause: فرعي (غیرمستقله) قضیه

The part of the sentence which does not express a complete meaning and can not stand alone is called subordinating clause.

د جملې هغه برخه چې مانا بیان نکړي او په تنهایي سره "مفهوم" ورنکړي د فرعي قضیې په نوم یادېږي.

Ex: That he likes very much.

مثال: چې هغه ډېر زیات خوښوي.

Note: نوټ

The sprincipal and subordinating clause are connected by conjunct -tion such as ;(who, whom, whose, which, that, what, when, where) etc...

اصلي او فرعي قضیې د ربطي توري په واسطه لکه (what, that, which, whose, whom, who when,) او داسې نورو... سره وصلیږي.

- **The clauses are divided into three parts:**

قضیې په دریو برخو وېشل شوي دي:

1) Noun Clause. اسمي قضیه

2) Adjective Clause. صفتي قضیه

3) Adverb Clause. قیدي قضیه

1) Noun Clause اسمي قضیه

A group of words which has subject and predicate of its own and does the work of a noun is called noun clause.

هغه ګروپ د کلیمو چې د مبتدا او خبر لرونکي وي او د اسم کار ترسره کړي د اسمي قضیي په نوم یادېږي.

Ex: Naim said <u>that he would buy a new car</u>.

مثال: نعیم وویل <u>چې هغه یو نوی موټر اخیست</u>.

Ex: What he says is not logical.

مثال: څه شي چې هغه وايي منطقي نده.

Ex: Ali mentioned that he passed the exam successfully.

مثال: علي ذکر کړه چې امتحان يې په بريالۍ توګه ترسره کړ.

2) Adjective Clause: وصفي قضيه

A group of words which has subject and predicate of its and does the work of an adjective is called adjective clause.

هغه ګروپ د کليمو چې د مبتدا او خبر لرونکي وي او د صفت کار ترسره کړي د وصفي قضيې په نوم يادېږي.

Ex: Karrim is a boy who can speak Pashto well.

مثال: کريم هغه هلک دی چې په کولاي شي په پښتو ښه خبري وکړي.

Ex: He is the student who won the race.

مثال: هغه زده کوونکي ده چې د مسابقي وړونکی شو.

Ex: This is the book which I want to present it to you.

مثال: دغه کتاب دی چې غواړم هغه تاته ډالۍ کړم.

Note: نوټ

Some times especially conversion the relative pronoun are omitted when the sentence has object case.

ځيني وختونه معمولاً کله چې په خبرو اترو يا مکالمه کې جمله مفعولي حالت ولري موصولي (ربطي) ضمير له منځه وړل کيږي.

Ex: مثال:

- This is the chair which he sits on. دغه څوکۍ ده چې هغه پري کښيني.
- This is the chair he sits on. دغه چوکۍ ده "چې" هغه پرې کښيني.

Note:نوټ

Some times the principal clause is divided into two parts by subordinating adjective clause.

ځيني وختونه اصلي قضيه د فرعي وصفي قضي په واسطه په دوو برخو وېشل کېږي.

Ex: The man whom I met yesterday is one of my old friends.

د اصلي قضي لومړۍ برخه — فـرعـي قـضـيـه — د اصلي قضيي دوهمه برخه

مثال: چا سره چې ما تېره ورځ ملاقات وکړ یو زما له ملګرو څخه و.

Ex: The house which he lives in is very beutiful.

د اصلي قضي لومړۍ برخه — فرعي قـضـيـه — د اصلي قضيي دوهمه برخه

مثال: کور چې هغه پکي ډېر ښکلی ژوند تېروي.

3) Adverb Clause: قـيـدي قـضـيـه

A group of words which has subject and predicate of the own and does the work of an adverb is called adverb clause.

هغه ګروپ د کليمو چې د مبتدا او خبر لرونکی وي او د "قـيـد" کار ترسره کړی د قيد ي قضيې په نوم يادېږي.

Ex: He did not study so he failed in the exam.

مثال: هغه درس و نه وايه نو په امتحان کې ناکام شو.

Ex: The thief escapted when he saw the police.

مثال: کله چې يې پوليس وليد غل وتښتېد.

Ex: If you study your lessons, you will succeed in the exam.

مثال: که چېرې ته خپل درسونه ووايې، په امتحان کې به کامياب شې.

Additions to remarks
ضمایم په نظریاتو(ملتیاوو)

Additions to remarks show coordination or discoordination between two persons or things.
ضمایم په نظریاتو د دوو اشخاصو یا دوو شیانو ترمنځ کې برابري او نا برابري ښکاره کوي.

Ex: He is an engineer and I am too. مثال: هغه یو انجنیر دی او زه هم.

Ex: He is a student but Ajmal is not. مثال: هغه یو زده کوونکی دی مګر اجمل ندی.

Note: نوټ

Remark is the first longer sentence which expresses the first idea.
نظریه(بیانیه) لومړنۍ درازتره جمله ده چې لومړۍ مفکوره بیانوي.

Ex: Najeeb is a clever student. مثال: نجیب یو لایق زده کوونکی دی.

Note:نوټ

Addition is the second shorter sentence which is added at the end of the remark and expresses the second idea.
د دوهمې لنډې ترې جملې ضمیمه ده چې د نظریې په اخیر کې اضافه کېږي او دوهمي مفکوره بیانوي.

Ex: Hikmat is too. مثال: حکمت هم.

Note: نوټ

1) Affirmative additions to affirmative remarks are formed by: (Subject + auxiliary + too) or (So + auxiliary + Subject).

مثبت ضمایم په مثبتو نظریاتو د په (Subject + auxiliary + too) او (So + auxiliary + Subject) واسطه تشکیلېږي.

Ex: He comes to school and <u>I do too</u>. مثال: هغه ښوونځي ته راځي او زه هم.

Ex: He could play football well <u>so could his friends</u>.
مثال: هغه وکولاي شواى د فوټبال ښه لوبه وکړي او ملګري يې هم.

2) Negative additions to affirmative remarks are formed by: (But + Subject + negative auxiliary).

منفي ضمايم پر نظرياتو د (But + Subject + negative auxiliary) په واسطه تشکيلېږي.

Ex: He is a teacher <u>but I am not</u>. مثال: هغه يو ښوونکى دى مګر زه نه يم.

Ex: I saw him yesterday <u>but he didn't.</u> مثال: ما هغه تېره ورځ وليد مګر هغه زه ونه لېدم.

3) Affirmative additions to negative remarks are formed by: (But + Subject + auxiliary).

مثبت ضمايم په منفي نظرياتو د (But + Subject + auxiliary) په واسطه تشکيلېږي.

Ex: He can't speak Pashto <u>but I can</u>. مثال: هغه په پښتو خبرې نشي کولاى مګر زه يې کولاي شم.

Ex: Muhammad has failed <u>but I haven't</u>. مثال: محمد ناکام شوى دى مګر زه نه يم شوى.

4) Negative additions to negative remarks are formed by: (Sub + auxiliary + neither) and (Sub + negative auxiliary + either).

منفي ضمايم په منفي نظرياتو د (Sub + auxiliary + neither) او (Sub + negative auxiliary + either)
په واسطه تشکيلېږي.

Ex: I can not speak Urdu and <u>he can neither</u>.
مثال: زه په اُردو خبرې نشم کولاى او هغه يې هم نشي کولاى.

Ex: I will not fail in the exam and he <u>will not either</u>.
مثال: زه به په امتحان کې ناکام نشم او هغه به هم نشي.

Simple Future in the past tense
په تېره کې راتلوونکې ساده زمانه

Helping verbs	کومکي فعلونه
Would / Should	Would / Should

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Would / Should + V_1 + Comp. Ex: I would visit him in the park. مثال: زه به له هغه سره په پارک کې گورم.
Question form سواليه شکل	Would / Should + Sub + V_1 + Comp? Ex: Would I visit him in the park? مثال: آيا زه به له هغه سره په پارک کې وگورم؟
Negative form منفي شکل	Sub + Would / Should + Not + V_1 + Comp . Ex: I would not visit him in the park. مثال: زه به له هغه سره په پارک کې ونه گورم.
Negative interrogative form منفي سواليه شکل	Would / Should +Sub + Not + V_1 + Comp -? Ex: Would I not visit him in the park? مثال: آيا زه به له هغه سره په پارک کې ونه گورم؟ Wouldn't / Shouldn't + Sub + V_1 + Comp -? Ex: Wouldn't I visit him in the park? مثال: آيا زه به له هغه سره په پارک کې ونه گورم؟

1) Usage: Simple future in the past is used to show an action which would take place at some specified time in the future of the past (a future that was considered future in the past time) but the action did not take place.

۱) **استعمال**: په تېره کې راتلوونکې ساده زمانه د هغه عمل د بيان لپاره استعمالېږي چې په تېر مشخص راتلوونکي وخت (هغه راتلوونکی چې په ماضي کې راتلوونکی وي) کې به سرته رسېده مگر عمل واقع شوی ندی.

Note: Future in the past tenses are usually followed by the improbable conditional sentences.

نوټ: په ماضي کې راتلونکي زمانې معمولاً د نامکنه شرطیه جملو په واسطه تعقیبیږي.

Ex: I would do as you said if I had time.

مثال: که چېري ما وخت درلودای ښه چې مې درته ویلي سرته مې رساوو.

Ex: I should happy, if I had money as you have.

مثال: که مې د ستا په څیر پیسې درلودای ، خوشحاله به وم.

Ex: You would not live such a small house, if you were a millinair.

مثال: که چېري ته میلونر وای، تا به په دومره کوچني کور کې ژوند نه کاوو.

Future in the past continuous tense

په تېره جاري کې راتلونکي زمانه

Helping verbs	کومکي فعلونه
Would be / Should be	Would be / Should be

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Would / Should + Be + V_1- ing + Comp. Ex: He would be playing chess. مثال: هغه به د سطرنج په لوبه مصروف وي.
Question form سواليه شکل	Would / Should + Sub + Be + V_1- ing + Comp? Ex: Would he be playing chess? مثال: آیا هغه به د سطرنج په لوبه مصروف وي؟
Negative form منفي شکل	Sub + Would / Should + Not + Be + V_1- ing + Comp . Ex: He would not be playing chess. مثال: هغه به د سطرنج په لوبه مصروف نه وي.
Negative interrogative Form منفي سواليه شکل	Would / Should + Sub + Not + Be + V_1- ing + Comp -? Ex: Would he not be playing chess? مثال: آیا هغه به د سطرنج په لوبه مصروف نه وي؟ Wouldn't / Shouldn't + Sub + Be + V_1- ing + Comp -? Ex: Wouldn't he be playing chess? مثال: آیا هغه به د سطرنج په لوبه مصروف نه وي؟

1) Usage: Future in the past continuous tense is used to show the duration of an action that would be in progress at some specified time in the future of the past but the action did not happen.

۱) **استعمال**: په تېره جاري کې راتلوونکې زمانه د هغه کار د جريان لپاره استعمالېږي چې په معين وخت کې به په راتلوونکې تېره زمانه کې د جريان په حالت کې وي مگر عمل ندی واقع شوی.

Ex: The kids would be going to the pool if the parents admitted them.
مثال: که چېري مور او پلار ماشومانو ته اجازه ورکړې وه هغوی به حوض ته تلل.

Ex: I would not be calling him if I didn't have a necessity.
مثال: که مې ضرورت نه درلودای ټيليفون مې ورته نه کاوو.

نوټ: دغه زمانه د راتلوونکي جاری زماني په ځاي په غيرمستقيم خبرو کښي استعمالېږي.

Conjunction
د وصل (ربط) توری

Conjunction is a word which is used to join two words, two sentences, two phrasws and two clauses.

د ربط توری هغه کليمه ده چې د دوو کليمو، دوو جملو، دوو شيانو او دوو قضيو د وصلولو لپاره استعمالېږي.

Ex: Arfan <u>and</u> Muzamil are brothers. مثال: عرفان <u>او</u> مزمل ورونه دي.

Ex: I was present <u>but</u> he was absent. مثال: زه حاضر وم <u>مگر</u> هغه غير حاضر وو.

- **Conjunction are divided into four parts:**

د ربط توري په څلورو برخو وېشل شوي دي:

1) Coordinating Conjunctions د وصل برابر، همقوه، همپايه توري
2) Correlative Conjunctions د وصل جوړه يي توري
3) Compound Conjunctions د وصل مرکب توري
4) Suberdinating Conjunctions د وصل فرعي توري

1) Coordinating Conjunctions: د وصل برابر، همقوه، همپايه توري

The coordinating conjunctions are used to join coordinating sentences.

د وصل برابر يا همپايه توري د دوو جملو د وصلولو لپاره استعمالېږي .

Ex: I am a doctor and he is a student. مثال: زه يو ډاکتر يم او هغه يو زده کوونکی دی.

☞ **The coordinating conjunction are divided into five parts:**
د وصل برابر يا همقوه توري په پنځو برخو وېشل شوي دي:

A. Cumulative Conjunctions: د وصل زياتونكى (متراكم) توري

The cumulative conjunctions are used to one idea to another idea or one action to another action.

د وصل زياتونكي توري يوه مفكوره له بلې مفكورې سره يا يو عمل له بل عمل سره د وصلولو لپاره استعمالېږي.

Some cumulative conjunctions ځيني د وصل متراكم توری			
And	او	Both .... and	هم..........هم
Too	هم، همدارنگه	Neither .... nor	نه .... نه
Also	همدارنگه	Not only ..... but also	نه يوازي ...... بلکه
So	نو ، همداسي	As well as	همدارنگه ، اگرچه ، برعلاوه

Ex: <u>Not only</u> he comes late <u>but also</u> complains.
مثال: هغه نه <u>يوازې</u> ناوخته راغي <u>بلکه</u> شکايت هم کوي.

B. Alternative Conjunctions: د وصل اختياري توري

These conjunction express a choice between two actions or ideas.

د وصل دغه توري د دوو عملونو يا مفکورو ترمنځ انتخاب ښيي.

Some alternative conjunctions ځیني اختیاري د وصل توري			
Or else	که نه	Or	یا ، اویا
Othewise	که نه، او که نه	Either .... or	یا .... یا

Ex: Do not be naughty <u>or else</u> he will punish you.

مثال: شوخی مکوه <u>که نه</u> جزایي به شي.

Ex: Come on time <u>otherwise</u> I don't let you.

مثال: په وخت راځه <u>اوکه نه</u> پرې به دې نږدم.

C. Explanatory Conjunction: د وصل توضیحي (څرګندونکي) توري

These conjunctions usually add details to the words or sentences.
د وصل دغه توري معمولاً په جمله کې جزیات زیاتوي.

Some explanatory conjunctions ځیني توضیحي د وصل توري			
For	لپاره، د دې لپاره چې	That is to say	په بل عبارت
Such as	لکه	For instance	د نمونې په ډول
As	په توګه، څنګه چې	For example	د مثال په ډول
That is	یعنې		

Ex: The teacher punished him <u>for</u> he was lazy.

مثال: ښوونکی هغه <u>د دې لپاره</u> جزایي کړ "چې" تنبل و.

D. Adversative Conjunctions: متضاد د وصل توري

The adversative conjunctions are used to joins the contradictory sentences.

متضاد د وصل توري د متضادو جملو د وصلولو لپاره استعمالیږي.

Some adversative conjunctions ځيني متضاد د وصل توري			
But	مگر	But on the contrar	مگر په خلاف، مگر برخلاف
Neverthless	سره له دې	On the other hand	له بلې خوا
However	په هر حال ، خو بیا هم	But yet	مگر تر اوسه
While	ترڅو چې، هغه وخت چې، سره له دې چې	Where as	له دې کبله چې، په داسې حال کې چې، په حقيقت کې

Ex: My friend is lazy where-as I am clever.
مثال: زما ملگرى تنبل دى په داسې حال کې چې زه ځیرک یم.

Ex: Ahmad is generous but poor. مثال: احمد سخي دی مگر غريب دی.

E. Illative Conjunctions: د علت او نتيجې د وصل توري

The illatttive conjunctions are placed between two sentences and show the conclusion of the first one the second one.
د علت او نتيجې د وصل توري د دوو جملو ترمنځ راوړل کيږي او د یوه نتیجه بل یوه ته ښیي.

Some Illative conjunctions ځيني د علت او نتيجي د وصل توري			
Therefore	له هغه سببه، له هغه کبله	On that account	له هغه خاطره
So	همداسي، نو		

Ex: I was sick <u>so</u> I went to sleep earlier. مثال: زه ناروغ وم <u>نو</u> ډېر وختي ببده شوم.

Ex: She is lazy <u>therefore</u> I dislike her. مثال: هغه تنبله ده <u>له هغه سببه</u> زه هغه نه خوښوم.

2) Correlative Conjunctions: د وصل جوړه يي توري

These conjunctions are used in pairs and join words and sentences.
د وصل دغه توري په جوړه يي (دوه گونی) شکل استعمالېږي او کليمو او جملو ته ربط ورکوي.

Some correlative conjunctions ځيني جوړه يي د وصل توري			
Either .... or	يا .... يا	Neither .... nor	نه .... نه
So .... that	د دې لپاره چې، په دې ډول چې	Both .... and	هم .... هم
Not only ..... but also	نه يوازي ..... بلکه		

Ex: He can speak <u>neither</u> Arabic <u>nor</u> Urdu.
مثال: هغه <u>نه</u> په عربي خبري کولاي شي <u>نه</u> په اُردو.

3) Compound Conjunctions: مرکب د وصل توري

A group of words which are used as conjunctions to join words and sentences are called compound conjunctions.
هغه گروپ د کليمو چې د وصل د تورو په څېر کليمو او جملو ته ربط ورکوي د مرکبو ربطي تورو په نوم يادېږي.

Some compound conjunctions ځيني مرکب د وصل توري			
In orther that	په هغه منظور چې	So that	نو دا چې، د دې لپاره چې
Even if	ولوکه، که چېري هم	As soon as	اوس چې
As long as	ترهغه وخته چې، له هغه وخته چې	As well as	برعلاوه، همدارنگه ، او هم
As if	لکه داچې، که چېري هم	So as to	لپاره

4) Subordinating Conjunctions: فرعي د وصل توري

Subordinating conjunctions are those which jion the subordinating sentences with main sentences.

فرعي د وصل توري هغه دي چې فرعي جملې له اصلي جملو سره وصلوي.

Some subordinating conjunctions څیني فرعي د وصل توري	
Who څوک	Because ځنګه چې، ځکه چې، د دې لپاره چې
Whom چاته چې، له چا څخه چې، څوک(مفعول)	As long as تر هغه وخته چې، له هغه وخته چې
Which هغه چې	When کله چې، هغه وخت چې
What چې	Where چېري چې
If که چېرې	Than په هغه صورت کې چې، سربېره پرې، نو
As if لکه دا چې، ګویا چې	As soon as اوس چې
Whether برسېره پر دې چې، سره له دې چې	While هغه وخت چې، په هغه صورت کې چې
Unless پرته له دې چې، مګر دا چې	

Preposition
اضافي توري

Preposition is a word which is used to show the relationship between two persons or things.

اضافي توری هغه کلیمه ده چې د دوو اشخاصو یا شیانو ترمنځ رابطه ښیي.

Ex: I am <u>in</u> the garden. مثال: زه په باغ کې یم.

Ex: The book is <u>near</u> the table. مثال: کتاب مېز ته نږدې دی.

- A preposition can show the relationship of a noun or pronoun with the following words:

  یو اضافي توری کولای شي د اسم اویا ضمیر سره د لاندې کلیمو سره رابطه وښیي:

1) Between two nouns: د دوو اسمونو ترمنځ:

Ex: A cup of tea is on the table. مثال: یوه پیاله چای د مېز په سر دی.

2) Between two pronoun: د دوو ضمیرونو ترمنځ:

Ex: He is near me. مثال: هغه ماته نږدې دی.

3) Between noun and preposition: د اسم او اضافي توري ترمنځ:

Ex: Ahmad with his brother will come to our party.
مثال: احمد به له خپل ورور سره زموږ مېلمستیا ته راشي.

4) Between a noun and a verb: د یو اسم او یو فعل ترمنځ:

Ex: Ahmad prevented Shafiqa from going. مثال: احمد شفیقه له تګ څخه منع کوي.

5) Between a noun and an adverb: د یو اسم او یو قید ترمنځ:

Ex: He behaves badly with his wife. مثال: هغه له خپلې ښځې سره په بد ډول چلند کوي.

6) Between a noun and an adjective: د یو اسم او یو صفت ترمنځ:

Ex: She is good at Math. مثال: دا په ریاضي کې ښه ده.

7) Between a pronoun and a verb: د یو ضمیر او یو فعل ترمنځ:

Ex: Come to me and tell the fact. مثال: ماته راشه او حقیقت ووایه.

- **The prepositions are divided into two parts:**

اضافي توري په دوو برخو وېشل شوي دي:

1. Simple prepositions: ساده اضافي توري

2. Compound prepositions: ترکيبي اضافي توري

1. Simple prepositions: ساده اضافي توري

The simple prepositions are those which are used in the ordinary or standard form and show the relationship between two persons or things.

ساده اضافي توري هغه دي چې په معمولي اويا ثابت شکل استعمالېږي او ددو اشخاصو يا شيانو ترمنځ رابطه ښيي.

Simple prepositions ساده اضافي توري			
In	په (په منځ کې)	With	له، سره
On	په سر، په	From	له، د، له ... څخه
At	په (داخل کې)	Up	په سر، پورته
By	په واسطه	Out	خارج، خارج له
To	ته	After	وروسته له هغه، وروسته
For	لپاره	Since	راپدې خوا، راهيسې، له هغه وخته چې
Of	له، د	Via	له لارې
Off	جلا، قطع، خاموش	Than	له، په نسبت
Till	تردې چې، تر هغه وخته چې، تر	Down	کښته، په لاندې طرف
Over	برسېره، سربېره پر	Under	لاندې، له لاندې
Near	نږدې	Among	ترمنځ
Between	ترمنځ	Along	په اوږدو کې

With in	په داخل کې	With out	بې له
Below	لاندې	Despite	باوجود، برسېره

A) By = Near = Next to = Beside نږدې، څنګ ته

Ex: Sediq sat by me. مثال: صدیق له ما سره نږدې ناست دی.

B) By = Via = Rout په لار، له لارې، له... څخه

Ex: We went to Mazar by road. مثال: موږ د سړک له لارې مزار ته ځو.

Ex: She went to Saudi by Airplain. مثال: هغه د هوايي جهاز له لارې سعودي ته ولاړه.

C) By = Before مخکې

Ex: I will complete this work by june. مثال: زه به له جون څخه مخکې دغه کار ختم کړم.

Ex: I will go to Kandahar by April. مثال: زه به له آپریل څخه مخکې کندهار ته ولاړ شم.

D) By = Trough په، په واسطه

To show the method which somthing is done.
هغه طریقه بیانوي چې یو شی پکښې سرته رسېږي.

Ex: You can help us by the police. مثال: ته کولای شې د پولیس په واسطه له موږ سره مرسته وکړې.

Ex: We sent the money by check. مثال: موږ د چیک په واسطه پیسې واستولې.

E) Multiplied by: ضربېدل له

Ex: 5 x 3 = 15 → 5 multiplied by 3 equal 15.
مثال: ۵ x ۳ = ۱۵ ← ۵ ضربېږي له ۳ سره مساوي کېږي له ۱۵ سره.

F) By **myself / By herself / By himself = Alone** یوازي

Ex: She went to Ghazni by herself = She went to Ghazni alone.
مثال: هغه (مېرمن) یوازي غزني ته ولاړه.

Ex: I did this work by myself = I did this work alone.
مثال: ما دغه کار یوازي سرته ورساوو.

G) By = During په جریان کې، په وخت کې، په ترخ کې

Ex: He drives carefully by night. مثال: هغه د شپې په ترخ کې په احتیاط سره ډرېوري کوي.

H) By God = To swear of God. قسم په خدای (ج)

Ex: By God , I didn't do it. مثال: قسم په خدای (ج) ، که ما هغه سرته رسولي وي.

I) By mistake. په اشتباه سره، اشتباهاً

Ex: He ate fast by mistake. مثال: هغه په اشتباه سره روژه وخوړه.

Note: "By" is used with all means of traveling like: airplain, car, train, bicycle, ship etc…

نوټ: "By" د سفر له ټولو وسایلو سره استعمالېږي لکه : طیاره، موټر، اورګاډی، بایسیکل، کښتۍ او داسې نور...

- **In:** په، (په داخل کې)

In د لویو ځایونو لپاره او همدارنګه د ځایونو داخلي برخي لکه د کوټې منځ ، د کور منځ او داسې نورو کې استعمالېږي.

Ex: I am <u>in</u> the bazar. مثال: زه په بازار کې یم.

➢ At: په، (په داخل کې)

At د کوچني ځایونو لپاره، د اشخاصو او وخت لپاره استعمالېږي.

Ex: I come here <u>at</u> nine o'clock. مثال: زه په نهو بجو دلته راځم.

Ex: The teacher is <u>at</u> the office. مثال: ښوونکی په دفتر کې دی.

➢ On: په سر

On هغه وخت استعمالېږي چې یو شی د بل شي سره په تماس کې وي او د شخص او زمان لپاره هم استعمالېږي.

Ex: The book is <u>on</u> the table. مثال: کتاب د مېز په سر دی.

➢ Above: پورته، لوړ، په سر

Above هغه وخت استعمالېږي چې یو شی بې له تماس څخه معمولاً په عمودي شکل واقع وي.

Ex: The sky is <u>above</u> our. مثال: اسمان زموږ په سر دی.

➢ Of : له، د

Of ډېر وخت د شیانو لپاره استعمالېږي او په کم ډول د اشخاصو لپاره هم استعمالېږي.

Ex: Kabul is the capital <u>of</u> Afghanistan. مثال: کابل د افغانستان پایتخت دی.

➢ To: ته

To یوازې د اشخاصو لپاره استعمالېږي او په ډېره محدوده توګه استعمالېږي.

Ex: Ahmad went to Herat. مثال: احمد هرات ته ولاړ.

➢ For: لپاره

For د شیانو، اشخاصو او وخت لپاره استعالېږي او په پراخه توګه ترېنه ګټه اخېستل کېږي.

Ex: The play football is useful <u>for</u> health. مثال: د فوټبال لوبه د روغتیا <u>لپاره</u> ګټوره ده.

Ex: I study <u>for</u> three hours every day. مثال: زه هره ورځ د درېو ساعتو <u>لپاره</u> مطالعه کوم.

➢ By: په، په واسطه

By د شیانو او اشخاصو لپاره استعمالېږي.

Ex: I go to bazar <u>by</u> bicycle. مثال: زه بازار ت د بایسیکل <u>په واسطه</u> ځم.

➢ Up: پورته، لوړ

Up معمولاً د ځایونو او اشخاصو لپاره استعمالېږي.

Ex: It is not <u>up</u> to you. مثال: هغه له تا څخه <u>لوړ</u> ندی.

➢ Off: لري له، جلا، خاموش

Off په زیاته توګه د ځایونو لپاره او هم د شیانو استعمالېږي.

Ex: The switch is <u>off</u>. مثال: سویچ <u>خاموش</u> دی.

Ex: The dog jump <u>off</u> the stream. مثال: سپی له لښتي څخه <u>لري</u> ټوپ وهي.

➢ Between: په مابین کې، ترمنځ

Between د دوو اشخاصو یا دوو شیانو په منځ کې استعمالېږي.

Ex: Wardag is located <u>between</u> Kabul and Ghazni.

مثال: وردگ د کابل او غزني ترمنځ موقعيت لري.

➢ Among : په مابين کې، ترمنځ

Among د دوو څخه زياتو د اشخاصو يا شيانو په منځ کې استعماليږي.

Ex: Afghanistan is located <u>among</u> six contries.

مثال: افغانستان د شپږو هېوادونو په مابين کې موقعيت لري.

➢ From: له، د

From د ځای، خلکو او شيانو لپاره استعماليږي.

Ex: I borrowed a little money from him. مثال: ما له هغه څخه يوه اندازه پيسې قرض کړې.

Ex: Janan Agha is from Oruzgan. مثال: جانان آغا د ارزگان دی.

2. Compound prepositions: مرکب اضافي توري

The compound prepositions usually contain more than one syllable and show the relationship between two persons or things.

مرکب اضافي توري معمولاً له يوه څخه د زياتو هجاء لروونکي وي او د دوو اشخاصو يا شيانو ترمنځ رابطه ښکاره کوي.

Some compound prepositions ځيني مرکب د وصل توري			
In order to	په دې منظور چې	Because of	په دې خاطر چې
In front of	مخته	In spite of	با وجود، برسېره
For the sake of	په خاطر	Due to	په نتيجه کې

Future in the past perfect tense
په تېره کامله کې راتلوونکې زمانه

Helping verbs	کومکي فعلونه
Would have / Should have	Would have / Should have

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Would / Should + Have + V_3 + Comp. Ex: I would have carried out every thing. مثال: ما به ټول شیان ترسره کړي وي.
Question form سواليه شکل	Would / Should + Sub + Have + V_3 + Comp? Ex: Would I have carried out every thing? مثال: آیا ما به ټول شیان ترسره کړي وي؟
Negative form منفي شکل	Sub + Would / Should + Not + Have + V_3 + Comp . Ex: I would not have carried out every thing. مثال: ما به ټول شیان نه وي ترسره کړي.
Negative interrogative form منفي سواليه شکل	Would / Should +Sub + Not + Have + V_3 + Comp -? Ex: Would I not have carried out every thing? مثال: آیا ما به ټول شیان نه وي ترسره کړي؟ Wouldn't / Shouldn't + Sub + Have + V_3 + Comp -? Ex: Wouldn't I have carried out every thing? مثال: آیا ما به ټول شیان نه وي ترسره کړي؟

1) **Usage:** Future in the past perfect tense is used to show an action which would have been complete as some unspecified time in the future of the past, but the action did not take place.

۱) **استعمال:** په تېره کامله کې راتلوونکې زمانه د هغه عمل د بیان لپاره استعمالېږي چې په تېر راتلوونکي کې به تکمیل شوي و، مگر عمل ندی واقع شوي.

Ex: The people would not have faced any problems if the incharges had more attention.

مثال: که چېرې مسولینو ډېره توجه کړې وه ، خلک به له مشکلاتو سره نه وه مخامخ شوي.

Ex: Ahmad and Najeeb would have completed the work whether they had started earlier.

مثال: که چېرې احمد او نجیب وخت‌تر شروع کړي وه، کار به ختم شوی و.

Future in the past perfect continuous tense
په تېره کامله جاري کې راتلوونکې زمانه

Helping verbs	کومکي فعلونه
Would have been / Should have been	Would have been / Should have been

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Would / Should + Have + been + V - ing + Comp. Ex: I would have been playing cricket. مثال: زه به د کرکيټ په لوبه مصروف وم.
Question form سواليه شکل	Would / Should + Sub + Have + been + V- ing + Comp? Ex: Would I have been playing cricket? مثال: آيا زه به د کرکيټ په لوبه مصروف وم؟
Negative form منفي شکل	Sub + Would / Should + Not + Have + been + V- ing + Comp . Ex: I would not have been playing cricket. مثال: زه به د کرکيټ په لوبه مصروف نه وم.
Negative interrogative Form منفي سواليه شکل	Would / Should + Sub + Not + Have + been + V- ing + Comp -? Ex: Would I not have been playing cricket? مثال: آيا زه به د کرکيټ په لوبه مصروف نه وم؟ Wouldn't / Shouldn't + Sub + Have + been + V- ing + Comp -? Ex: Wouldn't I have been playing cricket? مثال: آيا زه به د کرکيټ په لوبه مصروف نه وم؟

1) Usage: Future in the past perfect continuous tense is used to show the duration of an action which would have been continuing at some unspecified time in the future of the past, but the action did not take place.

۱) **استعمال:** په تېره کامله جاري کې راتلوونکې زمانه د هغه عمل د بيان لپاره استعمالېږي چې په تېره راتلوونکي کې به د دوام په حالت کې وه، مګر عمل ندی واقع شوي.

Ex: She would have been working at the bank if she had not gotten married.

مثال: که چېرې هغې واده نه وای کړی په بانک کې به په کار مصروفه وه.

Ex: They would have meeting their counterparts if they did not cancel the meeting.

مثال: که چېرې ملاقات نه لغوه کېده هغوی به له خپلو همکارانو سره په ملاقات مشغول وو.

Mood

د فعل وجه یا حالت

Mood is the mode or manner in which the action denoted by the verb is presented.

وجه عبارت له هغه حالت څخه دی، چې عمل یا "د فعل حالت" پکښې بیانېږي.

Or: اویا

Mood is the manner of the verb which shows how the action occurred.

وجه د فعل حالت دی، ښیي چې عمل څنګه واقع شو.

- **Every verb has five moods in the English language:**

په انګلیسي ژبه کې هر فعل پنځه وجهې یا حالتونه لري:

1) Indicative mood. اخباري وجه
2) Infinitive mood. مصدري وجه
3) Descriptive mood. توصیفي وجه
4) Imperative mood. امري وجه
5) Subjunctive mood. التزامي وجه

1) Indicative mood: اخباري وجه

The state of the verb which expresses an action in statement or question in positive or negative form is called indicative mood.

د فعل حالت چې بیانیه یا سوالیه په مثبت یا منفي صورت بیان کړي د اخباري وجهې په نامه یادېږي.

Ex: I <u>saw</u> him twice. مثال: ما هغه دوه ځلې ولید.

Ex: Did you really <u>leave</u> it? مثال: آیا واقعیاً ترک دې کړ؟

Ex: I could not <u>find</u> any thing there. مثال: هلته مې هېڅ شی پیدا نکړل.

2) Infinitive mood : مصدري وجه

Infinitive mood is the form of the verb which expresses an action freely without any subject.

مصدري وجه د فعل هغه شکل دی چې عمل په ازاد ډول بې له فاعل څخه بیانوي.

Ex: <u>To come</u> on time is very necessary. مثال: په وخت راتلل ډېر ضروري دی.

Ex: <u>To play</u> football is interesting for him. مثال: د فوټبال لوبه کول د هغه لپاره جالبه ده.

3) Descriptive mood: توصیفي وجه

The state of the verb which has verbal and attributive form is called descriptive mood.

د فعل "هغه" حالت چې د فعلي او وصفي شکل درلودونکي وي د توصیفي وجهي په نوم یادېږي.

Ex: He is <u>speaking</u>. (verbal). مثال: هغه خبري کوي. (فعلي).

Ex: I have <u>speaking</u> class. (attributive). مثال: زه د مکالمې ټولګی لرم. (وصفي).

Ex: He has <u>completed</u> the work.(verbal). مثال: هغه کار ختم کړی دی. (فعلي).

Ex: It is <u>complete</u> work.(attributive). مثال: دغه کار ختم دی. (وصفي).

4) Imperative mood: امري وجه

The state of the verb which expresses an action in request, demand , advice, entreaty, prayer or direct command is called imperative mood.

د فعل "هغه" شکل چې عمل د غوښتني، تقاضا، پند، عذر، دعا اویا مستقیم امر په ډول بیان کړي د امري وجهي په نامه یادېږي.

Ex: <u>Get out</u> from here. مثال: له دغه ځای ووځه.

Ex: <u>Come on</u> time please. مثال: لطفاً په وخت راځه.

Ex: <u>Try</u> to be honest. مثال: کوښښ کوئ صادق و اوسئ.

Ex: <u>Come</u> here. مثال: دلته راشه.

5) Subjunctive mood: التزامي وجه

The subjunctive mood is used to express ambition, intention, hesita - tion or condition.

التزامي وجه د ارزو، قصد، شک، اویا شرط د بیان لپاره استعمالېږي.

Ex: Suppose he fails , what will he do? مثال: فرض کړئ هغه ناکام دی، څه به وکړي؟

Ex: May Allah (ج) bless all. مثال: الله (ج) دي ټولو ته برکت ورکړي.

Ex: If we do honestly we will not face any problem.
مثال: که موږ صادیق و اوسو له مشکلاتو سره به مخامخ نه شو.

Ordinary(main) verbs
معمولي(اصلي) فعلونه

Ordinary verbs are those which express a complete meaning and can stand alone.
معمولي(اصلي) فعلونه هغه دي چې کامله مانا بیانوي او په تنهایي سره د مفهوم لرونکي وي.

- **Ordinary verbs are divided into three parts:**

معمولي فعلونه په درې برخو وېشل شوي دی:

Ordinary verbs معمولي فعلونه		
Transitive verbs متعدي فعلونه	Intransitive verbs لازمي فعلونه	Linking verbs ارتباطي فعلونه

1) Transitive verbs: متعدي(غیرلازمي) فعلونه

Transitive verb is poor of object, without object it doesn't give clear an complete meaning.

متعدي فعلونه مفعول ته محتاج وي دغه (فعل) بې له مفعول څخه واضح او پوره مانا نه ورکوي.

Like: **مثلاً :**

See(لیدل)	**Break** (ماتول)	**Make** (جوړول)	**Eat**(خوړل)

Ex: He is <u>eating</u> (…………….) (in complete).

eating → Transitive verb; (…………….) → Object

مثال: هغه (..................) خوري. (نا تکمیل).

(..................) → مفعول؛ خوري → متعدي فعل

Ex: He is <u>eating</u> an <u>apple</u>. (complete).

eating → Transitive verb; apple → Object

مثال: هغه منه خوري. (تکمیل).

منه → مفعول؛ خوري → متعدي فعل

2) Intransitive verbs: لازمي فعلونه

Intransitive verb is not poor of object ,it gives clear and complete meaning without object.

لازمي فعل مفعول ته محتاج نه ده، دغه (فعل) بې له مفعول څخه هم واضح او کامله مانا ورکوي.

Like: **مثلاً:**

Shine(ځلېدل)	**Cry** (ژړل)	**Smile**(موسکا کول)	**Laugh**(خندېدل)

Ex: The sun is shining.　　　　　　　　　　　　مثال: لمر ځلیږي.

Intransitive verb　　　　　　　　　　　　لازمي فعل

Ex: The child is crying.　　　　　　　　　　　　مثال: ماشوم ژاړی.

Intransitive verb　　　　　　　　　　　　لازمي فعل

Note: نوټ

Transitive and intransitive verbs متعدي او لازمي فعلونه

Transitive and intransitive verbs is sometimes poor of object and sometimes not poor of object, it means sometimes it gives clear and complete meaning without object and sometimes it does not give clear and complete meaning without object.

متعدي او لازمي فعلونه ځیني وخت مفعول ته محتاج وي او ځیني وخت مفعول ته محتاج نه وي، هغه په دې مانا چې کله بې له مفعول څخه هم واضح او روښانه مانا ورکوي او ځیني وخت بې له مفعول څخه واضح او کامله مانا نه ورکوي.

Ex: The birds are flying.(complement).　　　　　　مثال: مرغۍ الوزي. (تکمیل).

Ex: It is flying (……..). (in complete).　　　　　　مثال: هغه (..........) الوزي.(نا تکمیل).

Object　　　　　　　　　　　　مفعول

3) Linking verbs ارتباطي فعلونه

Linkin verbs are those which link the complement to the subject .

ارتباطي فعلونه هغه دي چې تکمیل کوونکی له فاعل سره نښلوي.

Some of Linkin verbs ځیني ارتباطي فعلونه				
Is	are	am	was	were
Become	have	has	had	

Ex: He <u>is</u> a teacher. — مثال: هغه یو ښوونکی دی.

Subject (He) / فاعل (هغه)

Linking verb (is) / ارتباطي فعل (دی)

⇨ Out of control (stative) verbs : غیر ارادي (حالتي) فعلونه

Out of control verbs are those which don’t show action and if they show action, that is non progressive or out of control.

غیرارادي فعلونه هغه (فعلونه) دي چې عمل نه بیانوي که چېرې عمل بیان کړي، هغه غیرجاري (غیر ارادي) ده.

Some of (Out of control verbs) ځیني غیر ارادي فعلونه			
Know	(پوهېدل، پېژندل)	Understand	(پوهېدل)
Believe	(باور لرل، ایمان راوړل)	Feel	(احساس کول)
Forger	(هېرول)	Hear	(اورېدل ، غوږ نېول)
See	(لیدل)	Apear	(حاضرېدل ،ښکاره کېدل)
Smell	(بویول)	Want	(غوښتل)
Seem	(معلومېدل)	Wish	(هیله کول، هیله لرل)
Like	(خوښول)	Love	(مینه لرل)
Cost	(بیه لرل)	Become	(کېدل ، گرځېدل)
Have	(لرل«جمع»)	Has	(لرل)
Had	(درلودل)	Are	(دي، یو)
Was	(وه، وم)	Were	(وه«جمع»)

Ex: I <u>understand</u> the lesson now — مثال: زه اوس په درس وپوهېدم.

Ex: These flowers <u>smell</u> good. — مثال: دغه گلان ښه بوی لري.

Causative verbs علتي يا سببي فعلونه

"Causative verbs" are those verbs which we don't perform an action directly, we get it done indirectly by some one else.
علتي فعلونه هغه فعلونه دي چې موږ عمل مستقيماً پخپله سرته نه رسوو، عمل د بل شخص په واسطه په غير مستقيم ډول صورت نيسي.

Causative verbs consist in: علتي فعلونه عبارت دي له			
Get	Have	Has	Make
Help	Cause	Let	

The Causative form can be formed by the following formulas:
سببي شکل په لاندي فورمولونو تشکيلېداي شي:

1) Subject + Verb + Object + Verb + Complement.

This formula is used when we want to compel the other do something or in this formula we compel some one else do something for us.
دغه فورمول هغه وخت استعمالېږي چې موږ غواړو نور د کار ترسره کولو ته چمتو کړو يا دا چې په دې فورمول کې بل شخص دي ته چمتو کوو چې د موږ لپاره کوم کار ترسره کړي.

- **The verbs which can be used in this formula consist in:** **هغه فعلونه چې په دې فورمول کې استعمالېږي عبارت دي له:**

Make (مجبورول)	Compel (مجبورول)	Have (باعث کېدل)
Constrain (مجبورول)	etc.... ....اونور	

Ex: I <u>made</u> him fix the picture on the wall. مثال: ما هغه مجبور کړ"چې" په د ېوال تصوير ولګوي.

Ex: We <u>compel</u> him fix our car. مثال: موږ هغه مجبور کړ چې زموږ موټر ترميم کړي.

2) Sub + Get + obj + to + V + comp.

This formula we try to convince or persuade the others do something that is to say in this formula someone is encouraged do something.

په دغه فورمول کې موږ هڅه کوو چې د کار ترسره کولو لپاره نور څوک چمتو کړو په دې مانا چې یو څوک د کار ترسره کولو لپاره تشویقوو:

- **The verbs wich can be used in this formula consist in:**

هغه فعلونه چې په دې فورمول کې استعمالیږي عبارت دي له:

Persuade (تشویقول)	Get (سبب کېدل)	Encourage (تشویقول)
Convince (رضا کول)	etc… اوداسي نور....	

Ex: Karrim persuaded me to learn Arabic. مثال: کریم، زه د عربي زده کړي ته تشویق کړم.

Ex: Shfiq will get his brother to study his lesson.
مثال: شفیق به د دې سبب شي چې ورور یې درس ووایي.

The other formula which is usually used in the causative form is: **(Sub + Have / Get + Obj + V_3).**

بل فورمول چې معمولاً په سببي شکل کې استعمالیږي عبارت ده له: **(Sub + Have/Get + Obj +V)** څخه.

In this formula the subject of the sentence either accepts the result of the action or causes the action.
په دې فورمول کې د جملې فاعل اویا دا چې د عمل نتېجه قبولوي اویا هم خپله د کارسبب کېږي.

Ex: Abdullah got his car stolen. مثال: د عبدالله موټر غلا شو.

Abdullah → Sub; got → c. verb; car → Obj; stolen → V_3

Ex: Asmatullah gets his room cleaned by him every day.
مثال: عصمت الله هره ورځ د هغه په واسطه خپل اطاق پاکوي.

Active and Passive voice
معلوم او مجهول د فعل "شکل"

1) Active Voice: د فعل معلوم شکل

Active voice is a form of the verb which shows the doer of an action is the subject of the sentence.

د فعل معلوم شکل د فعل هغه شکل دی، دا ښيي چې د عمل کوونکي(سرته رسونکی) د جملې مبتداء ده.

Or: Active voice is a form of the verb in which the doer of an action (subject) is the subject of the sentence.

یا: د فعل معلوم شکل د فعل هغه شکل دی چې د عمل کوونکی(فاعل) پکې د جملې مبتداء وي.

Ex: He fixed the car. — مثال: هغه موټر ترمیم کړ.

2) Passive Voice: د فعل مجهول شکل

Passive voice is a form of the verb which shows the recever of an action (object) is the subject of the sentence.

د فعل مجهول شکل د فعل هغه شکل دی ښيي چې د عمل اخیستونکی(مفعول)د جملې مبتداء ده.

Ex: The car was fixed. — مثال: موټر ترمیم شو.

Basic rules of changing active into passive
د معلوم تبدیلول په مجهول باندي اساسي قاعدې

- **The following points must be observed in the passive sentences.**

  لاندي نقطې باید په مجهولو جملو کې مراعات شي:

1.	Study the active sentence and determine its tense. معلومه جمله مطالعه کړئ او د هغې زمانه تعین کړئ.
2.	Subject is changed into object. فاعل په مفعول باندي تبدیلیږي.
3.	Object is changed onto subject. مفعول په فاعل باندي تبدیلیږي.
4.	The first and second form of the verb is changed into third form of the verb. د فعل لومړی او دوهم شکل په دریم شکل باندي بدلیږي.
5.	Use (to be) verb according to the tense of the active sentence. د معلومي جملې د زمانې په مطابق د (to be) فعلونه استعمال کړئ.
6.	Use the third form of the verb after (to be). له (to be) څخه وروسته د فعل دریم شکل استعمال کړئ.
7.	The subject pronouns are changed to object pronouns and the object pronouns changed to subject pronouns. فاعلي ضمیرونه په مفعولي تبدیلیږي او مفعولي ضمیرونه په فاعلي ضمیرونو تبدلیږي.
8.	In the continuous tenses, an extra (being) is added after the (to be) verb. په جاري زمانوو کې له (to be) څخه وروسته یو اضافي (being) علاوه کیږي.
9.	It is possible to mention the doer of the action at the end of the sentence after preposition (by). ممکنه ده چې د عمل سرته رسوونکی(فاعل) د جملې په اخېر کې د (by) له اضافي توري توري وروسته ذکر شي.
10.	After the third form of the verb, we use (by). موږ د فعل له دریم شکل څخه وروسته (by) استعمالوو.

Ueses of passive د مجهول استعمالات

The passive form is mostly used in the following ways:
مجهول شکل عمدتاً په لاندي ځایونو استعمالیږي:

1) When the doer of the action is not known or clear.
هغه وخت چې د عمل "سرته رسوونکی" (فاعل) معلوم وي.

Ex: The money was stolen. مثال: پیسې غلا شوي.

Ex: He was murdered. مثال: هغه و وژل شو.

2) When it is not important to mention the doar of an action, as it is clear who he or she is.
هغه وخت چې د عمل د سرته رسوونکی(فاعل) ذکر مهم نه وي، لکه چې واضح وي چې څوک د " عمل سرته رسوونکی" دی.

Ex: The president was elected. مثال: ولسمشر انتخاب شو.

Ex: The streets are swept. مثال: کوڅې پېچلي دي.

The Simple present tense
ساده حال زمانه

Difference between Active & Passive د معلوم او مجهول ترمنځ فرق	
Active معلوم	**Passive مجهول**
Verb = V_1	Verb = V_3
Helping verbs = Do, Does	Helping verbs = Is, am, are

Active معلوم	**Passive مجهول**
She helps me. Sub v_1 obj. دا له ما سره کومک کوي.	I am helped by her. Sub h.v v_3 prep obj. زه د هغې په واسطه کومک کېږم.
They invite us. Sub v_1 obj. هغوی موږ دعوت کوي.	We are invited by them. Sub h.v v_3 prep obj. موږ د هغوی په واسطه دعوت کېږو.

Ex:	مثال:
Active معلوم	**Passive مجهول**
He asks her. هغه له هغې څخه پوښتي.	She is asked by him. دا (مونث) د هغه په واسطه پوښتل کیږي.
Does he ask her? آیا هغه دا (مونث) پوښتي؟	Is she asked by him? آیا دا (مونث) د هغه په واسطه پوښتل کیږي؟
He doesn't ask her. هغه دا (مونث) نه پوښتي.	She is not asked by him. دا (مونث) د هغه په واسطه نه پوښتل کیږي.
Does he not ask her ? آیا هغه دا(مونث) نه پوښتي؟	Is she not asked by him? آیا دا (مونث) د هغه په واسطه نه پوښتل کیږي؟
Doesn't he ask her? آیا هغه دا (مونث) نه پوښتي؟	Isn't she asked by him? آیا دا (مونث) د هغه په واسطه نه پوښتل کیږي؟

The persent continuous tense
حال جاري زمانه

Difference between Active & Passive د معلوم او مجهول ترمنځ فرق	
Active معلوم	**Passive مجهول**
Verb = V- ing	Verb = V_3
Helping verbs = Is, am, are	Helping verbs = Is being, am being, are being

Active معلوم	**Passive مجهول**
She is cooking <u>the food</u>. Sub h.v v- ing obj. هغه (مونث) ډوډۍ پخوي.	<u>The food</u> <u>is being</u> cooked by her. Sub h.v v_3 prep obj. ډوډۍ د هغې په واسطه پخیږي.
They are washing dishes. Sub h.v v- ing obj. هغوی لوښي پرېمنځي.	Dishes <u>are being</u> washed by them. Sub h.v v_3 prep obj. لوښي د هغوی په واسطه پرېمنځل کیږي.

Ex: **مثال:**

Active معلوم	**Passive مجهول**
They are electing him. دوی هغه انتخابوي.	He is being elected by them. هغه د دوی په واسطه انتخابېږي.
Are they electing him? آیا دوی هغه انتخابوي؟	Is he being elected by them? آیا هغه د دوی په واسطه انتخابېږي؟
They are not electing him. دوی هغه نه انتخابوي.	He is not being elected by them. هغه د دوی په واسطه نه انتخابېږي.
Are they not electing him? آیا دوی هغه نه انتخابوي؟	Is he not being elected by them? آیا هغه د دوی په واسطه نه انتخابېږي؟
Aren't they electing him? آیا دوی هغه نه انتخابوي؟	Isn't he being elected by them? آیا هغه د دوی په واسطه نه انتخابېږي؟

The present perfect tense
حال کامله زمانه
(نږدې ماضي)

Difference between Active & Passive د معلوم او مجهول ترمنځ فرق	
Active معلوم	**Passive مجهول**
Verb = V_3	Verb = V_3
Helping verb = Have, Has	Helping verb = Have been, Has been

Active معلوم	**Passive مجهول**
He has written <u>a book</u>. Sub h.v v_3 obj. هغه یو کتاب لیکلی دی.	<u>A book</u> <u>has been</u> written by him. Sub h.v v_3 prep obj. یو کتاب د هغه په واسطه لیکل شوی دی.
They have invited us. Sub h.v v_3 obj. هغوی موږ دعوت کړي یو.	We <u>have been</u> invited by them. Sub h.v v_3 prep obj. موږ د هغوی په واسطه دعوت شوي یو.

Ex: مثال:

Active معلوم	Passive مجهول
He has recited the holy Quran. هغه قرآن پاک قرائت کړی دی.	The holy Quran has been recited by him. قرآن پاک د هغه په واسطه قرائت شوی دی.
Has he recited the holy Quran? آیا هغه قرآن پاک قرائت کړی دی؟	Has the holy Quran been recited by him? آیا قرآن پاک د هغه په واسطه قرائت شوی دی؟
He has not recited the holy Quran . هغه قرآن پاک ندی قرائت کړی.	The holy Quran has not been recited by him. قرآن پاک د هغه په واسطه ندی قرائت شوی.
Has he not recited the holy Quran? آیا هغه قرآن پاک ندی قرائت کړی؟	Has the holy Quran not been recited by him? آیا قرآن پاک د هغه په واسطه ندی قرائت شوی؟
Hasn’t he recited the holy Quran? آیا هغه قرآن پاک ندی قرائت کړی؟	Hasn’t the holy Quran been recited by him? آیا قرآن پاک د هغه په واسطه ندی قرائت شوی؟

The present perfect continuous tense
حال کامله جاري زمانه

The present perfect continuous tense doesn’t change from active into passive.

حال کامله جاري زمانه له معلوم څخه مجهول ته نه تبدیلیږي.

The simple past tense
ساده تېره زمانه

Difference between Active & Passive د معلوم او مجهول ترمنځ فرق	
Active معلوم	**Passive مجهول**
V = V_2	V = V_3
H.V = did	H.V = was, were

Active معلوم	**Passive مجهول**
She wrote a story. Sub v_2 obj. هغې یوه کیسه ولیکله.	A story was written by her. Sub h.v v_3 prep obj. یوه کیسه د هغې په واسطه ولیکل شوه.
I defeated them. Sub v_2 obj. ما هغوی ته ماتي ورکړه.	They were defeated by me. Sub h.v v_3 prep obj. هغوی زما په واسطه ماتي وخوړه.

Ex: مثال:

Active معلوم	**Passive مجهول**
We defeated them. موږ هغوی ته ماتي ورکړه.	They were defeated by us. هغوی زموږ په واسطه ماتي وخوړه.
Did we defeat them ? آیا موږ هغوی ته ماتي ورکړه؟	Were they defeated by us? آیا هغوی زموږ په واسطه ماتي وخوړه؟
We didn’t defeat them . موږ هغوی ته ماتي ورنکړه.	They were not defeated by us. هغوی زموږ په واسطه ماتي ونه خوړه.
Did we not defeat them? آیا موږ هغوی ته ماتي ورنکړه؟	Were they not defeated by us? آیا هغوی زموږ په واسطه ماتي ونه خوړه ؟
Didn’t we defeat them? آیا موږ هغوی ته مات ورنکړه؟	Weren’t they defeated by us ? آیا هغوی زموږ په واسطه ماتي ونه خوړه؟

The past continuous tense
تـېـره جـاري زمـانـه

Difference between Active & Passive د معلوم او مجهول ترمنځ فرق	
Active معلوم	**Passive مجهول**
V = V - ing	V = V_3
H.V = was, were	H.V = was being , were being

Active معلوم	**Passive مجهول**
They (Sub) were (h.v) playing (v_1- ing) football. (obj.) هغوی د فوټبال لوبه کوله.	Football (Sub) was being (h.v) played (v_3) by (prep) them. (obj.) د فوټبال لوبه د هغوی په واسطه کېدله.
He (Sub) was (h.v) advising (v_1- ing) me. (obj.) هغه ماته نصیحت کاوو.	I (Sub) was being (h.v) advised (v_3) by (prep) him. (obj.) زه د هغه په‌واسطه نصیحت کېدم.

Ex: مثال:

Active معلوم	**Passive مجهول**
I was doing the homework. ما کورنی‌کار سرته رساوو.	The homework was being done by me. کورنی‌کار زما په واسطه‌سرته رسېده.
Was I doing the homework ? آیا ما کورنی‌کار سرته رساوو؟	Was the homework being done by me? آیا کورنی‌کار زما په واسطه سرته رسېده؟
I was not doing the homework . ما کورنی‌کار سرته نه رساوو.	The homework was not being done by me. کورنی‌کار زما په واسطه سرته نه رسېده.
Was I not doing the homework? آیا ما کورنی‌کار سرته نه رساوو؟	Was the homework not being done by me? آیا کورنی کار زما په‌واسطه‌سرته نه رسېده ؟
Wasn’t I doing the homework? آیا ما کورنی‌کار سرته نه رساوو؟	Wasn’t the homework being done by me ? آیا کورنی‌کار زما په واسطه سرته نه رسېده؟

The past perfect tense

تېـره كامله زمانه (لرى ماضي زمانه)

Difference between Active & Passive د معلوم او مجهول ترمنځ فرق	
Active معلوم	**Passive مجهول**
V = V_3	V = V_3
H.V = Had	H.V = Had been

Active معلوم	**Passive مجهول**
We had helped him. Sub h.v v_3 obj. موږ له هغه سره مرسته کړې وه.	He had been helped by us. Sub h.v v_3 prep obj. هغه زموږ په واسطه کومک شوي وو.
He had invited us. Sub h.v v_3 obj. هغوی موږ دعوت کړي وو.	We had been invited by him. Sub h.v v_3 prep obj. موږ د هغه په واسطه دعوت شوي وو.

Ex: مثالونه:

Active معلوم	**Passive مجهول**
They had elected him. دوی هغه انتخاب کړي وو.	Ha had been elected by them. هغه د دوی په واسطه انتخاب شوي وو.
Had they elected him ? آیا دوی هغه‌انتخاب کړي وو؟	Had he been elected by them? آیا هغه د دوی په واسطه انتخاب شوي وو؟
They hadn’t elected him . دوی‌هغه انتخاب کړي نه وو.	He hadn’t been elected by them. هغه د دوی په واسطه انتخاب شوي نه وو.
Had they not elected him? آیا دوی هغه انتخاب کړي نه وو؟	Had he not been elected by them ? آیا هغه د دوی په‌واسطه انتخاب شوي نه وو؟
Hadn’t they elected him? آیا دوی هغه انتخاب کړي نه وو؟	Hadn’t he been elected by him ? آیا هغه د دوی په‌واسطه انتخاب شوي نه وو؟

The past perfect continuous tense
تېره کامله جاري زمانه
(لیري جاري زمانه)

The past perfect continuous tense doesn’t change from active into passive.

تېره جاري زمانه له معلوم څخه مجهول ته نه تبدیلېږي.

The simple future tense
راتلونکې ساده زمانه

Difference between Active & Passive د معلوم او مجهول ترمنځ فرق	
Active معلوم	**Passive مجهول**
V = V_1	V = V_3
H.V = will, shall	H.V = will be, shall be

Active معلوم	**Passive مجهول**
He will write a letter. Sub h.v v_1 obj. هغه به یو لیک ولیکي.	A letter will be written by him Sub h.v v_3 prep obj. یو لیک به د هغه په واسطه ولیکل شي.
They shall call me. Sub h.v v_1 obj. هغوی به ماته زنګ و وهي.	I shall be called by them. Sub h.v v_3 prep obj. ماته به د هغوی په واسطه زنګ و وهل شي.

Ex: مثال:

Active معلوم	Passive مجهول
I will encourage them. زه به هغوی تشویق کړم.	They will be encouraged by me. هغوی به زما په واسطه تشویق شي.
Will I encourage them ? آیا زه به هغوی تشویق کړم؟	Will they be encouraged by me? آیا هغوی به زما په واسطه تشویق شي؟
I will not encourage them. زه به هغوی تشویق نکړم.	They will not be encouraged by me. هغوي به زما په واسطه تشویق نشي.
Will I not encourage them? آیا زه به هغوی تشویق نکړم؟	Will they not be encouraged by me ? آیا هغوی به زما په واسطه تشویق نشي؟
Won't I encourage them? آیا زه به هغوی تشویق نکړم؟	Won't they be encouraged by me ? آیا هغوی به زما په واسطه تشویق نشي؟

The future continuous tense
راتلوونکې جاري زمانه

The future continuous tense is not changed into passive voice but some Pakistani and Indian grammarians it into passive voice.

راتلوونکې جاري زمانه د "فعل" په مجهول شکل باندي نه تبدیلېږي مګر ځیني پاکستاني او هندي ژب پوهان يې د "فعل" په مجهول شکل تبدیلوي.

Difference between Active & Passive د معلوم او مجهول ترمنځ فرق	
Active معلوم	**Passive مجهول**
V = V- ing	V = V_3
H.V = will be, shall be	H.V = will be being, shall be being

Active معلوم	Passive مجهول
They <u>will be</u> playing football. Sub h.v v- ing obj. هغوی به د فوټبال لوبه کوي.	Football <u>will be being</u> played by them. Sub h.v v_3 prep obj. د فوټبال لوبه به د هغوی په واسطه کېدله.
She <u>will be</u> typing <u>a letter</u>. Sub h.v v - ing obj.	<u>A letter</u> <u>will be being</u> typed by her. Sub h.v v_3 prep obj.

هغه به یو لیک ټایپوي.	یو لیک به د هغې په واسطه ټایپېدله.

Ex: مثال:

Active معلوم	**Passive مجهول**
I will be watching T.V . زه به تلویزون گورم.	T.V will be being watched by me. تلویزون به زما په واسطه کتل کېږي.
Will I be watching T.V ? آیا زه به تلویزون گورم؟	Will T.V be being wached by me? آیا تلویزون به زما په‌واسطه کتل کېږي؟
I will not be watching T.V . زه به تلویزون نه گورم.	T.V will not be being watched by me. تلویزون به زما په‌واسطه نه کتل کېږي.
Will I not be watching T.V ? آیا زه به تلویزون نه گورم؟	Will T.V not be being watched by me ? آیا تلویزون به زما په‌واسطه نه کتل کېږي؟
Won't I be watching T.V ? آیا زه به تلویزون نه گورم؟	Won't T.V be being watched by me ? آیا تلویزون به زما په واسطه نه کتل کېږي؟

The future perfect tense
راتلونکې کامله زمانه

Difference between Active & Passive د معلوم او مجهول ترمنځ فرق	
Active معلوم	**Passive مجهول**
V = V_3	V = V_3
H.V = will have	H.V = will have been

Active معلوم	**Passive مجهول**
They <u>will have</u> typed <u>the letter</u>. Sub h.v v_3 obj. هغوی به لیک ټایپ کړې وي.	<u>The letters</u> <u>will have been</u> typed by them. Sub h.v v_3 prep obj. لیک به د هغوی په‌واسطه ټایپ شوی وي.
She <u>will have</u> cooked <u>the food</u>. Sub h.v v_3 obj. هغې به ډوډۍ پخه کړې وي.	<u>The food</u> <u>will have been</u> cooked by her. Sub h.v v_3 prep obj. ډوډۍ به د هغې په‌واسطه پخه شوې وي.

Ex: مثال:

Active معلوم	**Passive مجهول**
We will have defeated him. موږ به هغه ته ماتې ورکړې وي.	He will have been defeated by us. هغه به زموږ په واسطه ماتې خوړلې وي.
Will we have defeated him ? آیا موږ به هغه ته ماتې ورکړې وي؟	Will he have been defeated by us? آیا هغه به زموږ په واسطه ماتې خوړلې وي؟
We will not have defeated him. موږ به هغه ته ماتې ورکړې نه وي.	He will not have been defeated by us. هغه به زموږ په واسطه ماتې خوړلې نه وي.
Will we not have defeated him? آیا موږ به هغه ته ماتې ورکړې نه وي؟	Will he not have been defeated by us ? آیا هغه به زموږ په واسطه ماتې خوړلې نه وي؟
Won't we have defeated him? آیا موږ به هغه ته ماتې ورکړې نه وي؟	Won't he have been defeated by us ? آیا هغه به زموږ په واسطه ماتې خوړلې نه وي؟

The future perfect continuous tense
راتلوونکې کامله جاري زمانه

The future perfect continuous tense doesn't change from active into passive.

راتلوونکې کامله جاري زمانه له معلوم څخه مجهول ته نه تبدیلېږي.

Direct and indirect speech
(Quoted and reported) speech
مستقیم او غیر مستقیم کلام

Speech means talk or dialogue between two persons.

د کلام مانا د دوو اشخاصو ترمنځ خبرې یا خبرې اترې کول دي.

We can express our or somebody else's ideas into two ways in English language .

په انګلیسي ژبه کې موږ کولای شو خپل اویا د نورو خبرې په دوو شکلو بیان کړو.

1. Directly. په مستقیم ډول
2. Indirectly. په غیر مستقیم ډول

1) Direct speech. مستقیم کلام

The direct speech indicates the speaker's exact words.

مستقیم کلام د ویونکي دقیقي ویناوي بیانوي.

Ex: He said, " I play chess with my freind." . مثال: هغه وویل، "زه له خپل ملګري سره سطرنج بازي کوم

Ex: Najeeb said, " I am very happy. مثال: نجیب و ویل، "زه ډېر خوشحاله یم".

2) Indirect speech: غیر مستقیم کلام

The indirect speech denotes the speaker's ideas but not all of his exact words.

غیر مستقیم کلام د ویونکي په ویناوو دلالت کوي مګر نه ټولي دقیقي کلیمې.

Ex: He said that he played chess with his freind.

مثال: هغه وویل چې هغه له خپل ملګري سره سطرنج بازي کوله.

- **The following points should be observed in the direct speech:**

په مستقیم کلام کې باید لاندي نقطې مراعات شي:

1) A comma (**,**) is used after the main verb.

له اصلي فعل څخه وروسته یوه کامه (،) استعمالېږي.

2) The narration should be expressed between the quotation marks (" ").

وینه باید د نقل قول له علامو ترمنځ (" ") بیان شي.

3) The first word in the narration should begin with capital letter.

په وینه کې باید لومړی توری په غټ توري شروع شي.

Ex: Ahmad said, "My classmates will take a trip to Mazar next week."

مثال: احمد وویل، "راتلوونکي اوونۍ به له همصنفیانو سره مزار ته سفر وکړم."

Changing direct to indirect speech
د مستقیم کلام تبدیلول په غیر مستقیم کلام

The way to change the direct speech to indirect is different in the different kinds of sentences.

د مستقیم کلام تبدیلول په غیر مستقیم کلام باندي په مختلفو جملو کې مختلف ډولونه لري.

1)Declarative sentences: خبري جملې

The following points must be observed in the declative sentences:

لاندي نقطې باید په خبري جملو کې مراعات شي:

1.	The comma and quotation marks (“ ”) are omitted. کامه او د نقل قول علامې (" ") له منځه وړل کېږي.
2.	The conjunction (that) is used to connect the main verb with the rest of the sentence. د (that) ربطي توري د اصلي فعل له پاتې جملې سره د نښلولو لپاره استعمالېږي.
3.	The pronouns are changed according to speaker and reporter. ضمیرونه د ویونکي او نقل کوونکي سره سم تغیر خوري.
4.	If the main verb is in simple past tense , the tenses are changed. که چېري په تېره ساده زمانه کې اصلي فعل وي، زماني تغیر کوي.

Chart of tenses change
د زمانو د تغـیر جدول

No	Direct مستقیم	Indirect غیر مستقیم
1	Simle present tense حال ساده زمانه	Simple past tense تېره ساده زمانه
2	Present continuous tense حال جاري زمانه	Past continuous tense تېره جاري زمانه
3	Present perfect tense حال کامله زمانه	Past perfect tense تېره کامله زمانه
4	Present perfect continuous tense حال کامله جاري زمانه	Past perfect continuous tense تېره کامله جاري زمانه
5	Simple past tense تېره ساده زمانه	Past perfect tense تېره کامله زمانه
6	Past contiouous tense تېره جاري زمانه	Past perfect continuous tense تېره کامله جاري زمانه
7	Past perfect tense تېره کامله زمانه	Past perfect tense تېره کامله زمانه
8	Past perfect continuous tense تېره کامله جاري زمانه	Past perfect continuous tense تېره کامله جاري زمانه
9	Simple future tense راتلونکي ساده زمانه	Simple future in the past tense په تېره کې راتلوونکې ساده زمانه
10	Future continuous tense راتلوونکې جاري زمانه	Future in the past continuous tense په‌تېره جاري کې راتلوونکې زمانه
11	Future perfect tense راتلوونکې کامله زمانه	Future in the past perfect tense په‌تېره کامله‌کې راتلوونکې زمانه
12	Future perfect continuous tense راتلوونکې کامله جاري زمانه	Future in the past perfect continuous tense په‌تېره کامله جاري‌کې راتلوونکې زمانه
13	Simple future in the past tense په‌تېره‌کې راتلوونکې ساده زمانه	Simple future in the past tense په تېره کې راتلوونکې ساده زمانه
14	Future in the past continuous tense په تېره جاري کې راتلوونکې زمانه	Future in the past continuous tense په تېره جاري‌کې راتلوونکي زمانه
15	Future in the past perfect tense په تېره کامله‌کې راتلوونکې زمانه	Future in the past perfect tense په‌تېره کامله کې راتلوونکې زمانه
16	Future in the past perfect continuous tense. په‌تېره کامله‌جاری کي راتلوونکی زمانه	Future in the past perfect continuous tense. په‌تېره کامله جاري‌کې راتلوونکې زمانه

5. All the words and adverbs which show the near situation are change to far.

ټولي کليمې او قيدونه چې نږدې وضحيت (حالت) ښيي په ليري باندي تبديلېږي.

Chart of adverbs change

د قيدونو د تغير جدول

No	Direct مستقيم	Indirect غير مستقيم
1	Now	Then
2	Here	There
3	These	Those
4	This	That
5	Ago	Before
6	Just	Then
7	Yesterday	The previous day
8	Next week	The following week
9	Last week	The previous week
10	Tomorrow	The next day
11	To day	That day
12	Thus	So

6. The verbs (Must, Should, Ought to, Could) are not changed in the indirect form.

د (Must, Should, Ought to, Could) فعلونه په غيرمستقيم شکل باندي نه تبدلېږي.

1) Ex: ١) مثال:

- He said, "I come here every day". - هغه وويل، "زه هره ورځ دلته راځم".
- He said that he came there every day. - هغه وويل چې هغه هره ورځ هلته راتلو.

2) Ex: ۲) مثال:

- Bilal said to me, “I am speaking with him now”.
- بلال ماته وويل، " زه اوس له هغه سره د خبرو په حال کې یم ".

- Bilal told me that he was speaking with him then.
- بلال ماته وویل چې هغه وروسته له هغه سره د خبرو په حال کې و.

3) Ex: ۳) مثال:

- Karrim said, “Jamal has repaired the fridge”. کریم و ویل، "جمال یخچال ترمیم کړی دی ".
- Karrim said that Jamal had repaired the fridge. کریم وویل چې جمال یخچال ترمیم کړی و.

4) Ex: ۴) مثال:

- She said, “We visited Paris two months ago”.
هغې وویل، "موږ دوه میاشتې مخکې پاریس ولید ".

- She said that they had visited Paris two months before.
هغې وویل چې هغوی دوه میاشتې مخکې پاریس لیدلی و.

Note: نوټ

When the main verb is not in the simple past tense, no change is possible in the tenses.
کله چې په ساده تېره زمانه کې اصلي فعل نه وي، په زمانو کې تغیر نه راځي.

Ex: مثال:

- Ahmad says, “ I know him”. احمد وايي، " زه هغه پېژنم ".
- Ahmad says that he knows him. احمد وايي چې هغه پېژني.

Ex: مثال:

- He has said, “ Amran is a clever student”.
هغه ويلي دي، " عمران يو لايق زده کوونکی دی ".

- He has said that Amran is a clever student.
هغه ويلي دي چې عمران يو لايقه زده کوونکی دی.

Note:نوټ

When the narration is unchangeable general fact, no change is made in the indirect speech; even if the main verb is in the simple past tense.

کله چې نقل قول (وینا) کلي حقیقت وي، په غیر مستقیم کلام کې تغیر نه راځي؛ حتی که چېرې په ساده تېره زمانه کې اصلي فعل هم موجود وي.

Ex: مثال:

- Shabeer said, " The sky is blue". شبیر وویل، " آسمان آبي دی".
- Shabeer said that the sky is blue. شبیر وویل چې آسمان آبی دی.

2) Intrrogative sentences: پوښتنیزي (استفهامي) جملې

The following points are to be observed:

لاندي نقطي باید مراعات شي:

1. The main verb is changed to a verb which can express a question.

اصلي فعل له هغه فعل سره تبدیلېږي چې کولاي شي سوال بیان کړي.

Like: Ask (پوښتل، سوال کول), Inquire (بیا پوښتنه کول), Want to know (پوهېدل، پېژندل) etc…

2. The comma and quotation marks are omitted.

د کامې او نقل قول علامې له منځه وړل کېږي.

3. To connect the two parts of the sentence.

د جملې دوه برخې سره نښلوي.

4. The pronouns based on speaker and reporter, are changed.

ضمیرونه د ویونکي او نقل قول کوونکي په اساس تغیر کوي.

5. The subject is placed before verb. فاعل له فعل څخه مخکې ځای نیسي.

6. A full stop is used at the end of the sentence instead of a question mark.
د جملې په اخېر کې د سوالي علامې په ځای نقطه اېښودل کېږي.

Note: نوټ

The words (do, does, did) are omitted in the indirect speech.
د (did, does, do) کلیمې په غیر مستقیم کلام کې له منځه ځي.

Ex: مثال:

- He said: " Can I help you?" هغه وویل: " آیا کولای شم له تاسې سره مرسته وکړم؟ "
- He asked if he could help me. هغه پوښتنه وکړه چې آیا هغه کولای شوای له ما سره مرسته وکړي.

Ex: مثال:

- He said: " Do you know me?" هغه و ویل: " آیا ما پېژنئ؟ "
- He wanted to know if I knew him. هغه غوښتل وپوهېږي چې آیا هغه مې پېژانده.

Ex: مثال:

- Ali said: "Have you visited Kabul?" علي و ویل: " آیا تاسې کابل لیدلی دی؟ "
- Ali asked me if I had visited Kabul. احمد وپوښتل چې آیا ما کابل لیدلي و.

Ex: مثال:

- Khalid said: "Where are you going now?" خالد و ویل: "تاسې چېرې ځئ؟ "
- Khalid wanted to know where I was going then. خالد غوښتل وپوهېږي چې زه چېرې تلم.

Ex: مثال:

- The students said: "When is our examination?" شاګردانو و ویل: " زموږ امتحان څه وخت دی؟"
- The students asked when their examination was. شاګردانو وپوښتل چې امتحان یې څه وخت و.

3) Imperative sentences: امـري جـمـلـې

The following poinnts are necessary to be observed in the imperative sentences.

په امري جملو کې لاندي نقطې باید ضروري مراعات شي.

1. The main verb is changed to a verb which can express a command or request.

اصلي فعـل په هغه فعـل باندي تبديلېږي چې وکولای شي یو امـر یا غـوښتنه بیان کړي.

Like: Order (هدایت ورکول), Request (غـوښتنه کول), command (امر کول) etc…

2. To connect the two parts of the sentence. د جملې دوه برخې سره نښلوي.

A) Use (to) in the positive case. په مثبت حالت کې (to) استعمالېږي.

B) Use (not to) in the negative case. په منفي حالت کې (not to) استعمالېږي.

Ex: مثال:

- He said: "Come on time." هغه وویل: " په وخت راځې. "
- He ordered to me tocome on time. هغه ماته هدایت وکړ چې په وخت راشم.

Ex: مثال:

- He said: "Don't go away please." هغه وویل : " لطفاً لرې مه ځه ."
- He asked me not to go away. هغه له ما څخه غوښتنه وکړه ترڅو لرې لاړ نشم.

Ex: مثال:

- Jalal said: "Please study your lessons well." جلال و ویل: "لطفاً خپل درسونه دي ښه و وایه. "
- Jalal requested me to study my lessons well. جلال له ما څخه غوښتنه وکړه چې خپل درسونه ښه ووایم.

-

4)Exclamatory sentences: ندايي جملې

The folloowing points should be observed in the exclamatory sentences:

په ندايي جملو کې باید لاندي ټکي مراعات شي:

1. The main verb is changed to one of the verbs which can express emotion or strong feeling.

اصلي فعل په یو هغه فعلونو تبدیلیږي چې هیجان یا احساس بیان کړي.

Like: Cry (ژړل، فریاد کول), Appreciate (درناوي کول، درک کول، ستایل), Shout (فریاد کول), Admire (ستایل، تشویقول) etc...

2. The comma and quotation marks are omitted.

د کامې او د نقل قول علامې له منځه ځي.

3. The other changes (tenses and adverbs) are the same as declarative form.

د نورو (زمانو او قیدونو) تغیرات د خبري حالت په څېر دي.

Ex: مثال:

- He said, " Welcome to Ghazni !" — هغه وویل، " غزني ته ښه راغلاست ! "
- He greeted with me saying that welcome to Ghazni.

هغه د ښه راغلاست ویلو غزني ته له ما سره روغبړ وکړ.

Ex: مثال:

- Ahmad said, "Well-done you won the challenge !"

احمد وویل، "آفرین د مسابقي وړونکی شوې !"

- Ahmad appreciated me saying that I had won the challenge.

احمد ددې په ویلو سره چې زه د مسابقي وړونکي شوي وم له ما څخه ستاینه وکړه.

Ex: مثال:

- He said, "What a noisy he is !" — هغه وویل، " څه یو غالمغالی (سړی) دی !"
- He should what a noisy man he was. — هغه فریاد وکړ چې څه یو غالمغالی (سړی) وو.

Interjection
د غږ(ندا) توری

Interiection is a word which is used to express some sudden feelling or emotion.

د نداء توری هغه کلیمه ده چې د احساس اویا هیجان لپاره استعمالیږی.

Ex: Alas! He passed a way. مثال: افسوس! هغه مړ شو.

Ex: Oh! It is really funny. مثال: آه! واقیعاً مسخره دی.

Ex: Pooh! I hurt my finger. مثال: اخ! ما خپله گوته غوڅه کړه.

⇨ **Interjections are divided into the following parts:**

د ندا توري په لاندی برخو وېشل شوي دي:

A: Natural interjections حقیقي د نداء توري

These interjections usually contain one syllable and express strong feeling or emotion.

د نداء دغه توري معمولاً یو هجایي دي او قوي احساس یا هیجان بیانوي.

The natural interjections are as follow: حقیقي د نداء توري په لاندي ډول دي

1. To express surprise. د تعجب یا حرانتیا د بیان لپاره.

Like: Oh! (! آه), Ah! (!آه), Ha! (!ها).

Ex: <u>Oh</u>! What a tall building. مثال: <u>آه</u>! څه لوړه ودانی ده.

2. To express joy and laughter. خوشحالي، او خندا د بيان لپاره.

Like: Ha Ha! (ها ها!).

Ex: Ha Ha! We won the game. مثال: ها ها! موږ لوبه وګټله.

3. To express grief and pity. د غم او افسوس د بيا ن لپاره.

Ex: Alas! He is dead. مثال: افسوس! هغه مړ دی.

4. To express approval and confirmation. د تايد او تصديق د بيان لپاره.

Ex: Bravo! you have done well the homework.
مثال: شاباس! تا کورنۍ وظيفه ښه ترسره کړې ده.

5. To express disgust, pity and blaming.
د نفرت سرښندنې او ملامتيا د بيان لپاره.

Ex: Fie! Disoppointed in the exam. مثال: په امتحان کې په ناکامۍ باندي خجالت وکاږه!.

Ex: Fie, fie! You are blame. مثال: بس، بس! ته ملامت يي.

6. To express pain. د درد د بيان لپاره استعماليږي.

Ex: Pooh! I hurt my finger. مثال: پوه (اخ)! ما خپله ګوته غوڅه کړه.

7. To express greeting and farewell.
د روغبړ او خداي (ج) په اماني د بيان لپاره.

Ex: Adieu! See you tommorow. مثال: خدای په امان! سبا وينو.

B: Compound interjections: مرکب د نداء توري

These interjections are formed by combination of two or more than two words and express a strong feeling.

د نداء دغه توري له دوو یا له دوو څخه له زیاتو کلیمو ترکیب شوي او قوي احساس بیانوي.

Like : Well-done! (آفرین!), Wellcome! (ښه راغلاست!), Good heavense (ای خدایه عجیبه!), Shame on you! (خجالت وکاږه!), Ah me! (افسوس په ما!), Good bye! (خدای په امان)، Just my luck! (زما بد بخت!), It is all very well! (سترګي روښانه !) and etc… او داسي نور…

Interjections formed by parts of speech
هغه ندايي توري چې د کلام د اجزاوو په وسیله تشکیلیږي

1. With nouns. له اسمونو سره.

Ex: Stupid guy! مثال: احمق سړي!

2. With adverbs. له قیدونو سره.

Ex: How care less! مثال: څومره بې احتیاطه!

3. With verbs. له فعلونو سره.

Ex: Listen! Lesten! مثال: غوږ ونیسئ! غوږ ونیسئ!

Note:نوټ

Sometimes we can express emotion or feeling by sentences, which are called exclamatory sentences.

ځیني وختونه موږ هیجان یا احساس په جمله کې ښکاره کولاي شو، چې (په دې صورت کې) د ندايي جملو په نوم یادیږي.

Ex: مثال:

- What a noisy guy he is! څه یو غالمغالي (سړی) دی!
- How terrible it is! څومره ډارن!

Suffixes and prefixes
وروستاړي او مختاړي

Suffixes and prefixes are syllables which are added before and after the words and change their meaning.

وروستاړي او مختاړي هغه الفاظ دي چې مخکي او وروسته له کلیمو څخه علاوه کېږي او د هغوی مانا ته تغیر ورکوي.

Prefixes: مختاړي

Prefixes are syllables which are added before words and change their meaning.

مختاړي هغه الفاظ دي چې له کلیمو څخه مخکي علاوه کېږي او د هغوی مانا ته تغیر ورکوي.

Like:

– Dislike (نه خوښېدل ـ نه خوښول), Read – Reread (ویل ـ دوباره ویل) .... etc.

The most importan prefixes are as follow:

مهمترین مختاړي په لاندي ډول دي:

1) Un:

It is placed before verbs and adjectives to convert their meaning.

د فعلونو څخه مخکي ځای نیسي او د هغوی مانا ته تغیر ورکوي.

Ex: Able – Unable (توانېدل ـ نه توانېدل), Kind – Unkind (مهربان ـ نامهربان).

2) In:

It is added before adjectives and converts their meaning.

د صفتونو څخه مخکي علاوه کېږي او د هغوی مانا ته تغیر ورکوي.

Ex: Direct–Indirect (مستقیم ـ غیرمستقیم), Formal–Informal (رسمي ـ غیر رسمي).

3) Dis:

It is placed before adjectives and verbs and converts their meaning.
د صفتونو څخه مخکې ځاي نيسي او د هغوی مانا ته تغير ورکوي.

Ex: Agree - <u>Dis</u>agree(موافقيت کول ـ مخالفت کول), Appear - <u>Dis</u>apear(ښکاره کېدل ـ ورکېدل).

4) Re:

It is placed before verbs and shows repetition.
له فعل څخه مخکې ځای نيسي او د (فعلونو) تکرار ښيي.

Ex:Write - <u>Re</u>write (ليکل ـ دوباره ليکل), Correct – <u>Re</u>correct(تصحيح کول ـ دوباره تصحيح کول).

Suffixes: وروستاړي

Suffixes are syllables which are placed after words and change their meaning.
وروستاړي هغه الفاظ دي چې له کليمو څخه وروسته ځای نيسي او د هغوی مانا ته تغير ورکوي.

Ex: Implement – Implement<u>ation</u> (اجراء کول ـ اجراء)

The most important suffixes are as follow:
مهمترين وروستاړي په لاندي ډول دي:

1) Or – er :

These are placed after words and turn them into nouns.
دغه له کليمو څخه وروسته ځای نيسي او هغوی په اسمونو تبديلوي.

Ex: Hold – Hold<u>er</u> (نيول ـ نيونکي), Act -- Act<u>or</u> (تمثيل کول ـ تمثيل کوونکی).

2) Al :

It is added at the end of nouns and changes them to adjectives.
د اسمونو په اخير کې علاوه کيږي او هغوی په صفتونو تبديلوي.

Ex: Nature – Natur<u>al</u> (طبعيت ـ طبعی), Nation – Nation<u>al</u> (ملت ـ ملي) etc…

3) Ion :

It is added at the end of verbs and turns them into nouns.

د فعلونو په اخېر کې علاوه کېږي او هغوی په اسمونو تبدېلوي.

Ex: Locate - Locat<u>ion</u>(موقعیت لرل ـ موقعیت), Participate - Participat<u>ion</u>.(ګډون کول ـ ګډون)

4) Sion :

It is placed at the end of the verbs and changes them to abstract nouns.

د فعلونو په اخېر کې ځای نیسي او هغوی د مانا په اسمونو باندی تبدیلېږي.

Ex: Decide – Deci<u>sion</u> (تصمیم نېول ـ تصمیم), Divide – Divi<u>sion</u> (تقسیمول ـ تقسیم).

5) Ize :

It is added after the nouns and turns them into verbs.

له اسمونو څخه وروسته علاوه کېږي او هغوی په فعلونو تبدیلوي.

Ex: Islam – Islam<u>ize</u>(اسلام ـ مسلمانول), National – National<u>ize</u> (ملي ـ ملي کول) etc...

6) Ness :

This suffix is placed after adjectives and changes them to abstract nouns.

دغه وروستاړي له صفتونو څخه وروسته ځای نیسي او هغوی د مانا په اسمونو تبدیلوي.

Ex: Kind – Kind<u>ness</u>(مهربان ـ مهرباني), Dark – Dark<u>ness</u> (تاریک ـ تاریکي) etc...

7) Less :

Is added after nouns and converts their meaning.

له اسمونو څخه وروسته علاوه کېږي او د هغوی مانا تغیروي.

Ex: Care – Care<u>less</u>(توجه ـ بې توجه), Hope – Hope<u>less</u> (امید ـ نا امید) etc...

8) Ful :

It is placed after nouns and changes them to adjectives.

له اسمونو څخه وروسته ځای نیسي او هغوی په صفتونو تبدیلوي.

Ex: Sin – Sin<u>ful</u> (گناه ـ گنهکار), Pain – Pain<u>ful</u> (درد – دردناک) etc…

9) Ive :

It is placed after verbs and changes them to adjectives

له فعلونو څخه وروسته ځاي نیسی او هغوی په صفتونو باندي تبدیلوي.

Ex: Conclude – Conclus<u>ive</u> (نتیجه ـ نتیجه بخش), Indicate – Indicat<u>ive</u> (ښودل ـ ښوونکی).

10) Ment :

It is added at the end of verbs and turns them into nouns.

د فعلونو په اخیر کې اُضافه کېږي او هغوی په اسمونو باندي تبدیلوي.

Ex: Arrange - Arrange<u>ment</u> (ترتیبول ـ ترتیب), Punish – Punish<u>ment</u>(مجازات کول ـ مجازات).

11) Able :

It is placed after verbs and changes them into adjectives.

فعلونو څخه وروسته ځای نیسي او هغوی په صفتونو باندي تبدیلوي.

Ex: Eat – Eate<u>able</u> (خوړل – خوړونکی), Drink – Drink<u>able</u> (څښل ـ څښونکی) etc...

Punctuation
علامه ایښودنه

Punctuation is an important part of Grammar by which the speaker can explain Himself or herself well.

علامه ایښودنه د گرامر یوه مهمه برخه ده چې ویونکی د "هغه" په واسطه کولای شي خپل هدف واضح "بیان" کړي.

- **The following are the most important symbols in English:**
په انگلیسي کې مهمترینې علامې په لاندي ډول دي:

1) Full stop, period (.) ټکی

Period is used to show the longest pause and is used as follow:
ټکی د اوږد ترین ځنډ ښکارندوی دی او په لاندي ډول استعمالیږي:

1. To mark the declarative and imperative sentences.
د خبري او امري جملو د علامه ایښودنې لپاره.

Ex: He come here yesterday**.** — مثال: هغه تېره ورځ دلته راغي**.**

Ex: Please come on time**.** — مثال: لطفاً په وخت راځه**.**

2. After abbreviations. — له مخففاتو څخه وروسته.

Ex: Mr**.** Shahid. — مثال: ښاغلي شاهد.

Ex: Dr**.** Mirwais. — مثال: داکتر میرویس.

3. To show a decimal. — د اعشاري ښودلو لپاره.

Ex: 5**.**6 million. — مثال: ۶،۵ میلیونه.

2) Comma (,) :کامه

Comma represents the shortest pause in the sentences.
کامه په جملو کې له کوچنی ترین ځنډ څخه نماینده ګي کوي.

- **Comma is used as follow:** کامه په لاندې ډول استعمالیږي:

1. To separate the series of words which have the same task in a sentence.
د یو دسته کلیماتو جلا کولو لپاره چې په یوه جمله کې یوشان وظیفه سرته رسوي.

Ex: Herat**,** Ghazni**,** Wardak and Kunar are the provinces of Afghanistan.
مثال: هرات، غزني، وردګ او کنړ د افغانستان ولایتونه دي.

2. After the main verb in the direct speech.
په مستقیم کلام کې له اصلي څخه وروسته.

Ex: He said **,** " I am very happy." مثال: هغه وویل، " زه ډېر خوشحاله یم. "

3. After (yes) and (no). له (yes) او (no) څخه وروسته.

Ex: Are you a doctor. مثال: آیا ته یو ډاکتر یې؟

Yes**,** I am a doctor. هو، زه یو ډاکتر یم.

No**,** I am not a doctor. نه، زه یو ډاکتر نه یم.

3) Semi colon (;) ټکي کامه (نیمه شارحه)

Semi colon shows a longer pause than comma but shorter than period.
ټکی کامه نسبت له کامي څخه دراز تر ځنډ مګر له ټکي څخه لنډ تر ځنډ ښکاره کوي.

1. Semi colon can be used instead of a conjunction between two independent sentences.

ټکي کامه کولای شي د دوو مستقلو جملو ترمنځ د ربطي توري په ځای استعمال شي.

Ex: He is a student**;** Muzamil is a doctor.

مثال: هغه یو زده کوونکی دی؛ مزمل یو ډاکتر دی.

2. To separate the series of related words separated by comma.

د هغه دسته تړلو کلیمو د جلا کولو لپاره چې د کامې په واسطه جلا شوي دي.

Ex: To see, saw, seen**;** to ride, rode, ridden**;** to write, wrote, written.

4) Colon (:)　　شارحه (دوه ټکي)

Colon represents the longer pause than semi colon but shorter than period and is used as follow.

شارحه نسبت له نیمه شارحې څخه په دراز تر مګر ټکي ته په لنډتر څنډ نماینده ګي کوي او په لاندي ډول استعمالېږي.

1. To express examples.　　د مثالونو بیانولو لپاره.

Ex **:** He can play football.　　مثال: هغه کولاي شي د فوټبال لوبه وکړي.

2. Instead of comma in the direct speech.

په مستقیم کلام کې د کامې په ځاي.

Ex: He said **:** "I do my homeworke."　　مثال: هغه وویل **:** " ما خپله کورنۍ وظیفه سرته ورسوله."

2. To express enumerations.　　د شمېرلو د بیان لپاره.

Ex: The (to do) verbs are **:** Do, Does, Did.

د (to do) فعلونه عبارت دي له **:** 'Do, Does, Did څخه .

3. To express a quotation. **د يو نقل قول بيان لپاره.**

Ex: Hazrat Mohammad(ص) says **:** prayer is the key of paradise.
مثال: حضرت محمد(ص) فرمايي : لمونځ د جنت کيلي ده .

5) Exclamation mark (!). د غږ(نداء) يا تعجب علامه

Exclamation mark is used as follow:
د غږيا تعجب علامه په لاندي ډول استعمالېږي:

1. After interjections. **د نداء له توري څخه وروسته.**

Ex: Pooh**!** I hurt my finger. مثال: اخ **!** ما خپله گوته پرې کړه.

2. At the end of the exclamatory sentences. **د ندايي جملو په اخېر کي.**

Ex: What a fooish he is**!** مثال: څه يو احمق سړی دی**!**

3. After imperative verbs which asks for attention.
له امري فعلونو څخه وروسته چې د توجه غوښتنه وي.

Ex: Help me**!** مثال: مرسته راسره وکړه**!**
Ex: Long live Afghanistan**!** مثال: ژوندی دي وي افغانستان**!**

6) Question mark (?). د سواليه علامه

Question mark is used as follow: د سواليه علامه په لاندي ډول استعمالېږي:

1. At the end of intrrogative sentences. **د سواليې جملې په اخېر کې.**

Ex: Can you speak Arabic? مثال: آيا ته په عربي خبري کولای شي ؟

2. After intonation questions. **د غږي سوالونو څخه وروسته.**

Ex: You are here? مثال: تاسو دلته ياست؟

7) Slash (/). د انتخاب علامه

Slash shows a choice between two words or sentences.
د انتخاب علامه د دوو کلیمو ترمنځ انتخاب ښیي.

Ex: S + will / shall + V + C.

8) Hyphen (-) د وصل علامه

1. To connect the words in a combined noun.
په یو اسم کې د کلیمو د وصلولو لپاره.

Ex: Father - in - law, Man - of - war.

2. At the end of lines to connect the rest of an uncompleted word.
د لیکې په اخیر کې د یوې نامکملې کلیمې د وصلولو لپاره.

Ex: Afghanistan is an agricultural and ancient country many people of afghan-istan are uneducated.
مثال: افغانستان یو کرنیز هېواد دی او د افغانستان ډېر خلک بې سواده دي.

3. To separate syllable. د هجا د جلا کولو لپاره.

Ex: Moral = Mo - ral.

Ex: Clever = Cle - ver.

9) Dash (–). د فاصلې خط

1. Between two numbers or dates to express the duration.
د دوو عددونو یا نېټو ترمنځ موده بیانوي.

Ex: I studied from page 10 – 20. مثال: له ۱۰ څخه تر ۲۰ مخ پورې مطالعه وکړه.

2. To show tongue obstacles and stammering.
د ژبې بندیش او توتلې ښودلو لپاره.

Ex: Fa – fa – father come to Kabul. مثال: په ـ په ـ پلار کابل ته راغې.

10) Quotation mark (“ “). د نقـل قـول عـلامـه

The quotation marks can be used to show a narration.
د نقل قول علامه کولاي شي د يوي وينا لپاره استعمال شي.

Ex: Shabeer said, **“** I am writting a letter now”.
مثال: شبیر وویل، **"** زه اوس د يوې رسالې په ليکلو بوخت يم **"**.

11) Parentheses ( ) کوچنی قـوس

1. To express the meaning of something. د يو شي د مانا بيانولو لپاره.

Ex: Hashish **(**narcotic**)** is harmful for health. مثال: چرس (مخدر) د روغتيا لپاره مضر دي.

2. To express the parts of a division. د يو قسمت د برخو بيانولو لپاره.

Ex: Afghanistan has two native languages. **(**a**)** Pashto **(**b**)** Dari .
مثال: افغانستان دوه محلي ژبې لري (a) پښتـو (b) دری.

12) Apostrophe (**’**) اپا سترافي يا د له منځه وړلو علامه

1. In the genitive case. په اضافي يا مالکيت حالت کې. (له ملکي اسم سره).

Ex: Najeeb**’**s book. مثال: د نجيب کتاب.

Ex: Mohammad**’**s father. مثال: د محمد پلار.

2. To show a contraction. د اختصار ښودلو لپاره.

Ex: He has studied the book = He**’**s studied the book.
مثال: هغه کتاب مطالعه کړی دی.

13) Ellipsis or dots (...) ځو نقطې

Shows the omission of word or words. د کليمې يا د کليمو له منځه وړل ښيي.

Ex: The auxiliary verbs consist in: am, is, are, was, were, must **...** etc.

مثال: کومکي فعلونه عبارت دي له: Must, were, was, are, is, am ... او داسي نور.

Writing
لیکنه

Writing is a basic art and modern necessity. Through writting we can express our ideas for others and understand about the others ideas as well.

لیکنه یو اساسي او عصري ضرورت دی. د لیکنې له لاري موږ کولای شو خپل نظریات یا اهداف نورو ته بیان کړو او هم په "ضمن کې" د نورو له نظریاتو یا اهدافو څخه اطلاع حاصله کړو .

We can express our ideas by writing sentences and paragraphs.
موږ کولای شو خپل نظریات د جملو یا متنو په لیکلو سره بیان کړو.

1) Sentences writing: جمله لیکنه

Sentence is a group of words which makes a complete meaning.
جمله د کلیمو هغه گروپ دی چې کامله یوه کامله مانا افاده کوي.

Ex: Ahmad plays footbal every day. مثال: احمد هره ورځ د فوټبال لوبه کوي.

The following points sould be observed in writing a sentence.
د يوې جملې په ليکلو سره باید لاندې ټکي مراعات شي.

1. The first letter must be capital. لومړی توری باید لوی وي.

2. Threre must be space among the words..د کلیمو ترمنځ باید فاصله موجوده وي

3. Mark a sentence with a full stop or question mark as required.
یوه جمله له ټکي یا د سوالیه علامې د غوښتنې سره سم علامه اېښودنه شي.

4. The sentence must be logical. جمله باید منطقي وي.

2) Paragraph writing: متن یا پراګراف لیکنه

A group of sentences which are joined by conjunction and follow one main idea is called paragraph.
هغه ګروپ د کلیمو چې د ربط توري په واسطه سره تړل شوی وي او یوه مفکوره وړاندي کړي د متن یا پراګراف په نوم یادېږي.

A paragraph usually has one topic sentence and several supporting sentences.
یو متن معمولاً د یو موضوعي او څو حمایوي جملو لرونکی وي.

1. Topic sentences: موضوعي جملې

The sentence which introduces a paragraph is called topic sentences. The topic sentence is usually used at the beginning of a paragraph.
هغه جمله چې متن معرفي کوي، د موضوعي جملې په نوم یادېږي. موضوعي جمله معمولاً د جملې په سرکي لیکل کېږي.

2. Supporting sentences: حمايوي جملې

The sentences which support the topic sentence and add details to a par- agraph are called supporting sentences.

هغه جملې چې موضوعي جمله حمايه کوي او په متن باندې جزيات زياتوي د حمايوي جملو په نوم يادېږي.

- **The paragraph are divided into four parts:**

متنونه په څلورو برخو وېشل شوي دي:

1) Expository paragraphs. اخباري متنونه
2) Persuasive paragraphs. تشويقي متنونه
3) Narrative paragraphs. نقلي (روايتي) متنونه
4) Descriptive paragraphs. توصيفي متنونه

1) Expository paragraphs. اخباري متنونه

A group of sentences which gives information about some person, place or thing is called expository paragraph.

هغه گروپ د جملو چې د شخص، ځای يا شي په باره کې معلومات ورکوي اخباري متن بلل کېږي.

2) Persuasive paragraphs. تشويقي متنونه

A paragraph which encourages some one to do or not to do some- thing is called persuasive paragraph.

هغه متن چې يو شخص د يو شي ترسره کولو اويا نه ترسره کولو ته تشويقوي، تشويقي متن بلل کېږي.

3) Narrative paragraphs. نقلي (روايتي) متنونه

A group of sentences which expresses a narration is called narrative paragraph.
هغه گروپ د جملو چې نقل(روايت) بيانوي د نقلي متن بلل کېږي.

4) Descriptive paragraph. توصيفي متنونه

A paragraph which describes some one or something is called descriptive Paragraph.
هغه متن چې شخص يا شي توصيف کړي توصيفي متن بلل کېږي.

Letter writing
ليک ليکنه

Ltter writing constitute the main parts of writing, of course letter writing is a way to communicate with others in writing.
ليک ليکنه د ليکنې مهمه برخه تشکيلوي، البته ليک ليکنه هغه طريقه ده چې د هغې په وسېله له نورو سره اړيکې نيسو.

1) Heading عنوان
2) Greeting or salutation روغبړ يا سلام
3) Body or text د "ليک" متن
4) Closing "د ليک" خاتمه
5) Signature د امضاء "ځاى"

1) Heading : عـنـوان

In the heading the write's adress and the date of writing is written.
په عنوان کې د لیکوونکي آدرس او د لیکنې نېټه لیکل کېږي.

2) Greeting or salutation: روغبړ یا سلام

A letter usually starts with words which express the writer's feeling.
یو لیک معمولاً له هغه کلیمو سره شروع کېږي چې د ویونکي احساس بیانوي.

Like: Dear sir (ګرانه ښاغلیه), My dear Dad (زما ګرانه آغا), Dear Madam (ګرانې آغلې).

3) Body or text : د "لیک" مـتـــن

Body is the most important part of a letter which expresses the writer's aim for writing and purpose of the letter.
متن د یو لیک مهمترینه برخه ده چې د لیکوونکي هدف د لیکنې لپاره او د لیک مقصد بیانوي.

- **The following points should be observed in the text:**
  د "لیک" په متن کې باید لاندې ټکي مراعات شي:

1. The letter must be clear. لیک باید واضح وي.
2. Avoid using complicated words. د پېچلو کلیمو څخه مخنیوي وشي.
3. There must be space among the words. د کلیمو ترمنځ باید فاصله وي.

4) Closing : د "لیک" خاتمه "

It is not fair to close a letter abruptly.
مناسبه نده چې یو لیک دفعتاً ختم کړای شي.

A letter is usually closed by the following words.
یو لیک معمولاً په لاندي کلیمو خاتمه پیدا کوي.

Sincerely yours (ستاسو مخلص), Yours ever ("ستاسو تل پاتي "ملګري), Truly yours (ستاسو صادیق) etc... او داسي نور...

5) Signature : د امضاء "ځای"

In this part the writer usually write's his name and signature. The signatre is placed below the closing in the middle.
په دې برخه کې لیکوونکی خپل نوم او امضاء کوي. امضاء د لیک په لاندي اخیري مابین کې ځاي اختیاروی.

Example of a letter: **د یو لیک مثال:**

Khushhal Khan.	خوشحال خان.
Spin Ghar hospital street.	د سپین غر روغتون کوڅه.
Kabul, Afghanistan.	کابل، افغانستان.
19 April 2016.	۱۹ اپریل ۲۰۱۶.

My dear father! **زما ګرانه پلاره!**

I was so glad to receive your letter last Sunday. I am sorry I couldn't send a reply at once. Our final examination was on and I was very busy. You know I am not very good in English, my teacher advises me to read English books from our library , and has given me the names of several which he recommends. I think, if I had an English dictionary, it would be of great help to me in reading these books. Will you please buy me one and send it to me? I promise you I will make very good use of it. Please tell my mother that I am quite happy and safe here and keeping very fit. she need not be anxious about me.

Sincerely yours

Bilal Ahmad (Popal)

Signature:

Some English proverbs
ځيني انگليسي متلونه

→ A man is only as rich as he is contened.
قناعت کوونکی انسان مالداره وي .

→ A hard gathering a wide scattering. بخشش په خروار، حساب په مثقال.

→ A friend to everybody is a friend to nobady.
د ټولو دوست د هيچا دوست ندی.

→ A friend in need is a friend is deed.
دوست هغه دی چې په سخته کې پکار راشي.

→ A hungry belly has no ears. وږې گېډه ايمان نلري.

→ A nod to the wise a rod for the fool. اصيل ته اشارت کم اصل ته کوتک.

→ A blow with a word strikes deeper than a below with a sword.
د توري ټپ به جوړ شي خو د ژبې ټپ به جوړ نشي.

→ A burnt child dreads the fire. مار چيچلی له پړي هم وېرېږي.

→ Be true and fear not. چې غل نه يې له پاچا مه ډارېږه.

→ Better to be alone than a bad accompany. د بد ملگری څخه يوازيتوب ښه دی.

→ Money is the root of all evils. پيسې د فساد منبع ده .

→ A widow's mite. برگ سبز تحفه درويش.

Irregular verbs بې قاعده فعلونه

First form	Second form	third form
1. Abide	Abode	Abode
2. Arise	Aros	Arisen
3. Awake	Awoke	Awoken
4. Be	Was/Were	Been
5. Bear	Bore	Born
6. Beat	Beat	Beaten
7. Become	Be came	Be come
8. Befall	Befell	Befallen
9. Beget	Begot	Begotten
10. Begin	Began Begun	
11. Behold	Beheld	Beheld
12. Bend	Bent	Bent
13. Beseech	Besought	Besought
14. Beset	Beset Beset	
15. Bid	Bid	Bidden
16. Bind	Bound Bound	
17. Bite	Bit	Bitten
18. Bleed	Bled	Bled
19. Bless	Blessed	Blessed
20. Blow	Blew	Blown
21. Break	Broke	Broken
22. Breed	Bred	Bred
23. Bring	Brought	Brought
24. Broadcast	Broadcast	Broadcast
25. Browbeat	Browbeat	Browbeat
26. Build	Built	Built
27. Burn	(Burnt, Burned)	(Brunt, Burned)
28. Burst	Burst	Burst
29. Bust	Bust	Bust
30. Buy	Bought	Bought
31. Cast	Cast	Cast
32. Catch	CaughtCaught	

33. Chide	Chide	Chidden
34. Choose	Chose	Chosen
35. Cleave	Clove	Cloven
36. Cling	Clung	Clung
37. Come	Came	come
38. Cost	Cost	Cost
39. Creep	Crept	Crept
40. Cut	Cut	Cut
41. Deal	Dealt	Dealt
42. Dig	Dug	Dug
43. Dive	Dove	Dived
44. Do	Did	Done
45. Draw	Drew	Drawn
46. Dream	Dreamt	Dreamt
47. Drink	Drank	Drunk
48. Drive	Drove	Driven
49. Dwell	Dwelt	Dwelt
50. Eat	Ate	Eaten
51. Fall	Fell	fallen
52. Feed	Fed	Fed
53. Feel	Felt	Felt
54. Fight	Fought	Fought
55. Find	Found	Found
56. Flee	Fled	Fled
57. Fling	Flung	Flung
58. Floodlight	floodlighted	Floodlighted
59. Fly	Flew	Flown
60. Forbear	Forbore	Forborne
61. Forbid	Forbad	Forbidden
62. Forecast	Forecast	Forecast
63. Foresee	Foresaw	Foreseen
64. Foretell	Foretold	Foretold
65. Forget	Forgot	Forgotten
66. Forgive	Forgave	Forgiven
67. Forgo	Forwent	Forgone
68. Forswear	Forswore	Forsworn

69. Forsake	Forsook	Forsaken
70. Freeze	Froze	Frozen
71. Gainsay	Gainsaid	Gainsaid
72. Get	Got	Gotten
73. Give	Gave	Given
74. Go	Went	Gone
75. Grind	Ground	Ground
76. Grow	Grew	Grown
77. Hamstring	Hamstrung	Hamstrung
78. Hang	Hung	Hung
79. Have	Have	Had
80. Hear	Heard	Heard
81. Heave	Hove	Hove
82. Hew	Hewed	Hewn
83. Hide	Hid	Hidden
84. Hit	Hit	Hit
85. Hold	Held	Held
86. Hurt	Hurt	Hurt
87. Inlay	Inlaid	Inlaid
88. Input	Input	Input
89. Inset	Inset	Inset
90. Interweave	Interwove	Interwoven
91. Keep	Kept	Kept
92. Kneel	Knelt	Knelt
93. Knit	Knit	Knit
94. Know	Knew	Known
95. Lay	Laid	Laid
96. Lead	Led	Led
97. Lean	Leant	Leant
98. Leap	Leapt	Leapt
99. Learn	Learnt	Learnt
100. Leave	Left	Left
101. Lend	Lent	Lent
102. Let	Let	Let
103. Lie	Lay	lain
104. Light	Lit	Lit

105.	Lose	Lost	Lost
106.	Make	Made	Made
107.	Mean	Meant	Meant
108.	Meet	Met	Met
109.	Miscast	miscast	Miscast
110.	Mishear	misheard	Misheard
111.	Mishoot	Mishit	Mishit
112.	Mislay	Mislaid	Mislaid
113.	Misread	Misread	Misread
114.	Misspell	Misspelled	Misspelled
115.	Misspend	Misspent	Misspent
116.	Mistake	Mistook	Mistaken
117.	Misunderstand	Misunderstood	Misunderstood
118.	Mow	Mowed	Mown
119.	Offset	Offset	Offset
120.	Outbid	Outbid	Outbid
121.	Outdo	Outdid	Outdone
122.	Outfight	Outfought	Outfought
123.	Outgrow	Outgrew	Outgrown
124.	Outsell	Outsold	Outsold
125.	Outshine	Outshone	Outshone
126.	Overcome	Overcame	Overcome
127.	Overdo	Overdid	Overdone
128.	Overdraw	Overdrew	Overdrawn
129.	Overeat	Overate	Overeaten
130.	Over fly	Over flew	Over flown
131.	Overhang	Overhung	Overhung
132.	Overheard	Overheard	Overheard
133.	Overlay	Overlaid	Overlaid
134.	Overpay	Overpaid	Overpaid
135.	Override	Overrode	Overridden
136.	Oversee	Oversaw	Overseen
137.	Overshoot	Overshot	Overshot
138.	Oversleep	Overslept	Overslept
139.	Overspend	Overspent	Overspent
140.	Overtake	Overtook	Overtaken

141.	Overthrow	Overthrew	Overthrown
142.	Overwrite	Overwrote	Overwritten
143.	Partake	Partook	Partaken
144.	Pay	Paid	Paid
145.	Plead	Pled	Pled
146.	Proofread	proofread	Proofread
147.	Prove	Proved	Proven
148.	Put	Put	Put
149.	Quit	Quit	Quit
150.	Read	Read	Read
151.	Rebuild	Rebuilt	Rebuilt
152.	Recast	Recast	Recast
153.	Redo	Redo	Redid
154.	Rehear	Reheard	Reheard
155.	Remake	Remade	Remade
156.	Rend	Rent	Rent
157.	Repay	Repaid	Prepaid
158.	Rerun	Reran	Rerun
159.	Resell	Resold	Resold
160.	Reset	Reset	Reset
161.	Resit	Resat	Resat
162.	Retake	Retook	Retaken
163.	Retell	Retold	Retold
164.	Rewind	Rewound	Rewound
165.	Rewrite	Rewrote	Rewritten
166.	Rid	Rid	Rid
167.	Ride	Rode	Ridden
168.	Ring	Rang	Rung
169.	Rise	Rose	Risen
170.	Run	Run	Run
171.	Saw	Sawed Sawn	
172.	Say	Said	Said
173.	See	Saw	Seen
174.	Seek	Sought	Sought
175.	Sell	Sold	Sold
176.	Send	Sent	Sent

177.	Set	Set	Set
178.	Sew	Sewed	Sewn
179.	Shake	Shook	Shaken
180.	Shear	Sheared	Shorn
181.	Shed	Shed	Shed
182.	Shine	Shone	Shone
183.	Shit	Shat	Shat
184.	Shoe	Shod	Shod
185.	Shoot	Shot	Shot
186.	Show	Showed	Shown
187.	Shrink	Shrank	Shrunk
188.	Shut	Shut	Shut
189.	Sing	Sang	Sung
190.	Sink	Sank	Sunk
191.	Sit	Sat	Sat
192.	Slay	Slew	Slain
193.	Sleep	Slept	Slept
194.	Slide	Sled	Sled
195.	Sling	Slung	Slung
196.	Slink	Slunk	Slunk
197.	Slit	Slit	Slit
198.	Smell	Smelt	Smelt
199.	Smite	Smote	Smitten
200.	Sow	Sowed	Sown
201.	Speak	Spoke	Spoken
202.	Speed	Sped	Sped
203.	Spell	Spelt	Spelt
204.	Spend	Spent	Spent
205.	Spill	Spilt	Spilt
206.	Spin	Spun	Spun
207.	Spit	Spat	Spat
208.	Split	Split	Split
209.	Spoil	Spoilt	Spoilt
210.	Spot light	Spot lit	Spot lit
211.	Spread	Sprea	Spread
212.	Spring	Sprang	Sprung

213.	Stand	Stood	Stood
214.	Stave	Stove	Stove
215.	Steal	Sole	Stolen
216.	Stick	Stuck	Stuck
217.	Sting	Stung	Stung
218.	Stink	Stank	Stank
219.	Strew	Strewed	Strewn
220.	Stride	Strode	Strode
221.	Strike	Struck	Struck
222.	String	Strung	Strung
223.	Strive	Strove	Striven
224.	Sublet	Sublet	Sublet
225.	Swear	Swore	Sworn
226.	Sweep	Swept	Swept
227.	Swell	Swelled	Swollen
228.	Swim	Swam	Swum
229.	Swing	Swung	Swung
230.	Take	Took	Taken
231.	Teach	Taught	Taught
232.	Tear	Tore	Torn
233.	Tell	Told	Told
234.	Think	Thought	Thought
235.	Throw	Threw	Thrown
236.	Thrust	Thrust	Thrust
237.	Tread	Trod	Trodden
238.	Typecast	Typecast	Typecast
239.	Unbend	Unbent	Unbent
240.	Underbid	Underbid	Underbid
241.	Undercut	Undercut	Undercut
242.	Undergo	Underwent	Undergone
243.	Underlie	Underlay	Underlain
244.	Underpay	Underpaid	Underpaid
245.	Undersell	Undersold	Undersold
246.	Understand	Understood	Understood
247.	Undertake	Under toke	Under taken
248.	Undo	Undid	Undone

249.	Unwind	Unwound	Unwound
250.	Uphold	Upheld	Upheld
251.	Upset	upset	Upset
252.	Wake	Woke	Woken
253.	Waylay	Waylaid	Waylaid
254.	Wear	Worn	Worn
255.	Weave	Wove	Woven
256.	Wed	Wed	Wed
257.	Weep	Wept	Wept
258.	Wet	Wet	Wet
259.	Win	Won	Won
260.	Wind	Wound	Wound
261.	Withdraw	Withdrew	Withdrawn
262.	Withhold	Withheld	Withheld
263.	Withstand	Withstood	Withstood
264.	Wring	Wrung	Wrung
265.	Write	Wrote	Written

References

مآخذونه

1. Creative English Grammar.
2. Muslim English Grammar.
3. Azeraksh English Grammar.
4. English Language for foreigners.
5. Amiri English Grammar.
6. Momand fevEnglish Grammar.
7. Learn English Rapidly.
8. Invest time on Grammar.
9. English Grammar in use.
10. Oxford Grammar.
11. Chalenger English Grammar.
12. Raihan English Grammar.
13. Different websites.

Dervish

English Grammar

Written by: khalil Ahmad "Dervish"

لومړی پته: کابل، کوټه سنګي، د سیلو خورم او پنځم سړک تر منځ د شاداب ظفر بلاکونو ته مخامخ
دوهمه پته: کابل دهمزنګ لومړی سړک (د کتاب پلورنځیو او خیرندویه ټولنو دایمي مرکز)
دریمه پته: جوی شیر، د خپرونکو او کتاب پلورنځیو لوی مرکز

نوی مستقبل خیرندویه ټولنه
Email: moustaqble@gmail.com
اړیکشمیرې ۰۷۸۸۲۲۰۵۳۰-۰۷۸۶۶۳۰۷۳۱-۰۷۷۸۸۷۰۳۰۵